

Přednáška 8–9: Teorie odpovědi na položku

2. 11. a 9. 11. 2021 | PSYn4790 | Psychometrika: Měření v psychologii
Katedra psychologie, Fakulta sociálních studií MU

Hynek Cígler | hynek.cigler@mail.muni.cz

Fundamentální („základní“) měření

1. Přímé měření: není odvozené z jiného měření, měří se přímo objekt...

- Délka (metr), váha (rovnoramenné váhy)...

... nebo **2. nepřímé měření:** je odvozené pomocí aditivních operací z naměřených hodnot.

- Nepřímé měření: Objem, čas, teplota, barva či síla zemětřesení (Richterova stupnice).

Podobné staršímu dělení na intenzivní vs. extenzivní veličiny, avšak vlastnost měření.

- Změna preferovaného principu měření u některých veličin (skládací metr vs. laserový dálkoměr).

Výsledkem je intervalová (příp. poměrová) škála s aditivní strukturou.

- Aditivita: možnost převést funkci „+“ do „×“ a základní aritmetické operace. Např. $f(a + b) = f(a) + f(b)$.
- Hodnoty tak lze „sčítat“ a „odčítat“.

Důsledky:

- Měření je „nezávislé“ na měřicím nástroji.
- Měřicí škála stále stejná pro všechny úrovně naměřených hodnot.

Připomenutí měření v rámci CTT

Měření v rámci CTT je založeno na Stevensově definici.

- Výsledná (položková) data jsou proto nominální nebo ordinální, málokdy intervalová.
- Ze Stevensova pohledu je „měřením“ již odpověď na položku.
- Numerická data ale neznamenaají, že jde o „čísla“ v pravém slova smyslu.

Další CTT analýza ordinální není (součet položek...).

- CTT **pouze předpokládá**, že standardizované skóry odvozené z hrubých skóru jsou intervalová data. Dodržení aditivity neřeší.
- Pro výpočty používá míry centrální tendence a rozptylu (regrese, FA).
- Zachází tedy se škálami, jako kdyby fundamentální byly.

Kdy zejména to vadí?

Jde o měření? | Likertova škála

Rosenber Self-Esteem Scale (první 4 položky)	souhlasím	spíše souhlasím	spíše nesouhlasím	nesouhlasím
Jsem se sebou vcelku spokojený/spokojená.	3	2	1	0
Občas si myslím, že jsem k ničemu.	0	1	2	3
Cítím, že mám řadu dobrých vlastností.	3	2	1	0
Cítím, že toho není mnoho, na co bych u sebe mohl/mohla být hrdý/hradá.	0	1	2	3

Celkový skór: **suma počtu bodů z dílčích položek.**

Měření v rámci CTT

Dotazník pro pacienty s anorexií
(př. Bond & Fox, 2009):

- 1. Pravidelně zvracím, abych si udržel/a svou váhu.
- 2. Počítám gramy tuku na jídle, které jím.
- 3. Tvrdě cvičím, abych spálil/a kalorie.

Odpovědi: nesouhlasím (1), spíše nesouhlasím (2),
tak napůl (3), spíše souhlasím (4), souhlasím (5)

- $r_{xx'} = 0,75$; $M = 3$; $SD = 3$;
- $SE = 1,5$, $CI_{95\%} = 2,94$

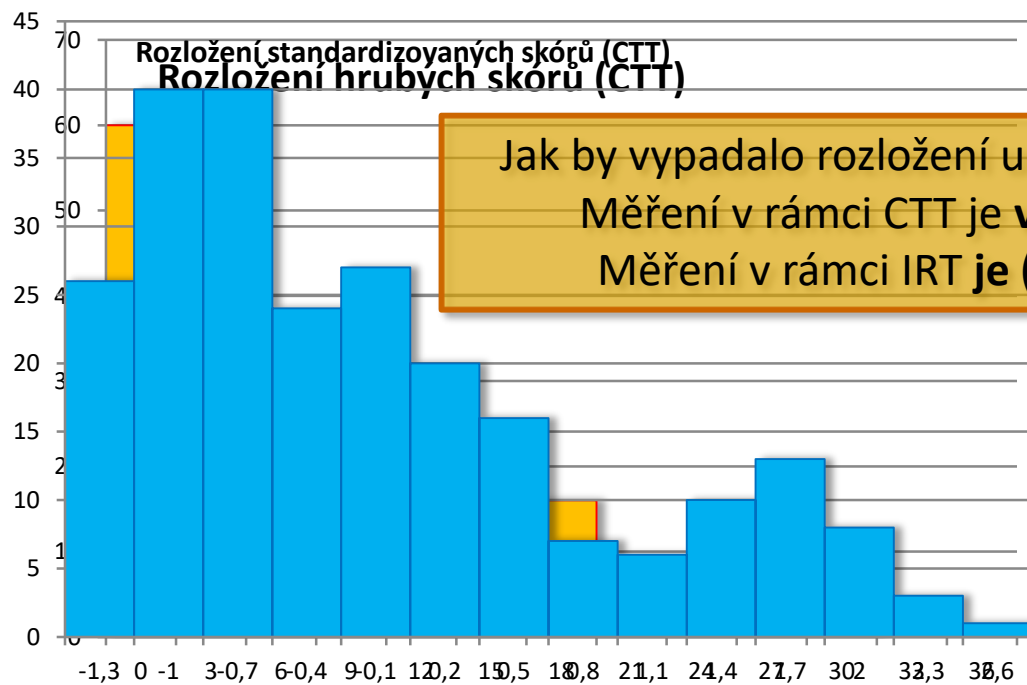
otázka	respondent 1	respondent 2
1	spíše nesouhlasím (2)	souhlasím (5)
2	spíše souhlasím (4)	souhlasím (5)
3	souhlasím (5)	nesouhlasím (1)
hrubý skór:	11 (6,06–11,94)	11 (6,06–11,94)

- CTT: oba lidé mají z hlediska CTT stejný hrubý skór, a tedy i míru anorexie i intervaly spolehlivosti.
- IRT: výsledky nejsou rovnocenné – jiný „person-fit“ (1PL), případně i chyby měření a skóry (2PL).

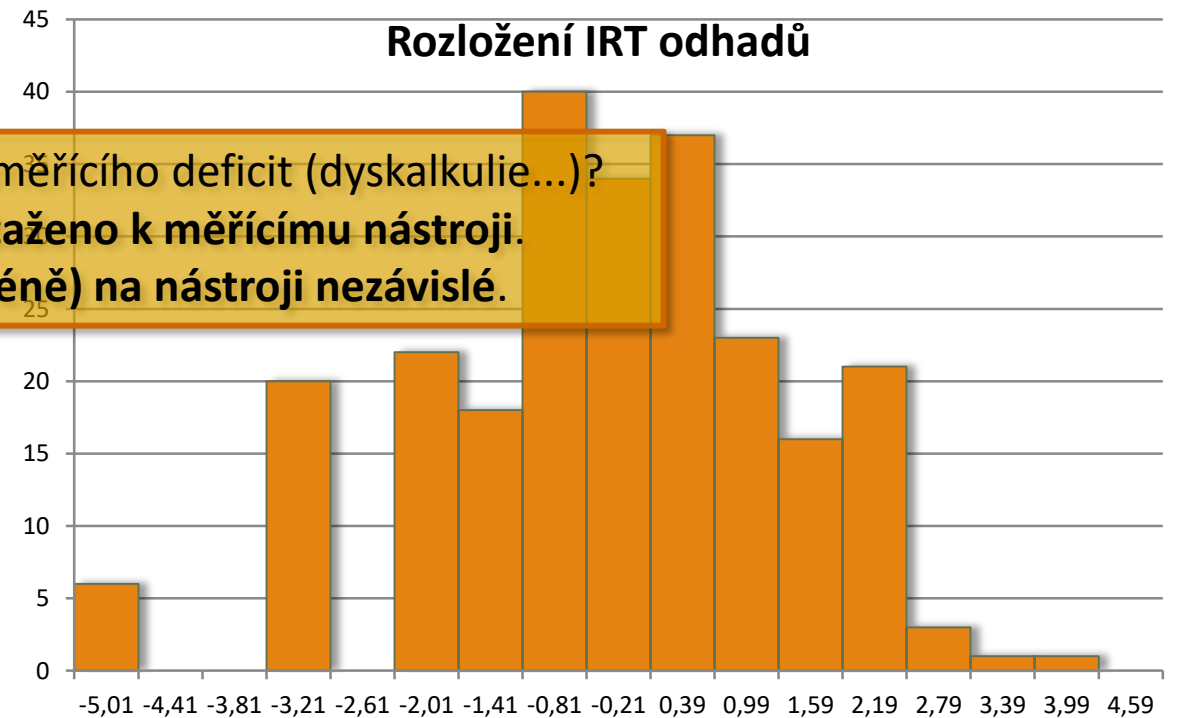
Příklad: Nezávislost měření na nástroji

TIM³⁻⁵: Test pro identifikaci matematicky nadaných dětí

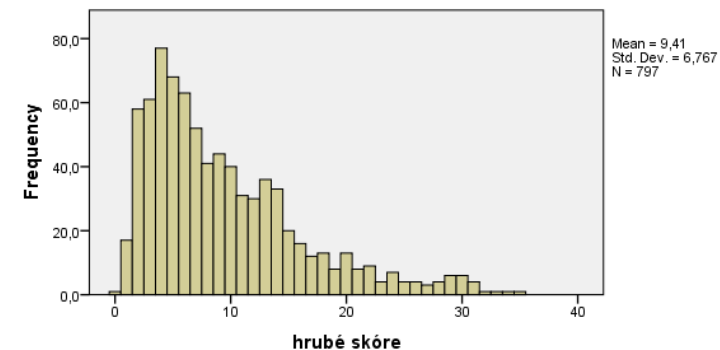
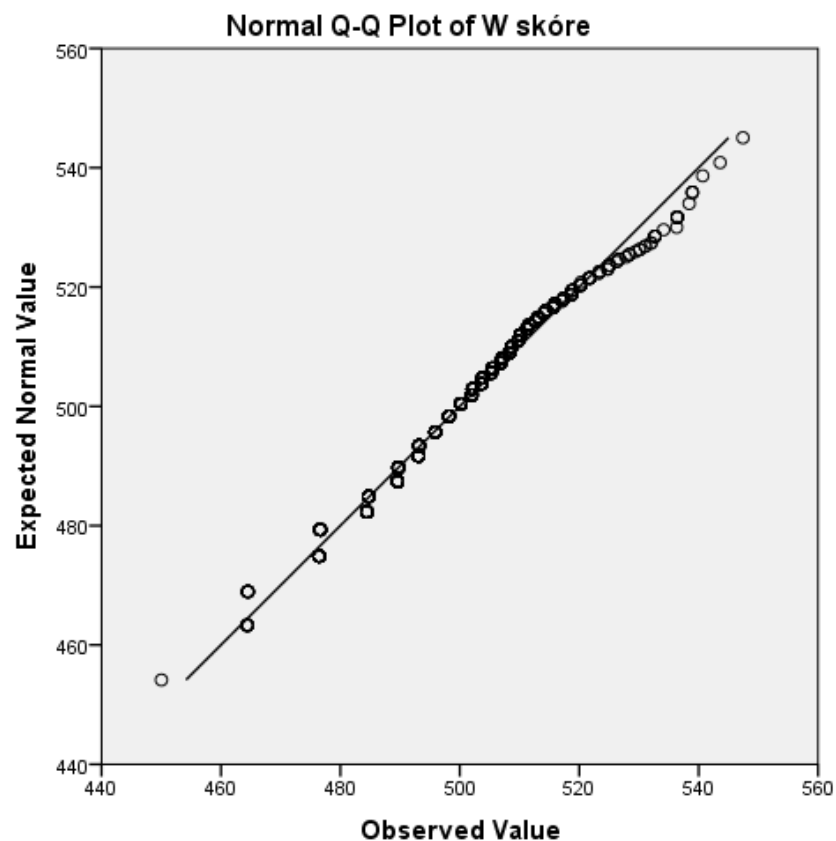
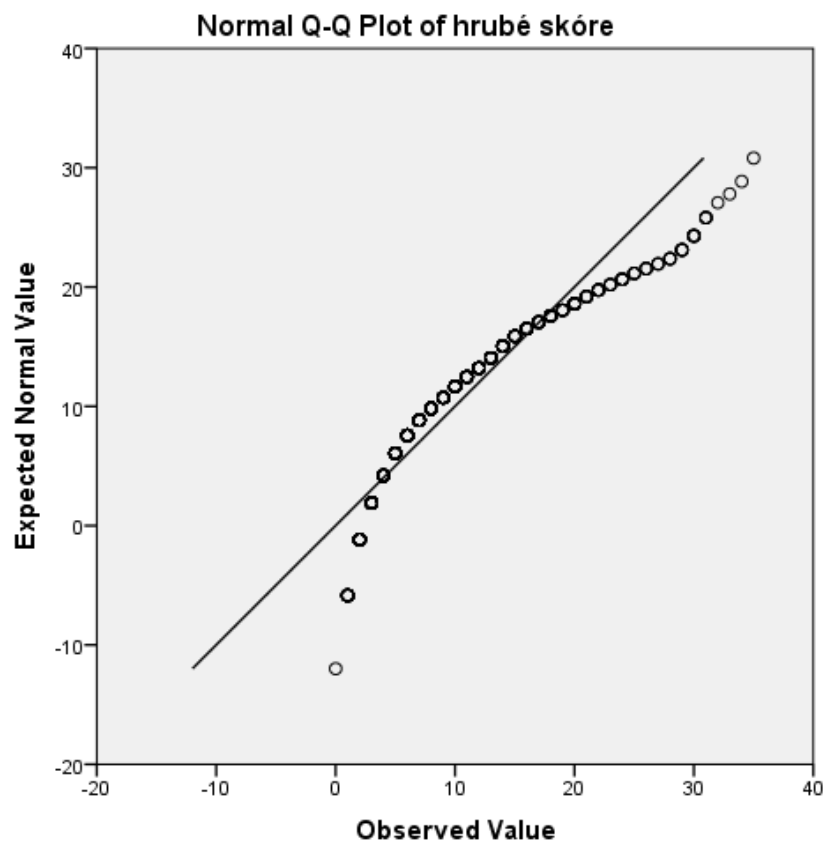
- Test je **velmi obtížný**, aby dobře měřil nadprůměr.
- $r_{xx'} = 0,82$; $M = 8,51$; $SD = 6,72$; $\min = 0$; $\max = 33$
- **Předpoklad:** Rozložení matematických schopností je v populaci normálně rozložené.
- **Závěr:** Jaké budou naměřené skóry?

Jak by vypadalo rozložení u testu, měřícího deficit (dyskalkulie...)?
Měření v rámci CTT je **vždy vztaženo k měřicímu nástroji**.
Měření v rámci IRT je **(více méně) na nástroji nezávislé**.

Příklad: Nezávislost měření na nástroji

Kolmogorův-Smirnovův test (MC, p-value)

ročník	3 (n=243)	4 (n=276)	5 (n=278)
hrubé skóre	,000	,001	,001
W- skóre	,000	,065	,061

Extrémní příklad

Máme položku
ve faktorové analýze

- Skórovaná ne=0,
tak napůl=1, ano=2.
- Průsečík (intercept): $b = 1$.
- Faktorový náboj: $\lambda = 0,5$.

Faktor má průměr 0 (SD=1).

$$E(x_{ip}) = \lambda_i \theta_p + b_i$$

Jaká je očekávaná odpověď, $E(x_i)$,
respondenta s hodnotou faktoru...

... $\theta = 0$?

- $E(x_i) = 1$

... $\theta = 1$?

- $E(x_i) = 1,5$

... $\theta = -1$?

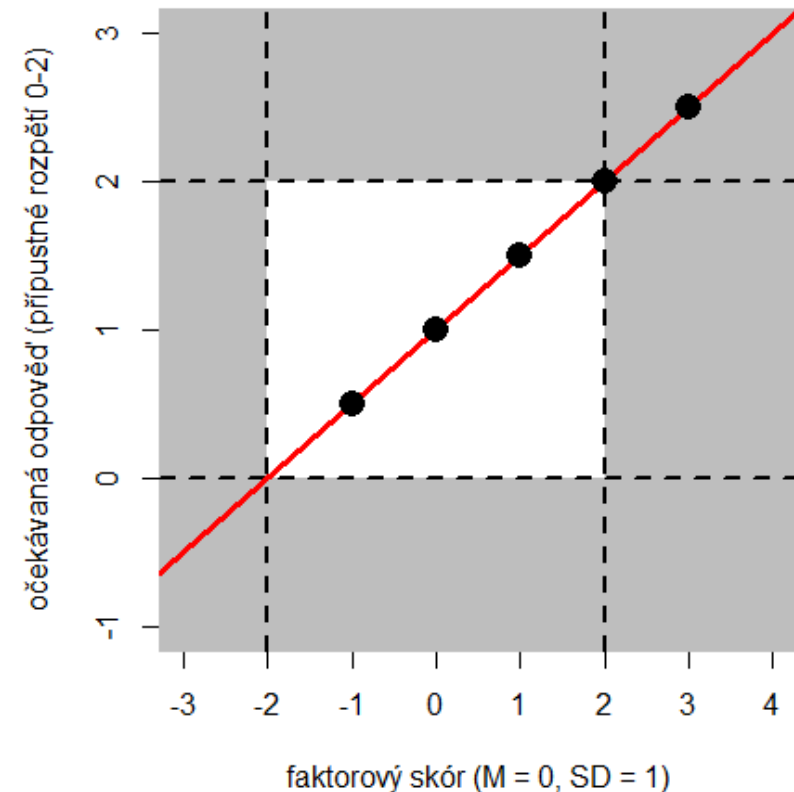
- $E(x_i) = 0,5$

... $\theta = 2$?

- $E(x_i) = 2$

... a konečně $\theta = 3$?

- $E(x_i) = 2,5$

Vývoj teorií odpovědi na položku

50. a 60. léta, další rozvoj v 80. letech (počítače).

Nezávisle na sobě G. Rasch (matematik), F. M. Lord (psycholog, psychometrik) a P. F. Lazarsfeld (sociolog).

Jde o stochastickou úpravu původně deterministického Guttmanova modelu.

Tři hlavní stádia vývoje:

- Předchůdci, do 50. let (Binet, Guttman, Thurstone...)
- Raný vývoj, 50.–60. léta (Rasch, Novick, Lord...)
- Rozvoj, 70.–80./90. léta (Bock, Samejima...)
- Sjednocování a zobecňování (od 90. let)

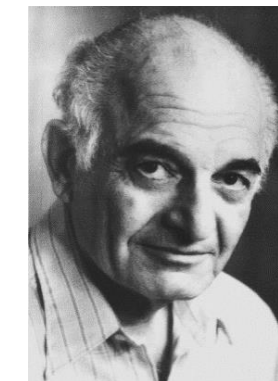
Paul Felix Lazarsfeld
(1901–1976)

Georg Rasch (1901–1980)

Frederic M. Lord
(1912–2000)

Louis Guttman
(1916–1987)

Jaký je vztah měřeného rysu
a odpovědi na binární položku
(správně/špatně)?

Například vztah „fluidní inteligence“ a správné/špatné odpovědi
na jednu úlohu v Ravenových progresivních maticích.

Srovnání modelů měření (Borsboom, 2005)

KLASICKÁ TESTOVÁ TEORIE

Měřený atribut: **Pravý skór daného člověka v daném testu.**

Lineární vztah pravého a pozorovaného skóre.

Homoskedasticita

- Stejný chybový rozptyl pro všechny respondenty a všechny úrovně pravého skóre

MODELÝ S LATENTNÍMI PROMĚNNÝMI

Měřený atribut: **Předpokládaný latentní rys.**

Faktorová analýza

- **Lineární vztah** pozorované odpovědi a latentního rysu.
- Homoskedasticita reziduí.

Teorie odpovědi na položku

- **Nelineární** (zpravidla logistický) **vztah** pozorované odpovědi a latentního rysu.

Základy IRT:

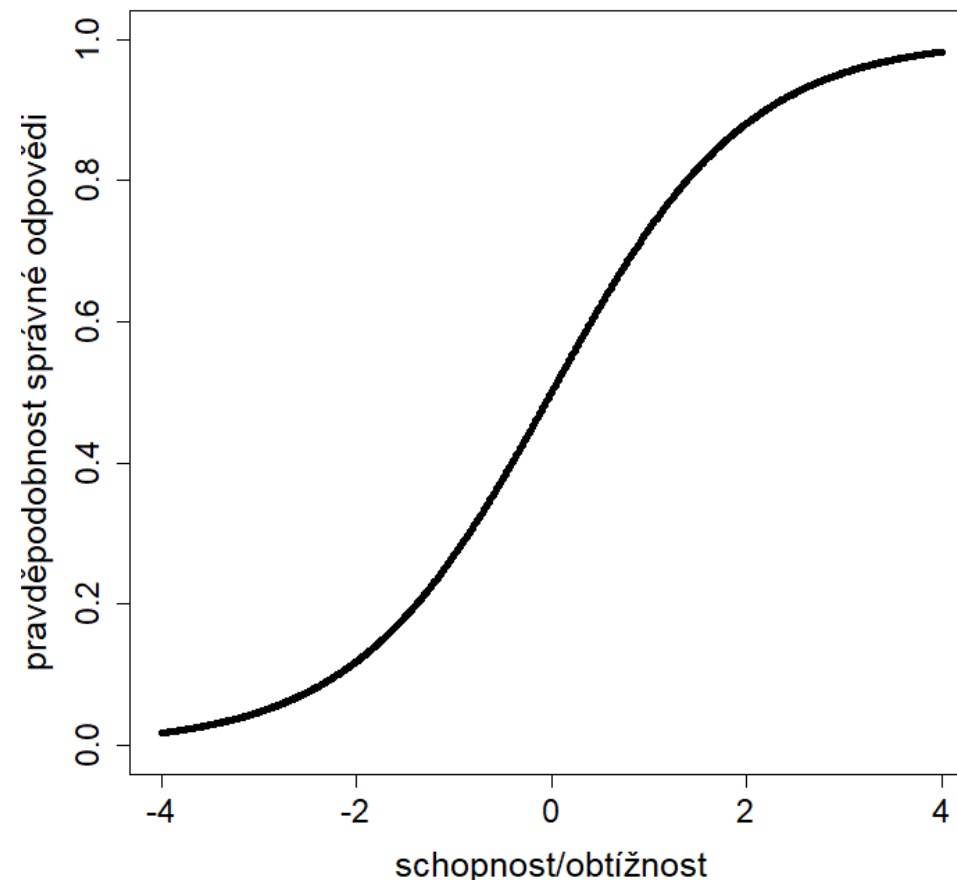
Charakteristická funkce položky (ICC)

Výkon probanda v položce lze odhadnout pomocí množiny latentních rysů.

- Schopnosti respondenta.
- Parametry položek.

Item Characteristic Curve (ICC):

- Má (zpravidla) přibližně tvar kumulativního normálního rozdělení.
- Popisuje vztah mezi schopnostmi probandů a očekávaným výkonem v dané položce.
- Pravděpodobnost správné odpovědi podle parametrů položky a probanda.

Jednoparametrový Raschův model (1PL)

Logistický vztah rysu a odpovědi:

$$P(x_i = 1|\theta) = \frac{e^{(\theta - b_i)}}{1 + e^{(\theta - b_i)}}$$

Analogicky po úpravě:

$$\ln \frac{P_{ip}}{1 - P_{ip}} = \theta_p - b_i$$

- e = Eulerova konstanta
- \ln = přirozený logaritmus (se základem e)
- Pro zjednodušení zápisu $P(x_i = 1|\theta_p) = P_{ip}$

$P(x_i = 1|\theta)$ je pravděpodobnost správné odpovědi na položku i při schopnosti θ .

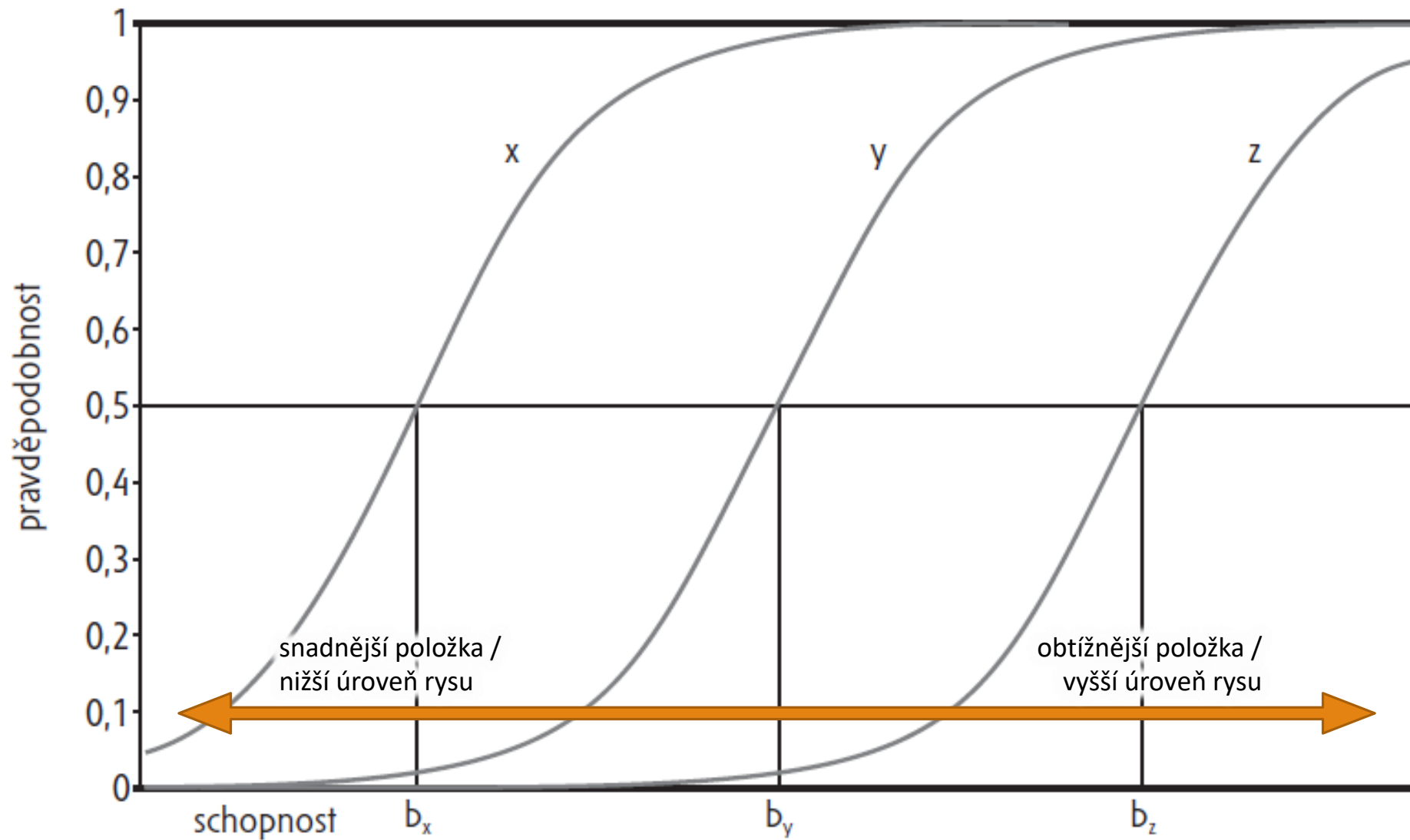
- Tato pravděpodobnost se někdy nazývá také „odhad pravého skóre“ respondenta v dané položce (u binárních položek), analogie k $E(\tau_{pi})$.

Theta (θ_p) je úroveň schopnosti respondenta p .

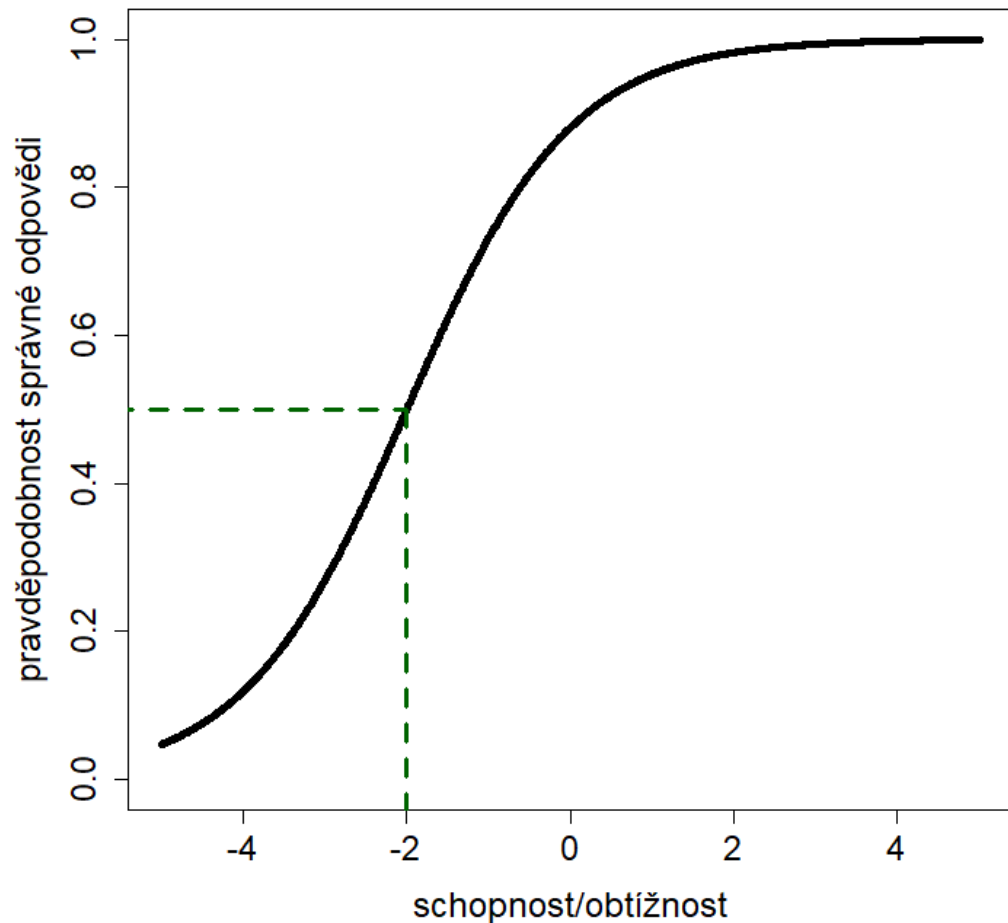
- Subskript p se zpravidla vynechává.

b_i je parametr obtížnosti položky i .

- Parametr obtížnosti b_i položky i je bod na škále schopnosti, v němž je pravděpodobnost správné odpovědi respondenta j se stejnou mírou schopnosti ($\theta_p = b_i$) na danou položku $P(x_i = 1|\theta) = 0,5$.

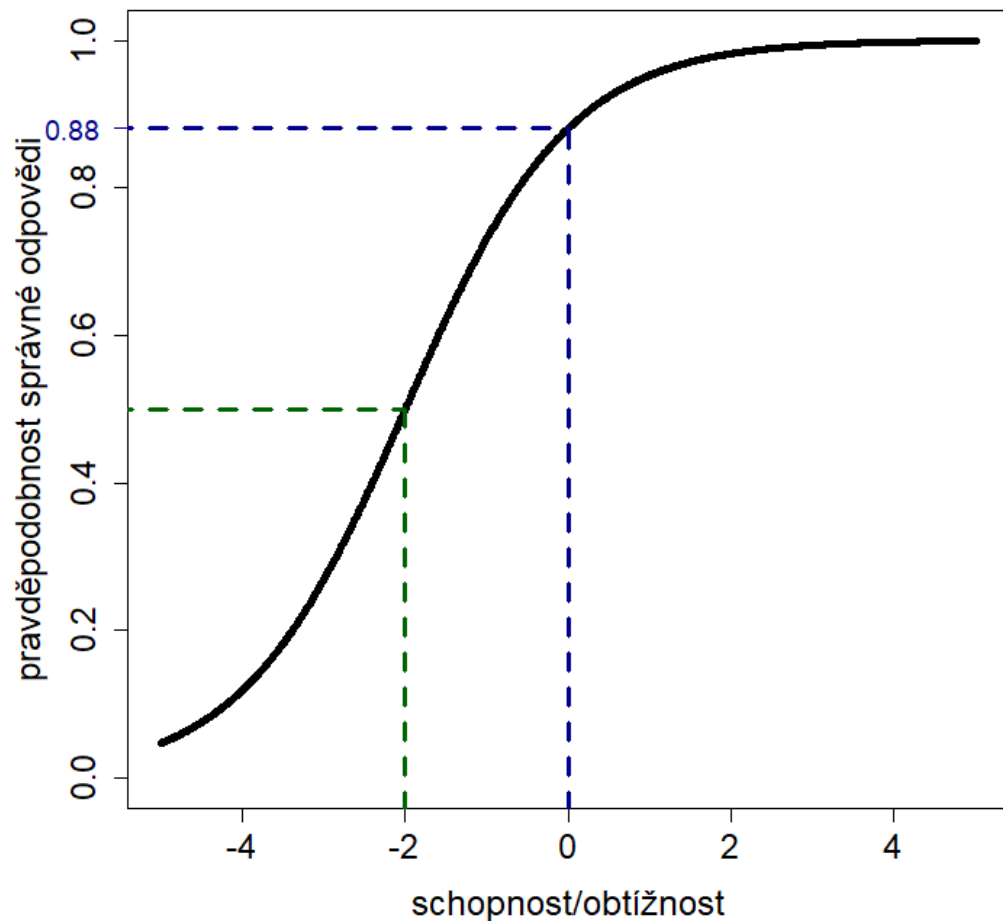
Raschův model (jednparametrový)

Položka s obtížností $b_i = -2$.

Respondent se schopností $\theta = b_i = -2$ má 50 % pravděpodobnost správné odpovědi.

Raschův model (jednparametrový)

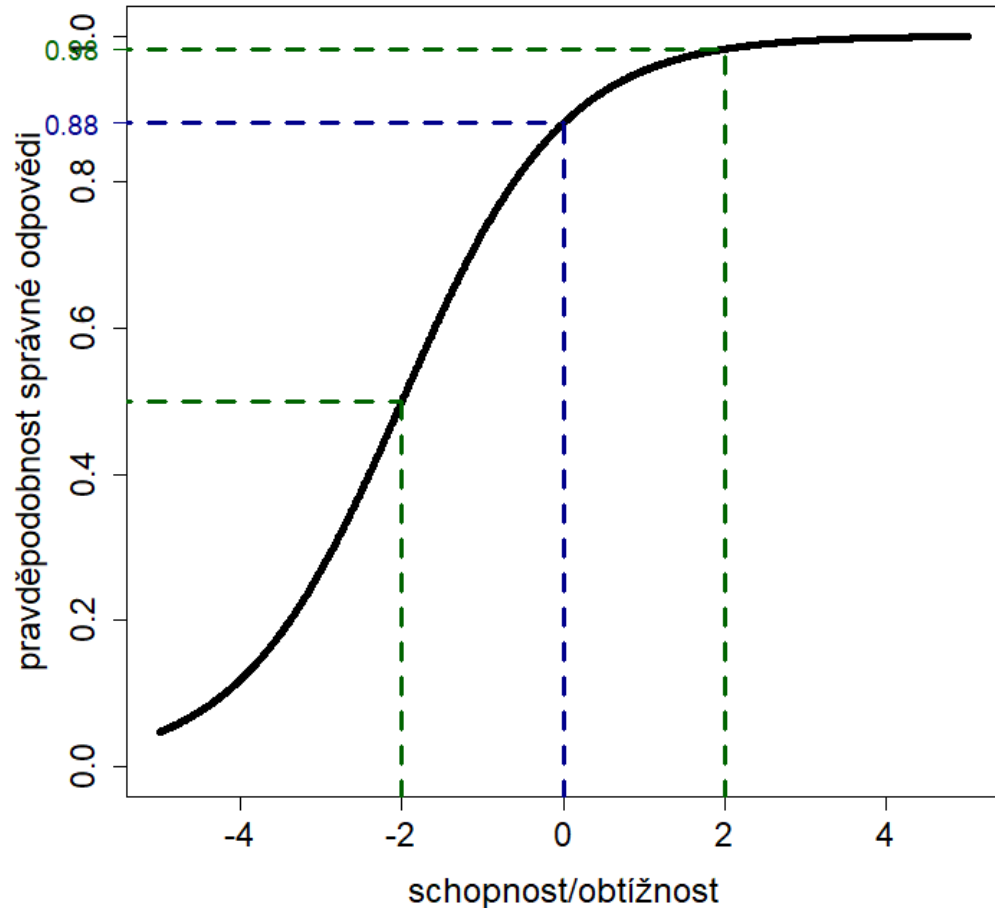
Položka s obtížností $b_i = -2$.

Respondent se schopností $\theta = b_i = -2$ má 50 % pravděpodobnost správné odpovědi.

- Analogicky respondent s $\theta = 0$ odpoví správně s 88% pravděpodobností:

- $P_i(\theta) = \frac{e^{(0+2)}}{1+e^{(0+2)}} = 0,88$.

Raschův model (jednoparametrový)

Položka s obtížností $b_i = -2$.

Respondent se schopností $\theta = b_i = -2$ má 50 % pravděpodobnost správné odpovědi.

- Analogicky respondent s $\theta = 0$ odpoví správně s 88% pravděpodobností:

- $P_i(\theta) = \frac{e^{(0+2)}}{1+e^{(0+2)}} = 0,88.$

- A respondent s $\theta = 2 \rightarrow 95 \%$.

- $P_i(\theta) = \frac{e^{(0+4)}}{1+e^{(0+4)}} = 0,98.$

Dvouparametrový model (2PL)

Diskriminační parametr je rozlišovací schopnost položky: ukazuje, jak moc se liší „dobří“ a „špatní“ respondenti v očekávané pravděpodobnosti správné odpovědi.

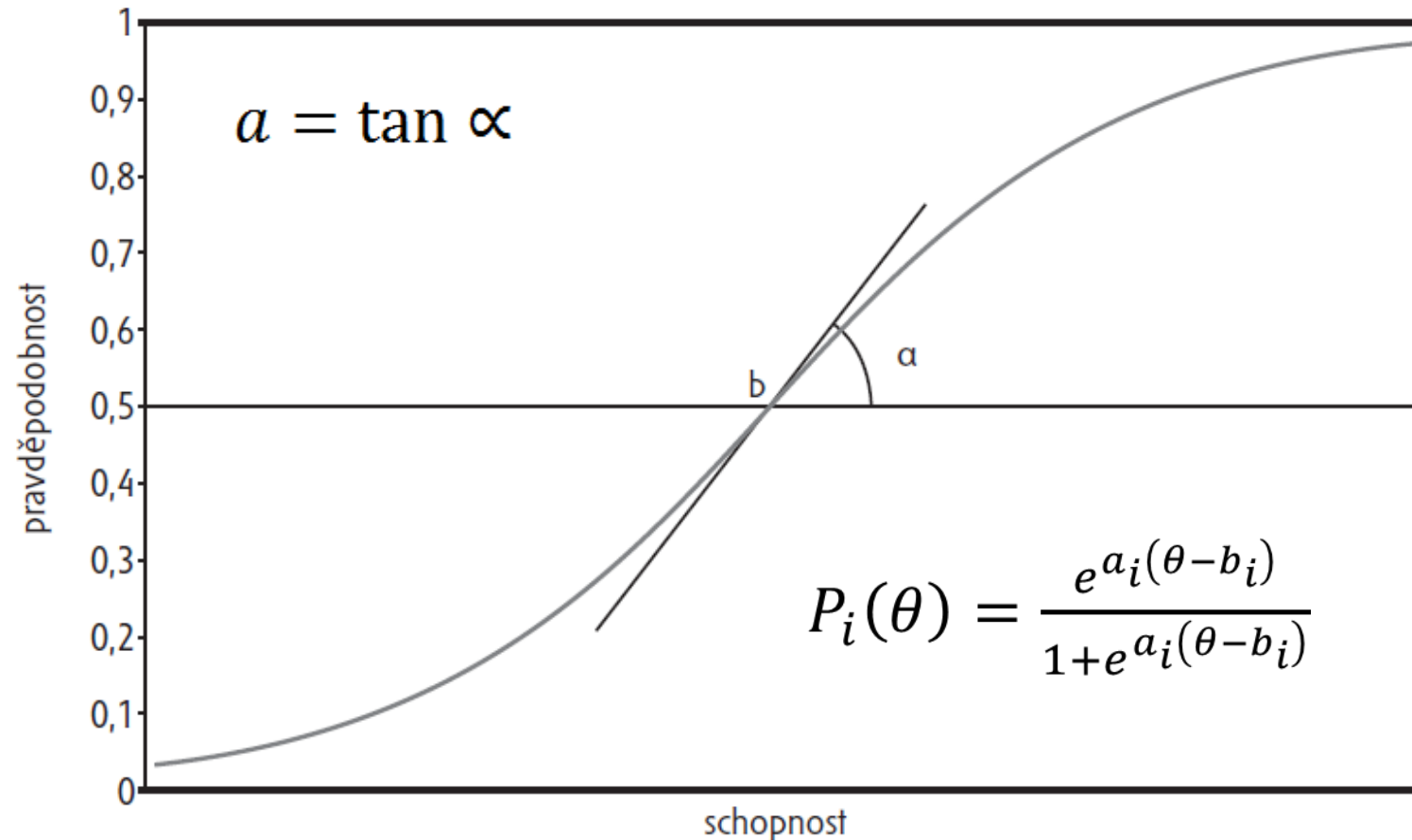
$$P_i(\theta) = \frac{e^{a_i(\theta - b_i)}}{1 + e^{a_i(\theta - b_i)}}$$

a_i je diskriminační parametr pol. i
– naklonění ICC v bodě b .

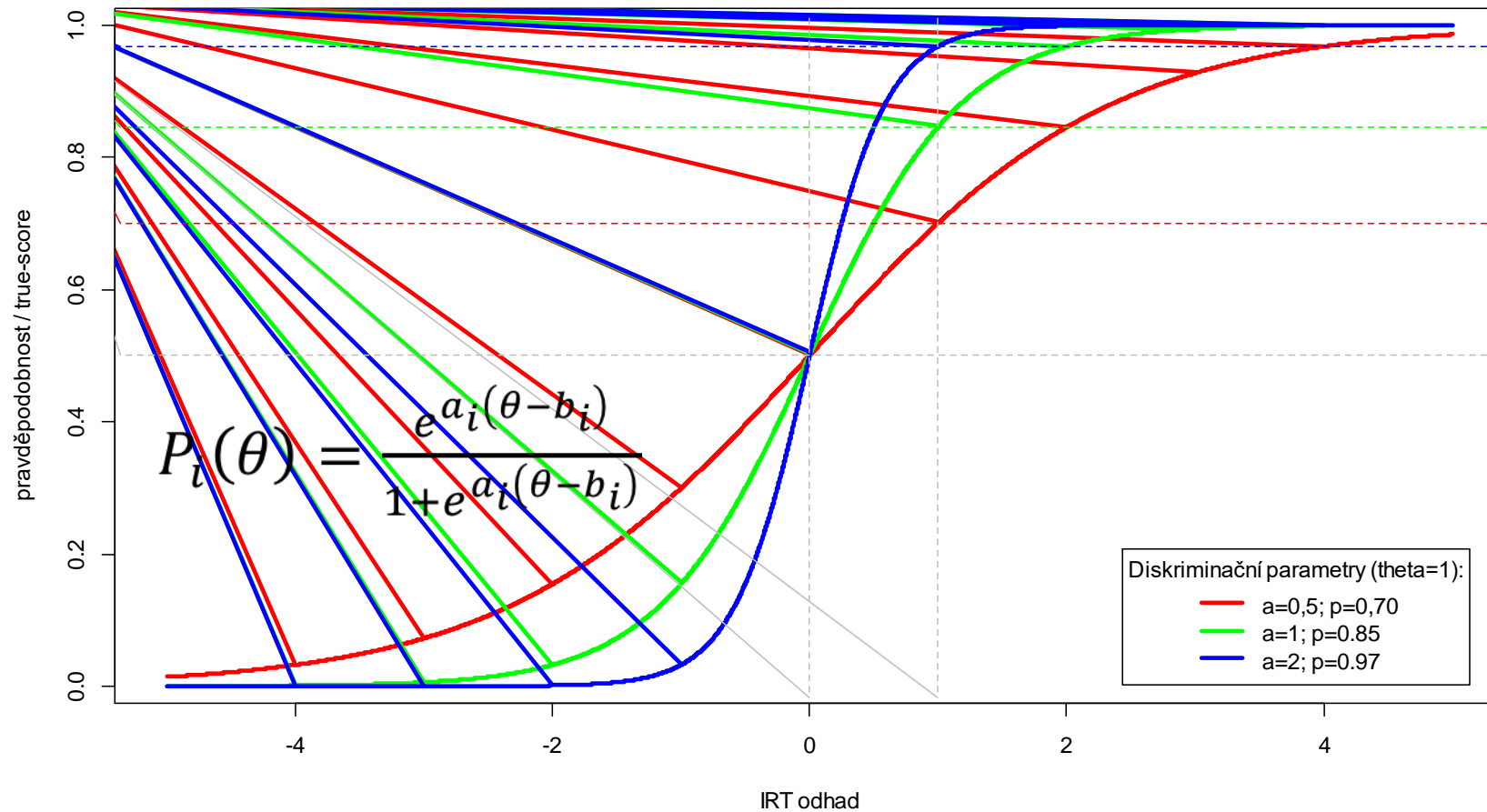
- čím je křivka „plošší“, tím méně rozlišuje

Analogií ve faktorové analýze je faktorový náboj a v CTT položkové analýze korigovaná korelace.

Charakteristická křivka položky 2PL

Charakteristická křivka položky 2PL

Tříparametrový model (3PL)

Zavádí parametr pseudouhádnutelnosti c_i pro položky vícenásobné volby (multiple-choice):

$$P_i(\theta) = c_i + (1 - c_i) \frac{e^{a_i(\theta - b_i)}}{1 + e^{a_i(\theta - b_i)}}$$

- c_i je parametr (pseudo)uhádnutelnosti pro položku i .

V multiple-choice testech lze nahradit Bockovým NRM modelem.

- NRM je nejvíce obecný model, jehož specifikací lze nahradit (téměř) cokoliv.

Při prostém tipování je pravděpodobnost „náhodně správné“ odpovědi teoreticky $1/n$, kde n je počet možných odpovědí.

- Tedy $n-1$ distraktorů a právě 1 správné odpovědi.

Tento předpoklad je příliš silný, proto je lepší pro každou položku tuto pravděpodobnost odhadnout zvlášť.

- Některé distraktory mohou být evidentně chybné a respondent je vyloučí.
- Ideálně by se takové distraktory samozřejmě neměly vyskytovat... chytáky nefungují.

Charakteristické křivky položek 3PL

$$P_i(\theta) = c_i + (1 - c_i) \frac{e^{Da_i(\theta - b_i)}}{1 + e^{Da_i(\theta - b_i)}}$$

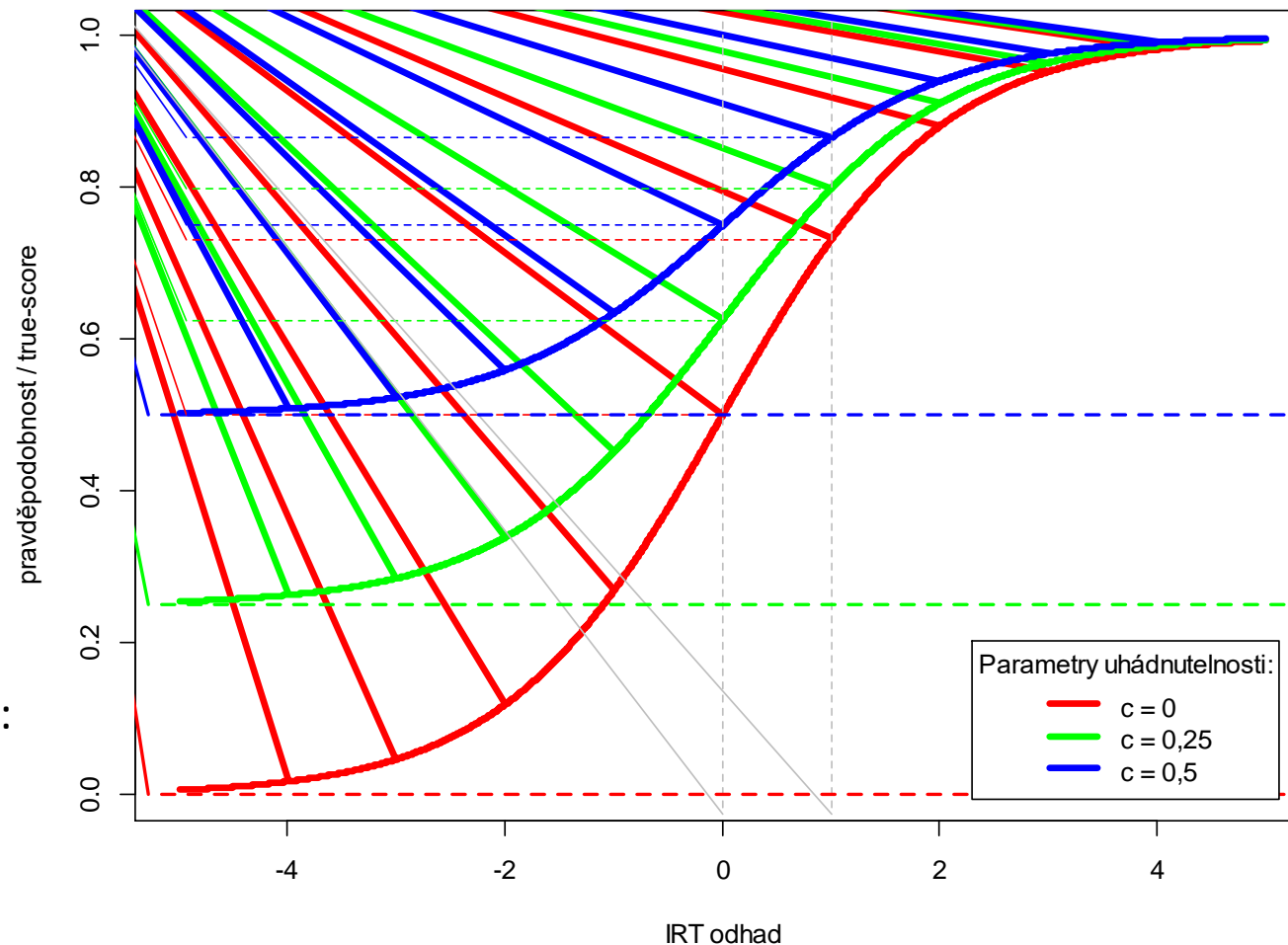
c	P(θ=0)	P(θ=1)
0	0,5	0,73
0,25	0,63	0,80
0,5	0,75	0,87

$b_i = 0$ pro všechny položky

Pozor – přestává platit poučka ze 2PL modelu:

$(\theta_p = b_i) \Rightarrow (P_{ij} = 0,5)$!

V bodě b_i je ale ICC nejstrmější.

Čtyřparametrový model (4PL)

Použití spíše výjimečně pro specifické účely.

- Např. „projektivní hypotéza“ u TAT (Žápal, unpublished manuscript☺).

Zpravidla malé výhody, zahrnutím dalších parametrů se naopak významně zhoršují vlastnosti modelu.

- Někdy je ale výhodné pracovat s horní namísto spodní asymptotou.

4PL: parametr „ledabylosti“ – ani nejlepší respondent nemá pravděpodobnost správné odpovědi rovnu 100 %.

$$P_i(\theta) = c_i + (d_i - c_i) \frac{e^{a_i(\theta - b_i)}}{1 + e^{a_i(\theta - b_i)}}$$

- d_i je parametr ledabylosti; zpravidla bývá blízky 1.

Charakteristická křivka 4PL modelu

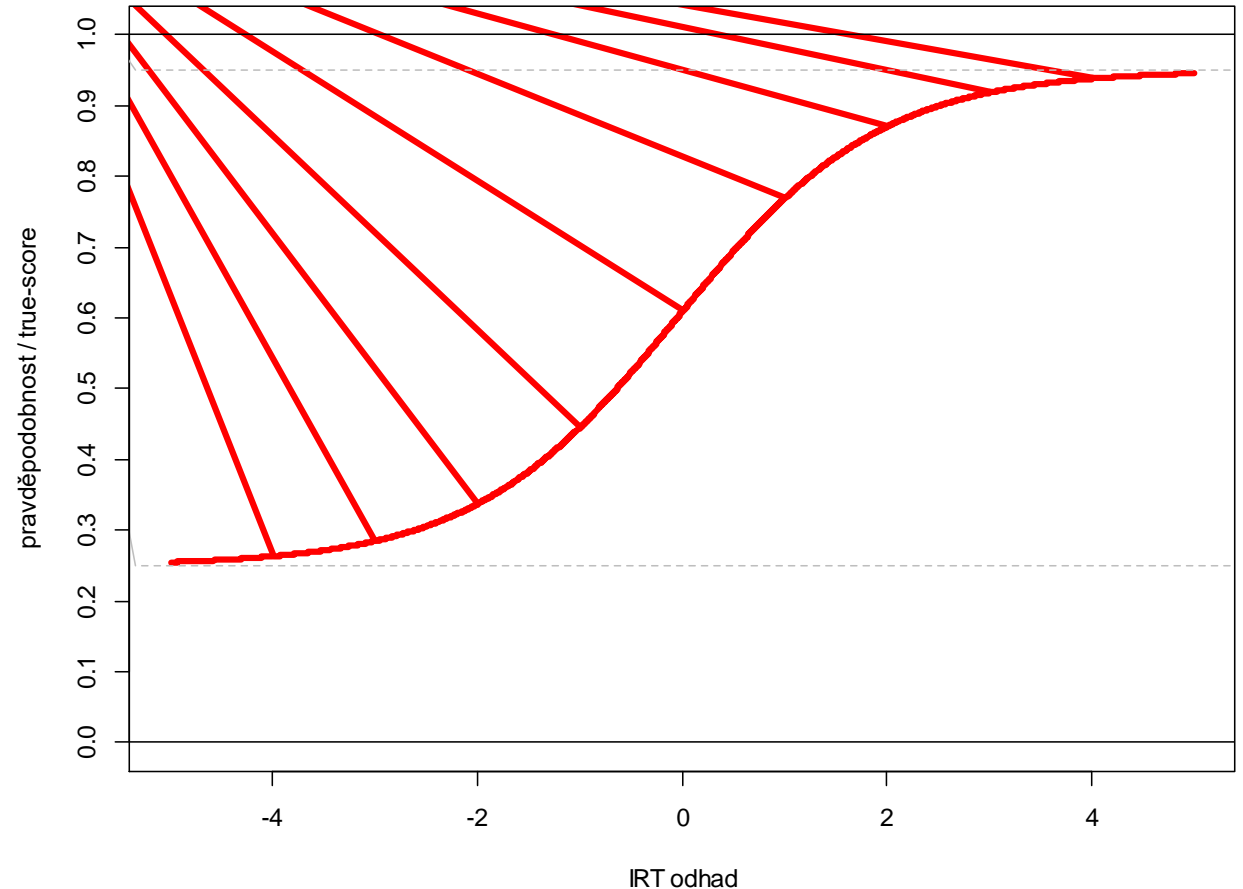
► Parametry:

- $a = 1$
- $b = 0$
- $c = 0,25$
- $d = 0,95$

► Pravěpodobnost:

- $P_i(\theta=0)=0,61$
- $P_i(\theta=1)=0,77$

$$P_i(\theta) = c_i + (d_i - c_i) \frac{e^{Da_i(\theta - b_i)}}{1 + e^{Da_i(\theta - b_i)}}$$

Srovnání 1PL–3PL modelů

jednparametrový model

- pouze parametr obtížnosti položky b_i

$$P_i(\theta) = \frac{e^{(\theta-b_i)}}{1+e^{(\theta-b_i)}}$$

dvouparametrový model

- přidává diskriminační parametr a_i

$$P_i(\theta) = \frac{e^{a_i(\theta-b_i)}}{1+e^{a_i(\theta-b_i)}}$$

tříparametrový model

- přidává parametr pseudo-uhádnutelnosti c_i

$$P_i(\theta) = c_i + (1 - c_i) \frac{e^{a_i(\theta-b_i)}}{1+e^{a_i(\theta-b_i)}}$$

- Ostatní symboly:

- schopnost respondenta: θ
- pravděpodobnost správné odp.: P_i
- i – číslo položky

- 4PL: $d_i = 1$ → 3PL

- 3PL: $c_i = 0$ → 2PL

- 2PL: $a_i = 1$ (nebo $a_i = a$) → 1PL

On-line ilustrace

<http://fssvm6.fss.muni.cz/ICC/>

<https://shiny.cs.cas.cz/ShinyItemAnalysis/>

Raschův model

1PL model bývá označován jako Raschův.

To ale není tak docela přesné.

Raschovy modely jsou specifická kategorie v rámci IRT modelů.

- Odlišná epistemologická východiska.
- Zpravidla odlišný účel.
- Zpravidla odlišná identifikace modelu.
 - IRT modely – zpravidla fixován rozptyl faktoru ($SD = 1$).
 - Raschovy modely – zpravidla fixován diskriminační parametr ($a = 1$).

Srovnání Raschova a 1PL–3PL přístupu

RASCHŮV MODEL (1PL)

Spíše konfirmační princip
(data musí odpovídat modelu).

Pouze 1. parametr, $a=1$, zbytek je „šum“.

- Všechny pol. diskriminují (teoreticky) stejně.

Cílem je fundamentalita škály, invariance odhadu.

Menší závislost odhadů na
položkách/respondentech.

Nižší počet parametrů → nižší počet respondentů.

Vhodnější pro konstrukci diagnostických testů (SB-V, Leiter-3, v ČR pak WJ-IV, KIT a další)

Možnost žádných předpokladů o rozložení latentního rysu (JML estimátor).

IRT (1PL, 2PL, 3PL...)

Spíše explorační princip
(přizpůsobuje model datům).

Počet parametrů, který nejlépe popíše data.

- Diskriminace položek se může lišit.

Důraz je kladen na výběr „nejlepšího“ modelu.

Vyšší závislost odhadů na
položkách/respondentech.

Vyšší počet parametrů → vyšší počet respondentů.

Vhodnější pro test-equating v high-stakes testech (SAT, GRE, SCIO, SK maturita) a adaptivní testování.

Zpravidla předpoklad normálního rozdělení (MML, CML aj. estimátory).

Různé formáty parametrizace a zápisu

Rozdílné zápisy modelované pravděpodobnosti:

$$\begin{aligned} P(x_{ip} = 1 | \theta_p) &= P_i(\theta) = P_{ip} \\ &= P(x_{ip} = 1 | \theta_p, b_i, a_i, c_i) \end{aligned}$$

Rozdílné možnosti zápisu (zde 1PL) modelu:

$$\begin{aligned} P_{ip} &= \frac{e^{(\theta_p - b_i)}}{1 + e^{(\theta_p - b_i)}} = \frac{1}{1 + e^{-(\theta_p - b_i)}} \\ &= \frac{\exp(\theta_p - b_i)}{1 + \exp(\theta_p - b_i)} = \frac{1}{1 + \exp(b_i - \theta_p)} \end{aligned}$$

Exponenciální vs. logistický zápis:

$$P_{ip} = \frac{e^{(\theta_p - b_i)}}{1 + e^{(\theta_p - b_i)}} \sim \ln \frac{P_{ip}}{1 - P_{ip}} = \theta_p - b_i$$

Tradiční IRT parametrizace (2PL modelu):

$$P_{ip} = \frac{e^{a_i(\theta_p - b_i)}}{1 + e^{a_i(\theta_p - b_i)}}$$

Intercept-slope parametrizace:

$$P_{ip} = \frac{e^{a_i\theta_p + b_i}}{1 + e^{a_i\theta_p + b_i}}$$

Výhody intercept-slope parametrizace

Výhoda 1: multidimenzionální (Reckaseho, kompenzatorní) model

$$P_{ip} = \frac{e^{a_{i1}\theta_{p1} + a_{i2}\theta_{p2} + \dots + a_{in}\theta_{pn} + b_i}}{1 + e^{a_{i1}\theta_{p1} + a_{i2}\theta_{p2} + \dots + a_{in}\theta_{pn} + b_i}}$$

Výhoda 2: srovnání s faktorovou analýzou

Faktorová analýza: $E(x_{ip}) = a_{i1}\theta_{p1} + a_{i2}\theta_{p2} + \dots + a_{in}\theta_{pn} + b_i$

- S reziduálním rozptylem σ_i^2 shodným pro všechny odpovědi na danou položku.
- faktorový náboj a_i se zpravidla značí jako λ_i

IRT: $\ln \frac{P_{ip}}{1 - P_{ip}} = a_{i1}\theta_{p1} + a_{i2}\theta_{p2} + \dots + a_{in}\theta_{pn} + b_i$

$$E(x_{ip}) = P_{ip}$$

- S reziduálním rozptylem $P_{ip}(1 - P_{ip})$ (rozptyl binární proměnné) různým napříč respondenty.

Kde je (sakra) to celkové skóre?

Problém zpětné inference (epistemologie).

- **Model:** Latentní rys způsobuje odpovědi na položky.
- **Praxe:** Z odpovědí na položky usuzujeme na míru rysu.
- Známe-li parametry (obtížnost...) položek, můžeme odhadnout nejpravděpodobnější úroveň latentního rysu, pro kterou bychom právě takové odpovědi pozorovali.

Při výzkumu (např. standardizace metody):

- Odhadujeme parametry položek i osob naráz.
- Parametry položek uschováme pro budoucí použití, parametry osob se použijí pro tvorbu norem (IQ, T-skóry, percentily...)

Při praktickém použití již standardizované metody:

- Z dopředu „nakalibrovaných“ položek usuzujeme na míru rysu, kterou pak převedeme na standardní skóry.

Přesnost měření v IRT

IRT skóry

Další druhy modelů

2. ČÁST PŘEDNÁŠKY

Předpoklady IRT

Latentní rys existuje a jde o spojitou intervalovou proměnnou.

- Často navíc normálně rozloženou (závisí na estimátoru).
- Ale existují i diskrétní IRT modely, empirical histogram IRT, analýza latentních tříd (LCA) atd.

Lokální nezávislost položek.

- Veškeré souvislosti položek lze vysvětlit výhradně modelovanými latentními rysy.
 - Tzn. parciální vztah položek po kontrole úrovně latentního rysu je nulový.
- V případě jediného rysu: jednodimenzionalita.
 - Na rozdíl od CFA nelze modelovat reziduální kovariance, je nutné zavést specifické faktory.

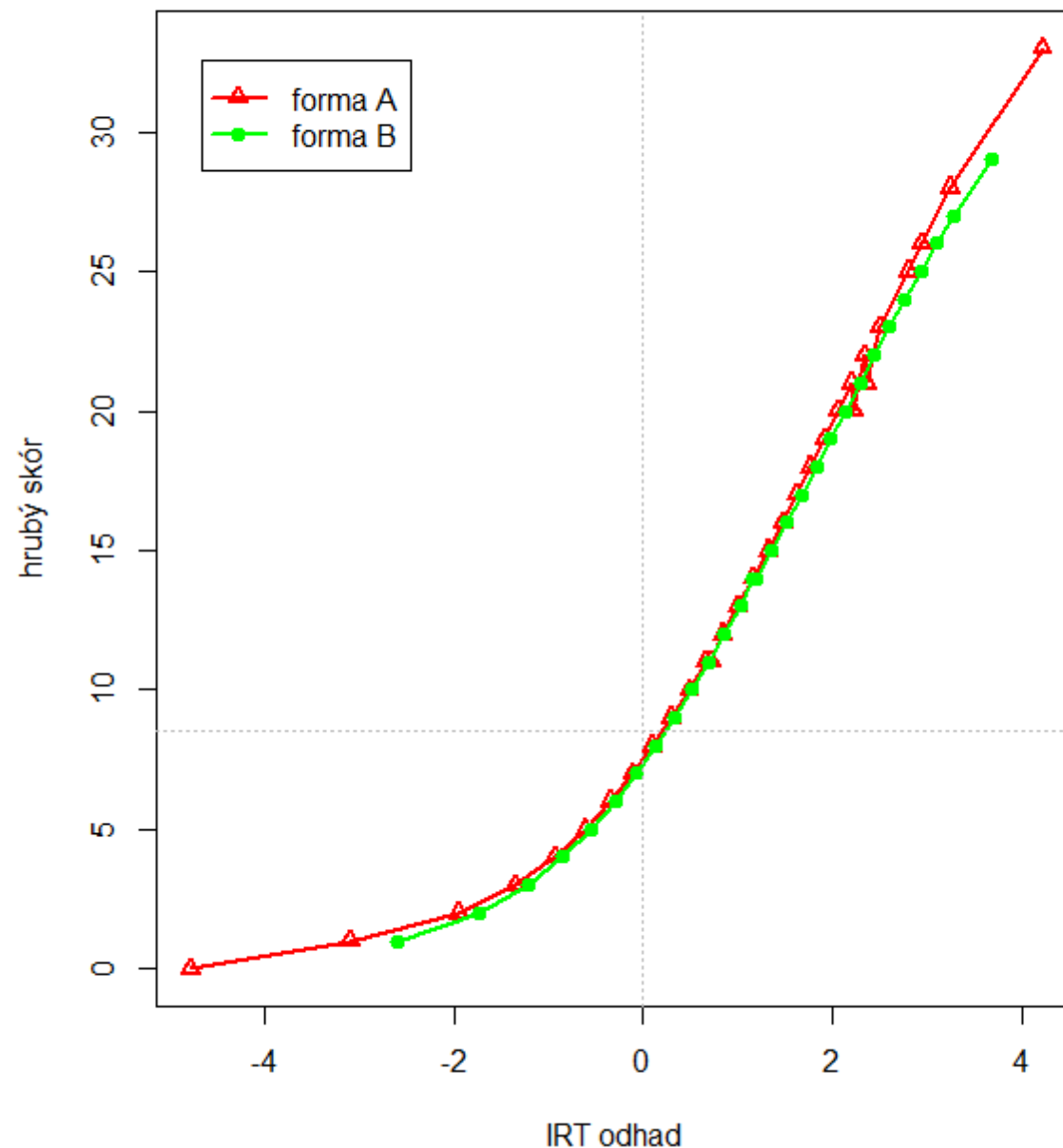
Odpovědi lidí na položku lze modelovat prostřednictvím ICF.

- Charakteristická funkce položky (ICF = Item Characteristic Function)
- Někdy též Item Response Function (IRF), Item Characteristic Curve (ICC) atd.

Charakteristická funkce testu

Cígler, H., Jabůrek, M., Straka, O., & Portešová, Š. (2017). *Psychometrická analýza TIM³⁻⁵ – Testu pro identifikaci nadaných žáků v matematice pro 3.–5. třídu*. Brno: Masarykova univerzita. Retrieved from <https://munispace.muni.cz/index.php/munispace/catalog/book/968>

Srovnání hrubého skóru a IRT odhadu

Charakteristická funkce testu (TCF)

Test Characteristic Function/Curve (TCF/TCC).

Jde o prostý součet jednotlivých ICC:

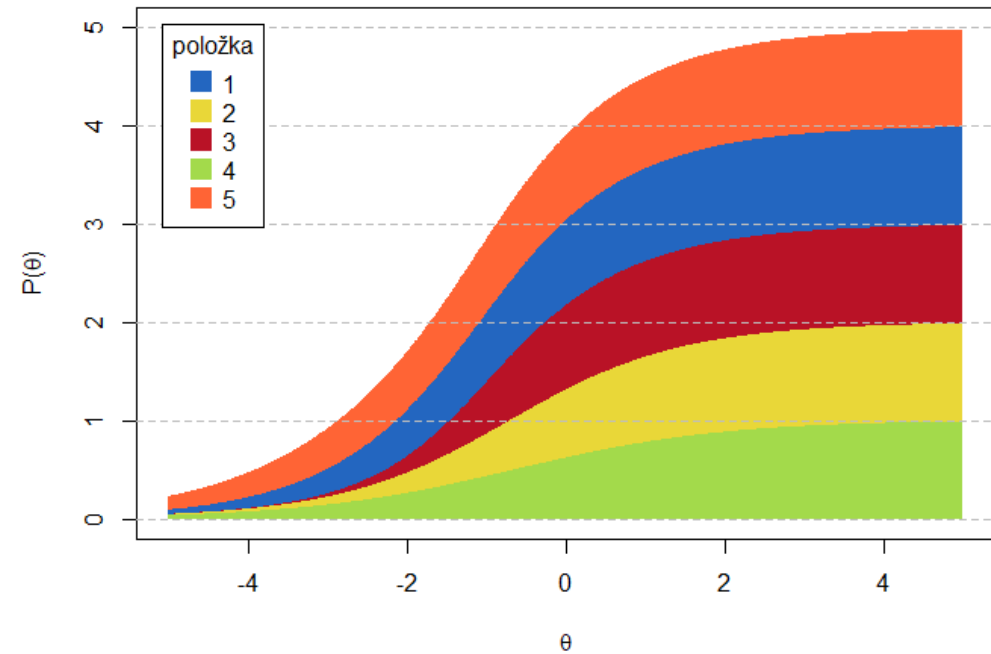
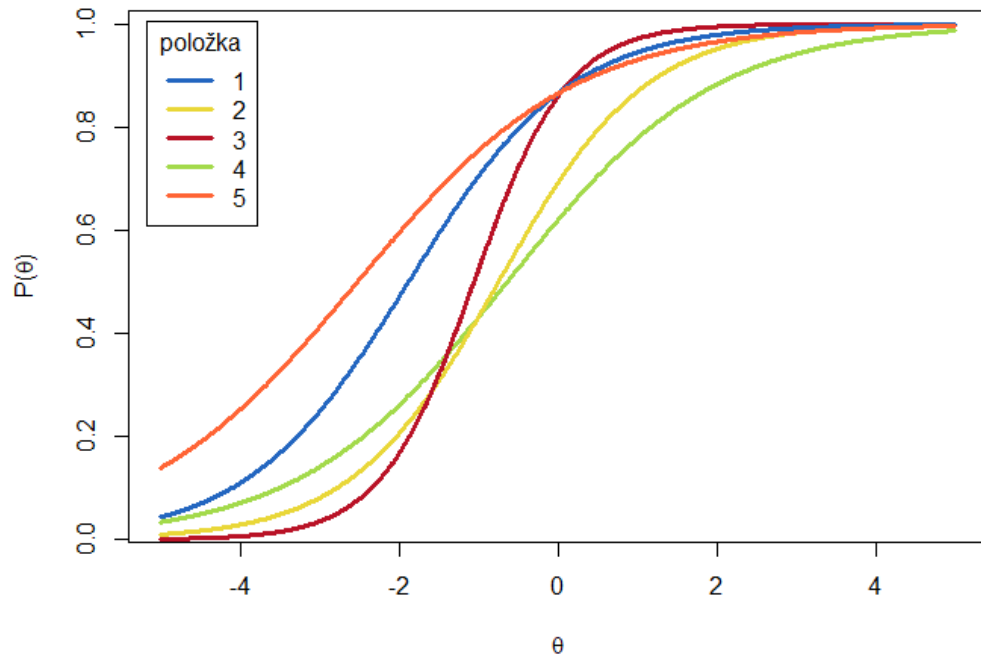
$$TCC(\theta) = \sum_{i=1}^n ICC_i(\theta) = \sum_{i=1}^n P_i(\theta) = E(T|\theta)$$

- kde n je počet položek.

Hodnota očekávaného pravého ($E(T|\theta)$), případně pozorovaného ($E(X|\theta)$)¹ skóre u respondentů s určitou mírou latentního rysu θ .

¹ Záleží na nastavení modelu, estimátoru atd., není to podstatné.

Charakteristická funkce testu (TCF)

Charakteristická funkce testu (TCF)

TCF lze využít při skórování testu.

1PL: TCC izomorfní, každému X odpovídá právě jedno θ . Toho se využívá v psychologických testech.

2PL: vztah není jednoznačný. Diskriminační parametr dává jinou váhu každé položce a proto záleží, které z nich byly zodpovězeny správně/špatně.

- Každému HS odpovídá konečný počet odhadů latentních rysů podle konkrétních odpovědí.
- Z hrubého skóre lze na úroveň latentního rysu usuzovat jen se ztrátou reliability.
- Zpravidla se používají přímo odpovědi na jednotlivé položky.

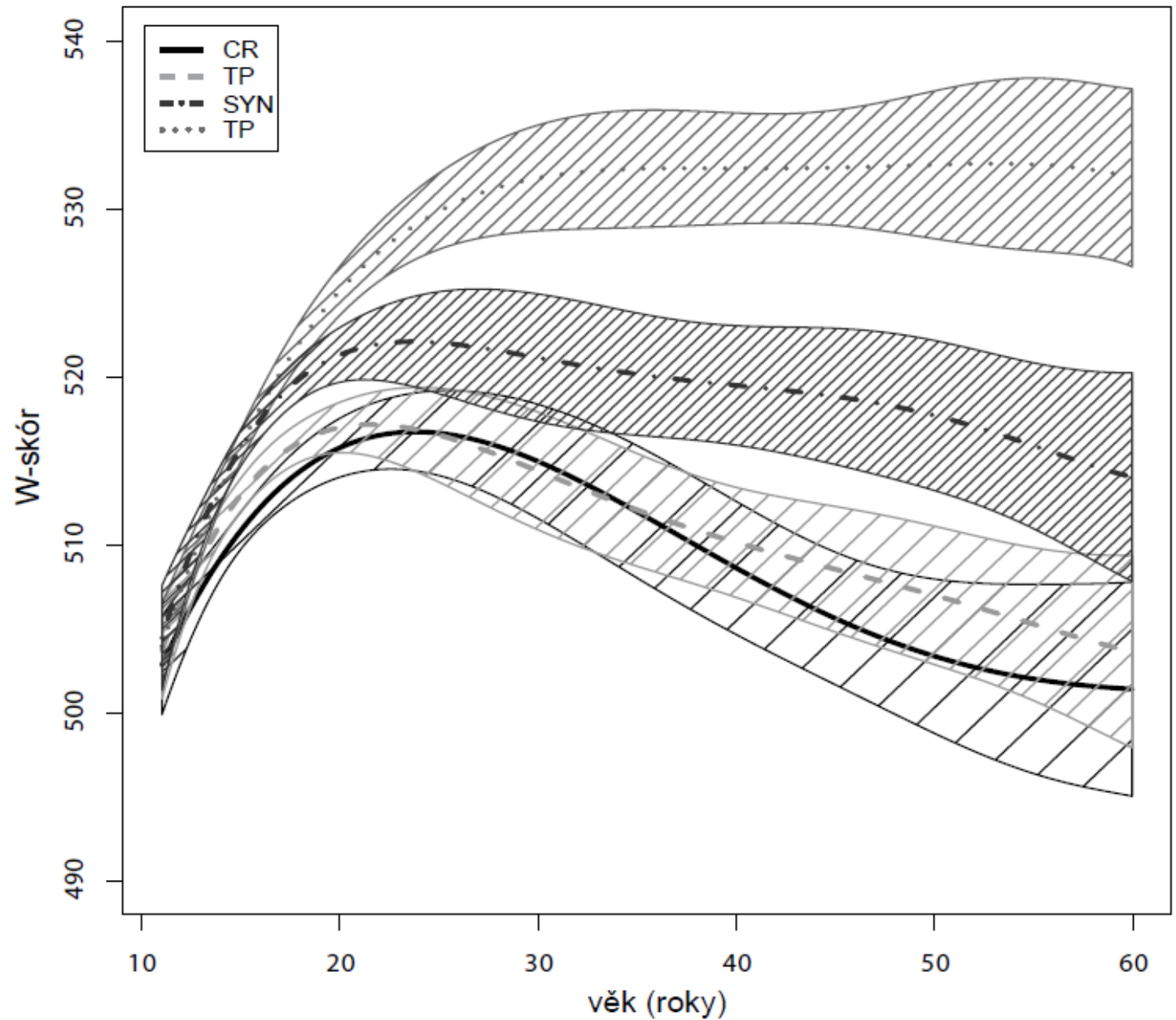
Řada dalších využití, např.:

- Observed score IRT equating.
- Differential test functioning (DTF).

IRT škálování

IRT skóry

IRT škály

Logitový skór

Výstupem IRT (Raschova modelu, 2PL+ to může být komplikovanější) je skór v logitech.

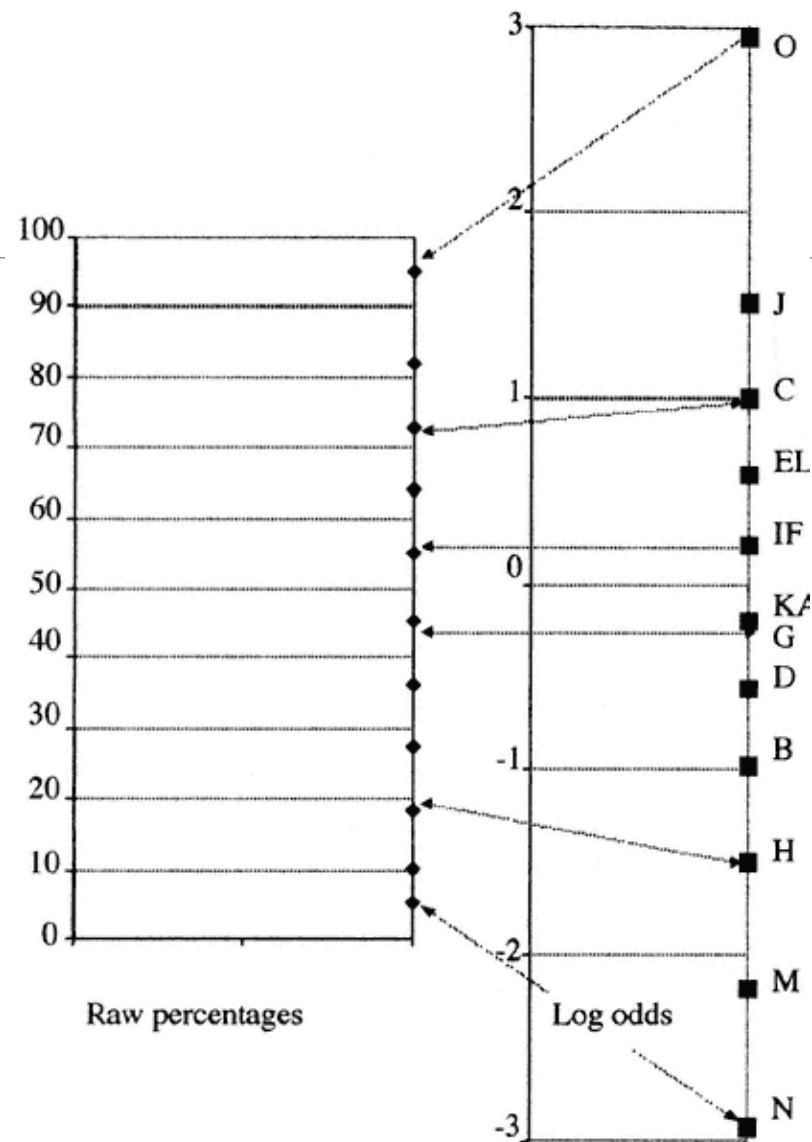
- Analogie hrubého skóre v CTT.

Interpretace:

$$\text{logit} = \ln \frac{P(\theta)}{1 - P(\theta)}$$

Kde $P(\theta)$ je typicky buď podíl položek, které respondent zvládne splnit správně.

Logity převádějí pravděpodobnost (resp. percentil) na intervalovou proměnnou.

$\theta - b_i$	P
-5	0,7%
-4,5	1,1%
-4	1,8%
-3,5	2,9%
-3	4,7%
-2,5	7,6%
-2	11,9%
-1,5	18,2%
-1	26,9%
-0,5	37,8%
0	50,0%
0,5	62,2%
1	73,1%
1,5	81,8%
2	88,1%
2,5	92,4%
3	95,3%
3,5	97,1%
4	98,2%
4,5	98,9%
5	99,3%

IRT škálování

Samotný skór v logitech se pro praktické použití dále standardizuje.

- Intervalová škála rysu napříč všemi skupinami respondentů.
- Z ní IQ, T-skóry apod. pro daný ročník/věk/pohlaví atd.

Kromě toho specifické (typicky Raschovské) skóry:

- **W-skóry:** Vhodné pro sledování růstu či vývoje, nezávisí na vzorku.
 - W 500 ve věku 10;0 (příp. na začátku 5. ročníku)
 - Vzdálenost $b - \theta = 10W$ odpovídá změně pravděpodobnosti správné odpovědi z 50 % na 75 % (resp. 25 %).
 - Lze predikovat úspěch v položkách/subtestech.
- **RPI (Relative Proficiency Index):** $X/_{90}$, závisí na vzorku.
 - **Index relativní výkonnosti.** Jaká je pravděpodobnost X správné odpovědi na položky, které lidé ze stejné normalizační skupiny odpovídají s 90% pravděpodobností správně? (Pro jiné základy zlomku [kalkulačka zde.](#))

W DIFF	RPI	W DIFF	RPI	W DIFF	RPI
29 and above	100 ¹ /90	-1	89/90	-36	15/90
28	99/90	-2	88/90	-37	13/90
27	99/90	-3	87/90	-38	12/90
26	99/90	-4	85/90	-39	11/90
25	99/90	-5	84/90	-40	10/90
24	99/90	-6	82/90	-41	9/90
23	99/90	-7	81/90	-42	8/90
22	99/90	-8	79/90	-43	7/90
21	99/90	-9	77/90	-44	7/90
20	99/90	-10	75/90	-45	6/90
19	98/90	-11	73/90	-46	5/90
18	98/90	-12	71/90	-47	5/90
17	98/90	-13	68/90	-48	4/90
16	98/90	-14	66/90	-49	4/90
15	98/90	-15	63/90	-50	4/90
14	98/90	-16	61/90	-51	3/90
13	97/90	-17	58/90	-52	3/90
12	97/90	-18	55/90	-53	3/90
11	97/90	-19	53/90	-54	2/90
10	96/90	-20	50/90	-55	2/90
9	96/90	-21	47/90	-56	2/90
8	96/90	-22	45/90	-57	2/90
7	95/90	-23	42/90	-58	2/90
6	95/90	-24	39/90	-59	1/90
5	94/90	-25	37/90	-60	1/90
4	93/90	-26	34/90	-61	1/90

Ability Minus Difficulty (W_{A-D})	Probability of Success (P)
+50	.996
+45	.993
+40	.988
+35	.979
+30	.964
+25	.940
+20	.900
+15	.839
+10	.750
+5	.634
0	.500

$$W = \frac{10}{\ln 3} (\theta - \bar{\theta}_{10}) + 500$$

$$W = 9,1(\theta - \bar{\theta}_{10}) + 500$$

- kde $\bar{\theta}_{10}$ = průměrný skór 10letých
- W-skóre má 9,1krát užší měřtko než logit.

IRT škálování

Klíčová výhoda IRT škálování:
 Odhad latentního rysu není závislý na
 použitých položkách.

- V CTT je naopak pravý skór „operacionalizován“ položkami.
- Chybějící data nejsou problém

Toho využívají IRT metody, např.:

- Subtesty dělené podle věku, ale stále srovnatelné pomocí W-skóru.
- Různé „startovací položky“.
- Pravidla ukončení.

Subtest M11) Procedurální znalosti

Pomůcky

- Psací potřeby pro testovanou osobu
- Pracovní list „Procedurální znalosti“
- Záznamový sešit „Matematika“

Výchozí bod

- Do 5. třídy: začínáme blokem A (položka 1)
- Od 5. třídy: začínáme blokem B (položka 18)
- Od 8. třídy: začínáme blokem C (položka 31)

Časový limit

Časový limit na položku v případě tohoto subtestu není stanoven. Pokud však testovaná osoba nad některým příkladem přemýšlí delší dobu (přibližně 30 sekund), aniž by příklad viditelně řešila (počítala), povzbudíme ji, např.: „*Pokud si nejsi jistý/á, zkus si tipnout.*“ Pokud ani po tom nezačne s počítáním, vyzveme ji, aby začala řešit další příklad.

Bazální úroveň

Pro dosažení bazální úrovně musí testovaná osoba získat alespoň 4 body v rámci prvních 5 administrovaných položek daného vstupního bodu. Pokud testovaná osoba nedosáhne bazální úrovně, pokračujte v administraci položek, dokud nebude dosaženo pravidla ukončení. Teprve poté administrujeme celý blok položek pro předchozí vstupní bod. V případě, že jste začínali blokem C a testovaná osoba nedosáhla bazální úrovně ani po návratu v rámci bloku B, administrujte všechny položky bloku B a následně zadejte zbývající blok A od položky 1.

Pravidlo ukončení

Subtest ukončete po 7 chybně zodpovězených či nezodpovězených položkách jdoucích bezprostředně za sebou. Pokud má položka více částí (např. část a a b), pracujte pro tyto účely s každou z nich jako se samostatnou položkou. Více viz způsob administrace.

9	D	senioři
x	x	
x	x	
x	x	x
x	x	
x	x	x
x	x	x

CJ7/I	Diktát I				x	x	x	x	x	x	+	+		x ^a
CJ7/II	Diktát II										x	x	x	
CJ8/I	Opravy chyb I				x	x	x	x	+					x
CJ8/II	Opravy chyb II								+	x	x	x	x	

Bednářová, J., Cígler, H., & Jabůrek, M. (2019). *Standardizace BACH: Testy školních dovedností: Obecné pokyny*. Verze dokumentu 1.02. Masarykova univerzita a Propsyco.

Bednářová, J., Cígler, H., & Jabůrek, M. (2019). *Testy školních dovedností (BACH): Matematika*. Masarykova univerzita a Propsyco.

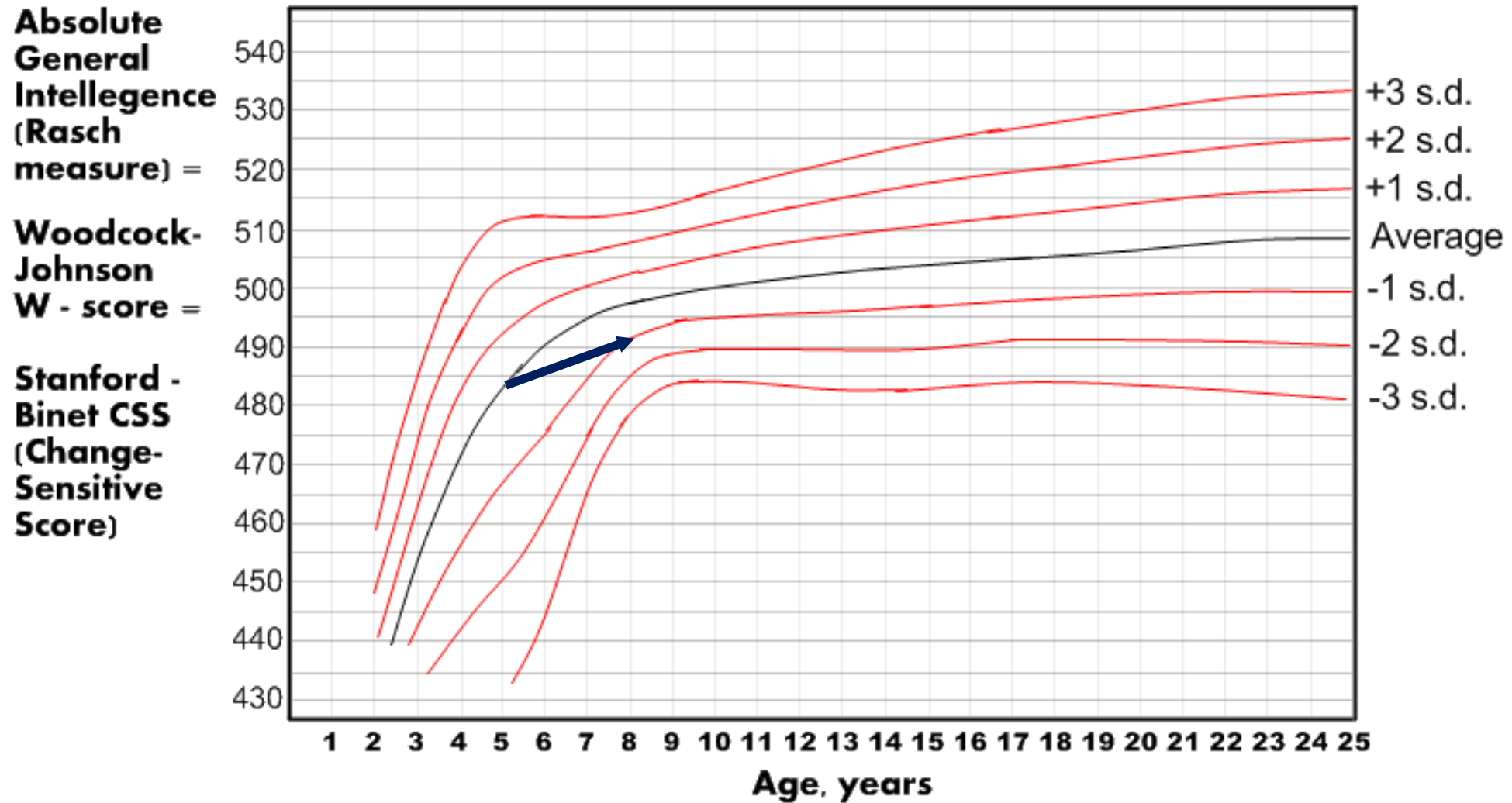
IRT škálování

Příklad z měření fluidní inteligence:

- Dítěti v 5 letech jsme naměřili IQ 100.
- Při retestu v 8 letech má IQ 85.

Intelligence dítěte se: ... ?

- a) zvýšila
- b) nezměnila
- c) snížila
- d) nelze říci
- e) nechci odpovídat

Remake of Woodcock-Johnson block rotation subtest graph from "Applied Psych Test Design Part C - Use of Rasch scaling technology - Slide 19 "- full test should be similar but not identical.

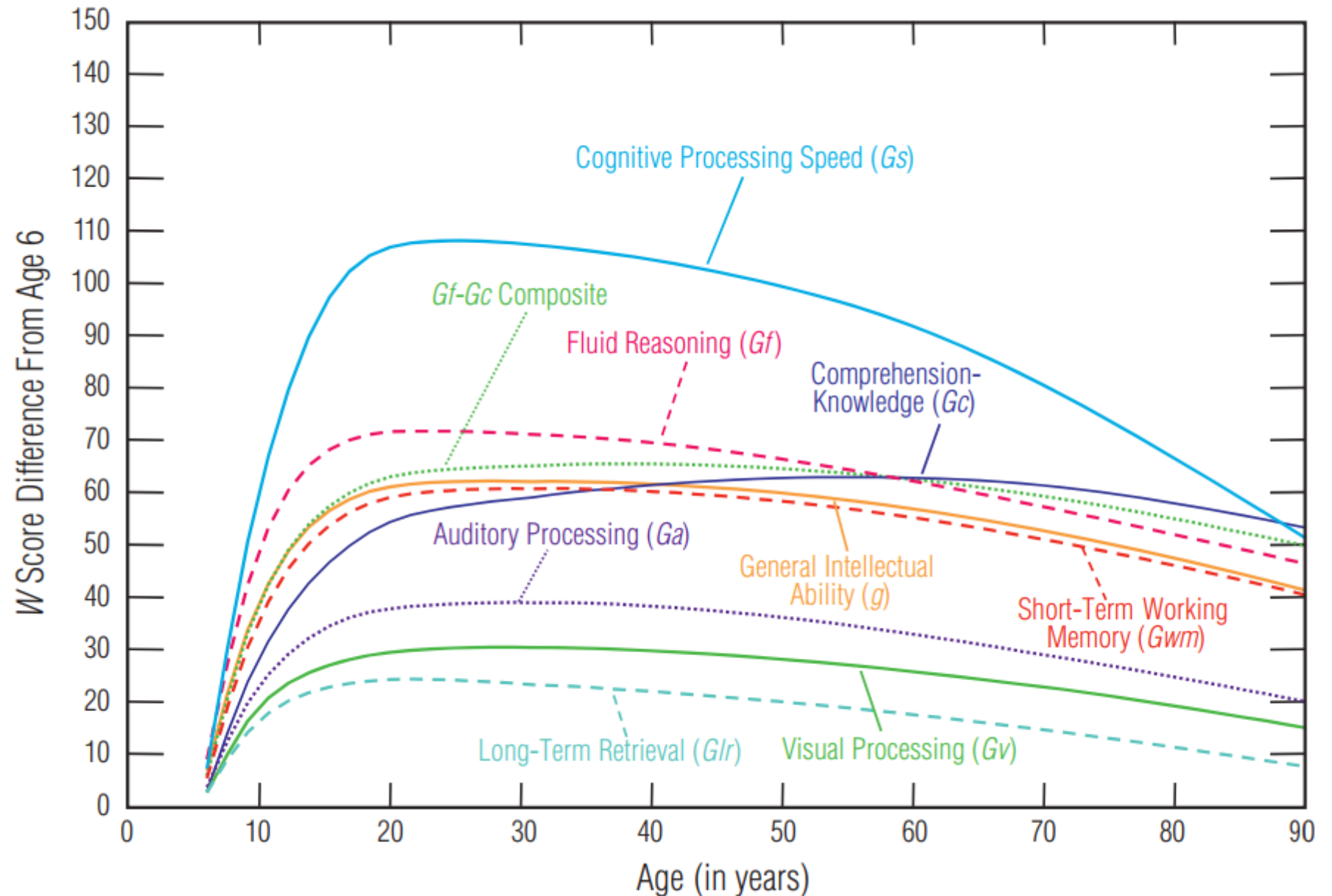
Figure 5-3.

Plot of WJ IV COG GIA, seven CHC factor clusters, and the Gf-Gc Composite W score difference curves by age.

Vývoj indexů ve WJ-IV v závislosti na věku.

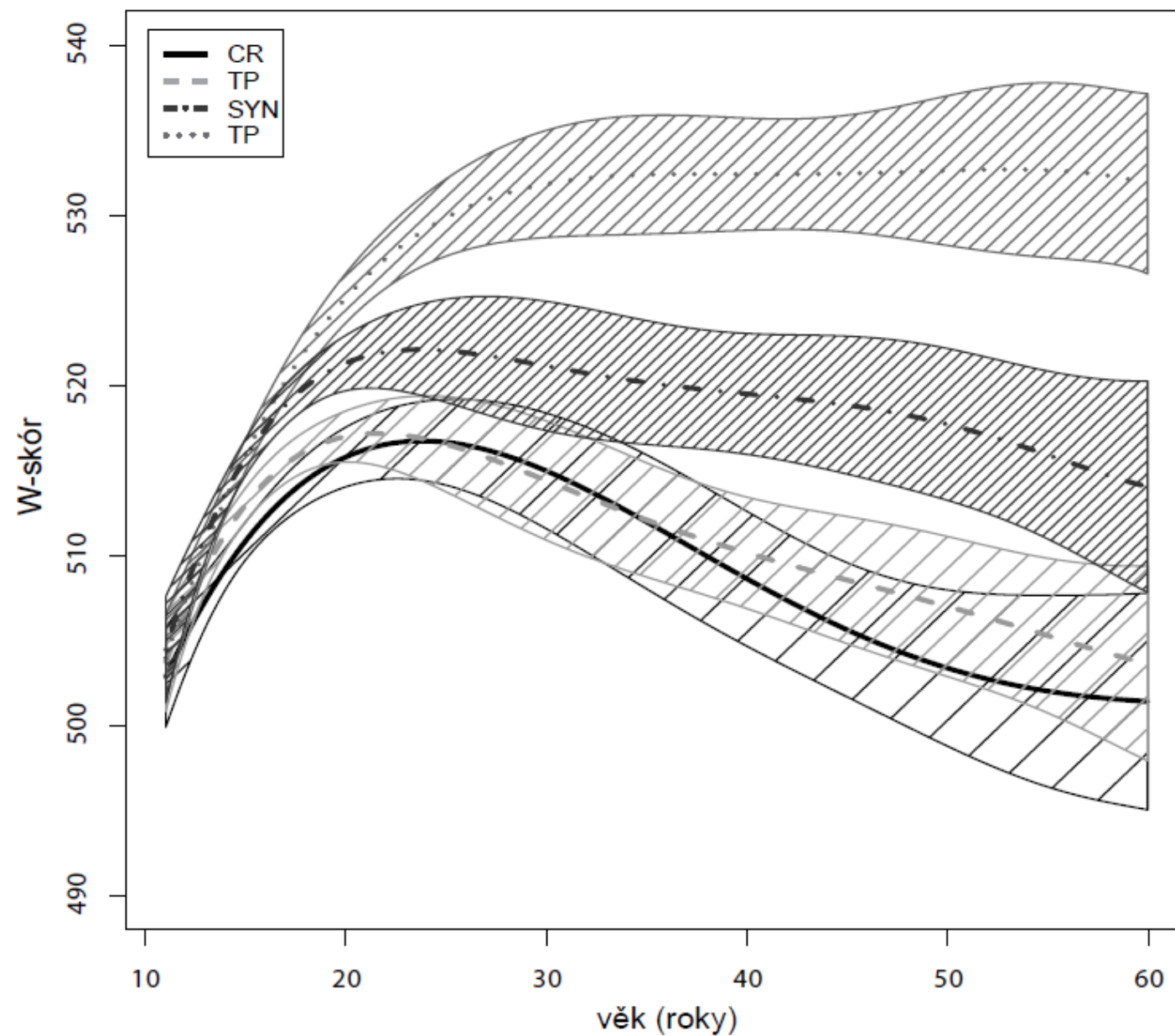
Raschův model umožňuje srovnávání vývoje průměrné úrovně rysů v čase.

Ve vícePL IRT modelech problematické (nestejná „škála“).

Krátký inteligenční test (KIT)

Srovnání vývojových křivek
použito jako důkaz
konstruktové validity.

Přehled různých typů skóru

Hrubé skóry (CTT součtové skóry, IRT odhady) – nelze samy o sobě interpretovat.

Odvozené skóry (percentily, IQ a další standardní skóry) poskytují normativní srovnání s referenční skupinou. Jsou závislé na vlastnostech škály a vzorku (M, SD).

Ipsativní skóry poskytují intraindividuální srovnání odvozených skóru (diagnostika profilu atp.).

- Statisticky, klinicky významný rozdíl...

W-skóry zasazují výkon člověk na absolutní škálu společnou pro typ testů.

- Do jisté míry nezávislou na počtu a konkrétním znění položek.

RPI index poskytuje měřítko pro srovnání rozdílu výkonu probanda a referenční skupiny na snadno představitelné škále. Závislý na průměru (M), ale nikoli na variabilitě (SD).

- Rozdíl 30 IQ v pěti a dvaceti letech znamená velmi odlišný rozdíl v reálném výkonu, protože $SD_5 > SD_{20}$.
- Rozdíl 30 IQ v CHC faktoru psychomotorické tempo (G_s) znamená daleko vyšší rozdíl než rozdíl 30 např. u krátkodobé paměti (G_{sm}), protože $SD_{G_s} > SD_{G_{sm}}$.

Chyba měření v IRT

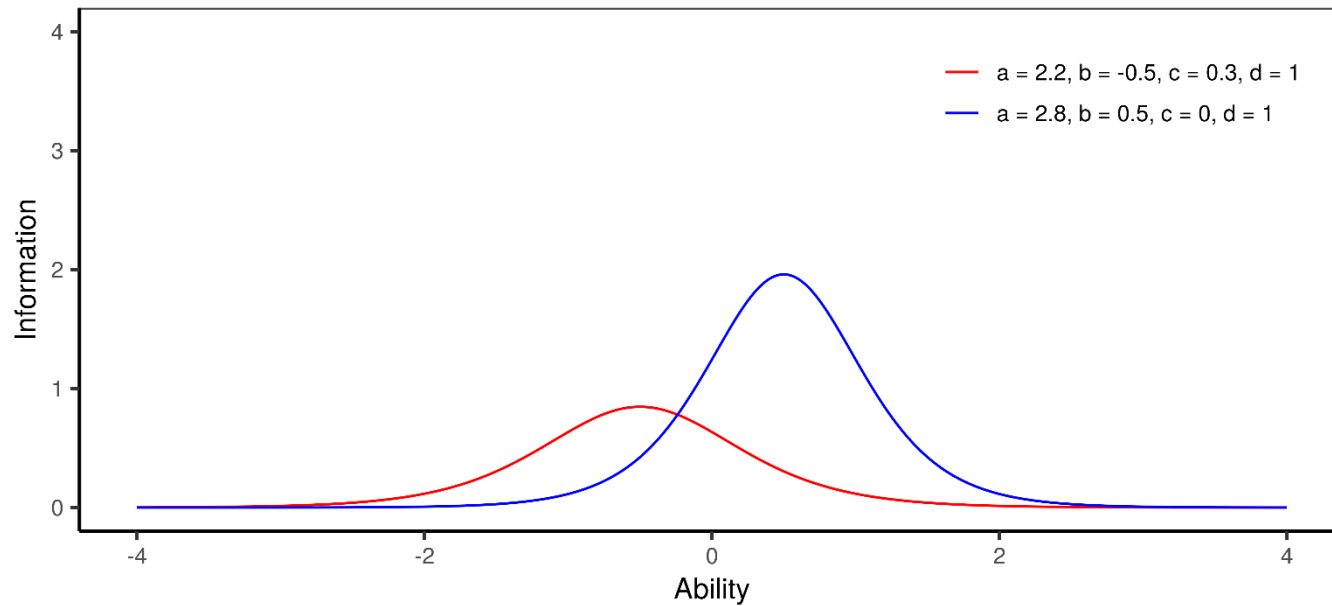
Informační funkce položky

Informační funkce testu

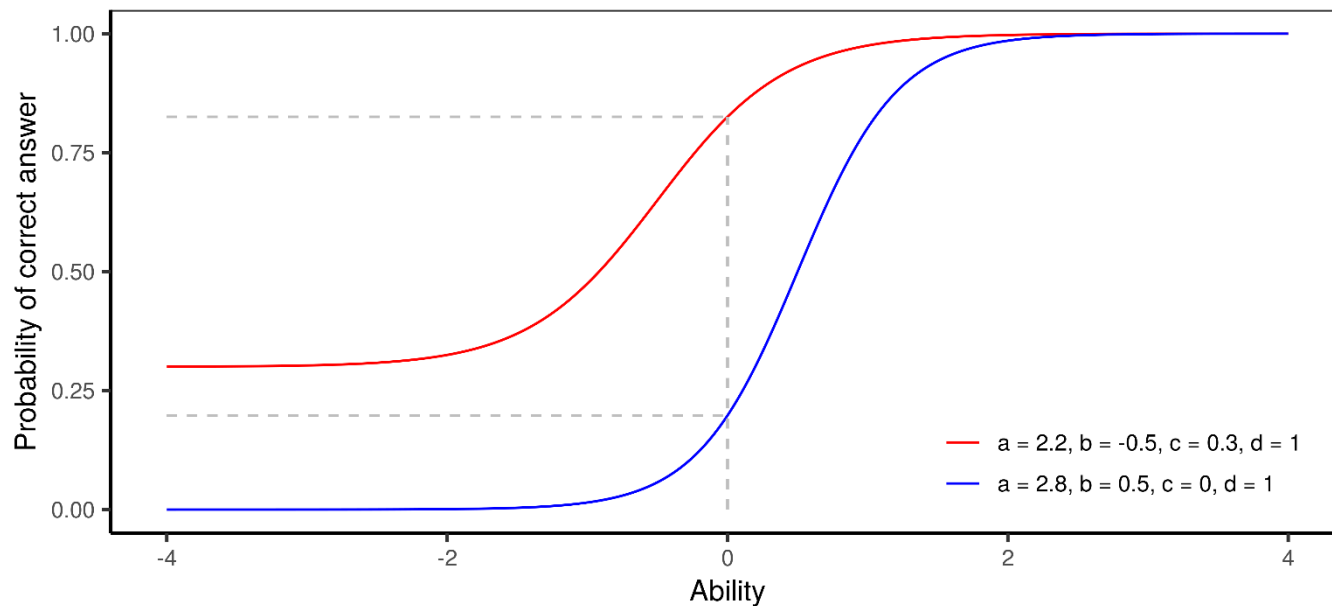
Chyba měření

Martinkova P., & Drabinova A. (2018). *ShinyItemAnalysis for teaching psychometrics and to enforce routine analysis of educational tests*. The R Journal, 10(2), 503-515.
doi: [10.32614/RJ-2018-074](https://doi.org/10.32614/RJ-2018-074)

Item information function

Item characteristic curve

Pojetí reliability a přesnosti měření v IRT

IRT odděluje úvahu o:

- Chybě měření (a intervalech spolehlivosti odhadu).
 - Tzv. **informační funkce položky/testu**.
 - Teoreticky nezávislá na výzkumném souboru.
- Reliabilitě, celkové spolehlivosti testu.
 - Odhadnuté na základě parametrů vzorku a chyb měření.

V IRT je tedy odhad SE používán pro odhad reliability.

- V CTT spíše naopak (ale srov. GT).

Informační funkce položky (IIF)

Item Information Function/Curve (IIF/IIC)

Informační funkce položky $I_i(\theta)$ je funkcí jednotlivých parametrů modelu.

- Pro každou úroveň schopnosti θ jiná.

Binární položky:

$$I_i(\theta) = \frac{(P_i'(\theta))^2}{P_i(\theta)(1 - P_i(\theta))}$$

- $P_i(\theta)$ = Charakteristická funkce položky
- $P_i'(\theta)$ = první derivace této funkce.
- $1 - P_i(\theta)$ = pravděpodobnost jiné než správné odpovědi.

Informační funkce položky (IIF)

1PL MODEL (RASCHŮV)

Pro **1PL** model platí

$$P'_i(\theta) = P_i(\theta)[1 - P_i(\theta)]$$

- a lze tedy zjednodušit:

$$I_i(\theta) = P_i(\theta)[1 - P_i(\theta)]$$

- V Raschově binárním modelu mají všechny položky stejný průběh funkce (diskriminační parametr), liší se jen umístěním maxima.
 - Maximum je v bodě obtížnosti pol. (b_i).
 - Maximum funkce je vždy $0,5 \cdot 0,5 = 0,25$.

2PL, 3PL MODELY

Pro **2PL** model platí

$$P'_i(\theta) = a_i^2 P_i(\theta)[1 - P_i(\theta)]$$

- a lze tedy zjednodušit:

$$I_i(\theta) = a_i^2 P_i(\theta)[1 - P_i(\theta)]$$

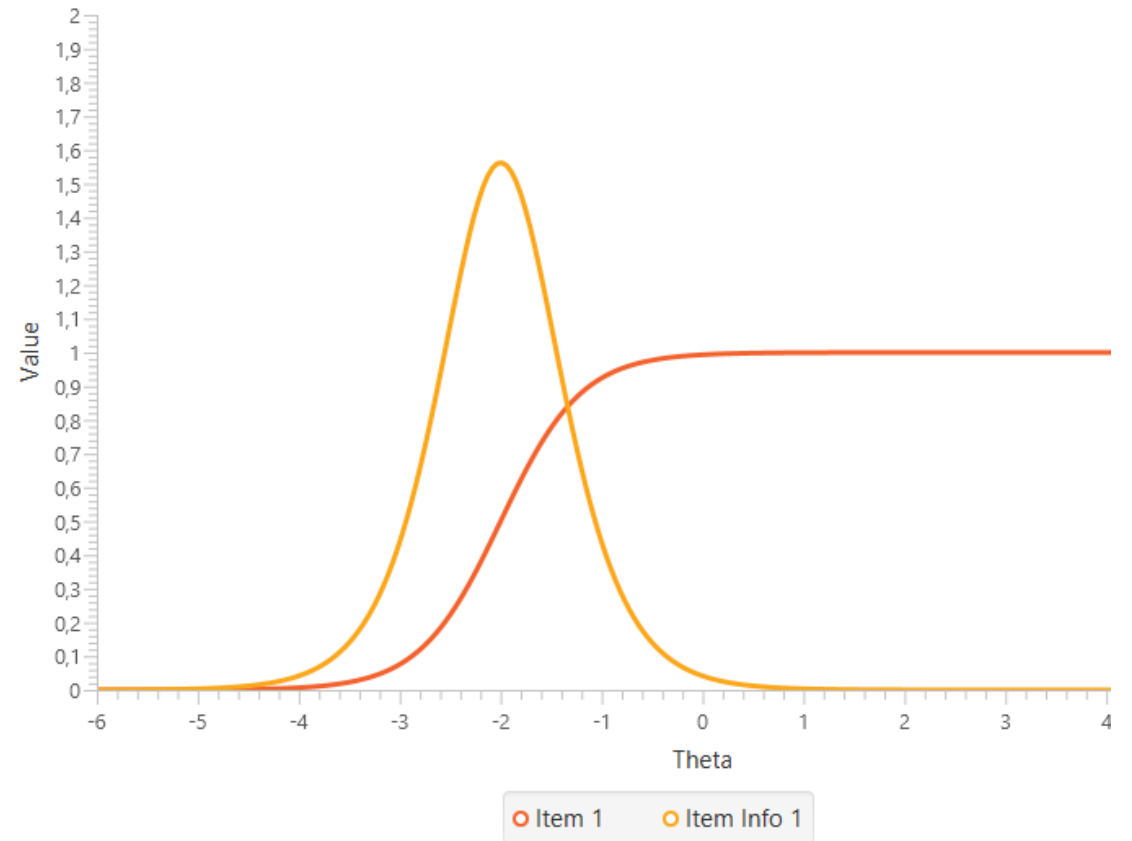
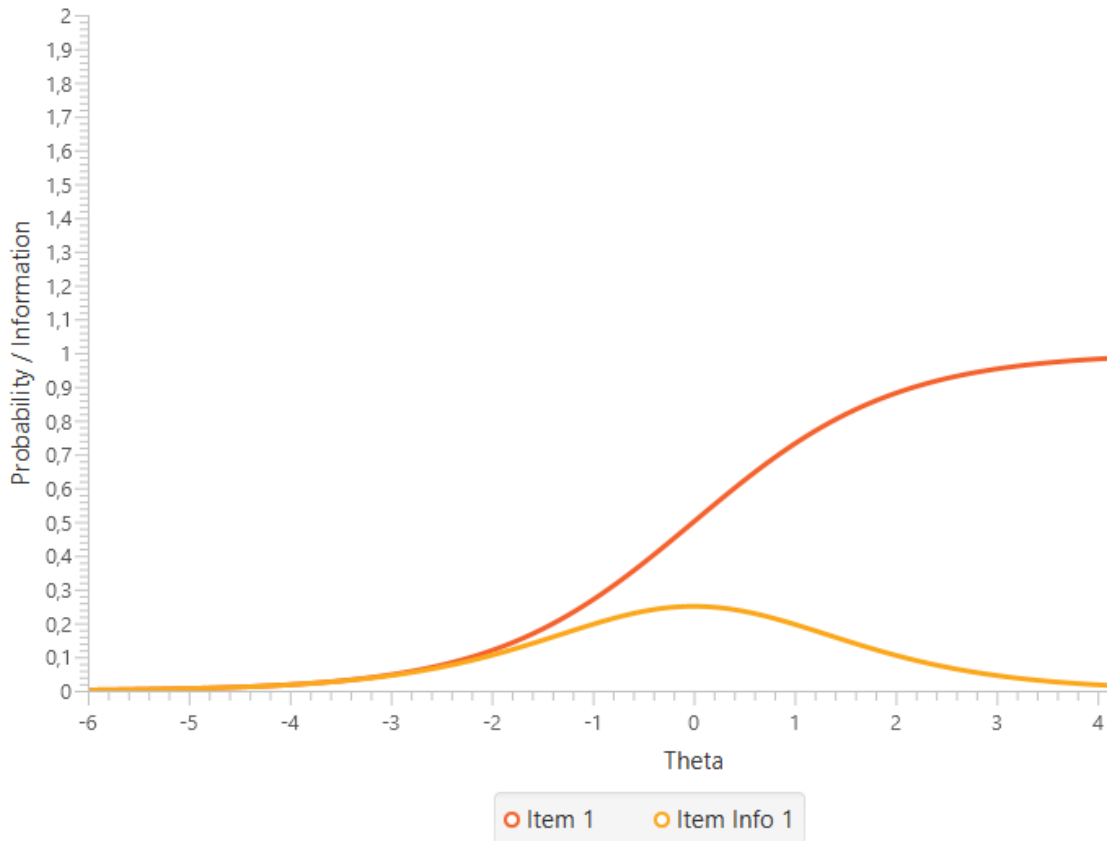
Informační funkce **3PL** modelu je:

$$I_i(\theta) = a_i^2 \frac{(P_i(\theta) - c_i)^2}{(1 - c_i)^2} \frac{1 - P_i(\theta)}{P_i(\theta)}$$

- fixováním $c_i = 0$, resp. $a_i = 1$ lze dosáhnout 2PL, resp. 1PL IIF.
- U 3PL není maximum v bodě obtížnosti.

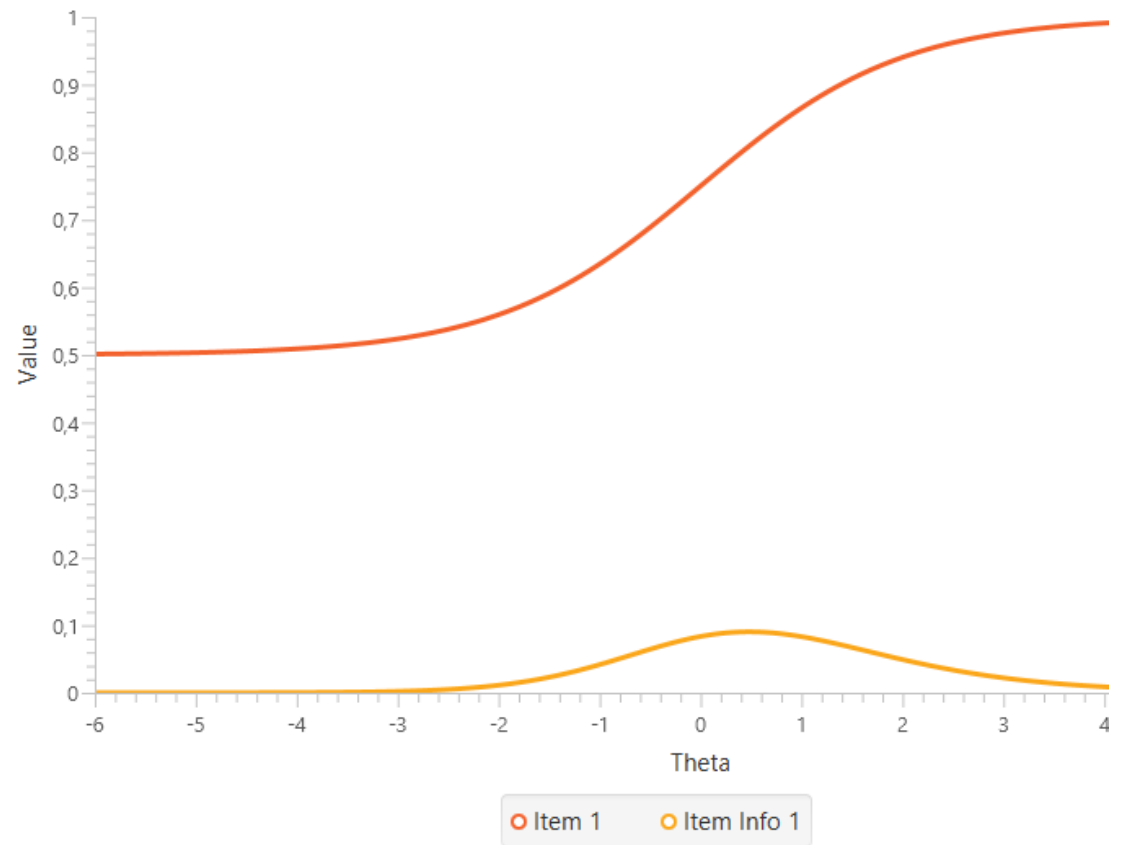
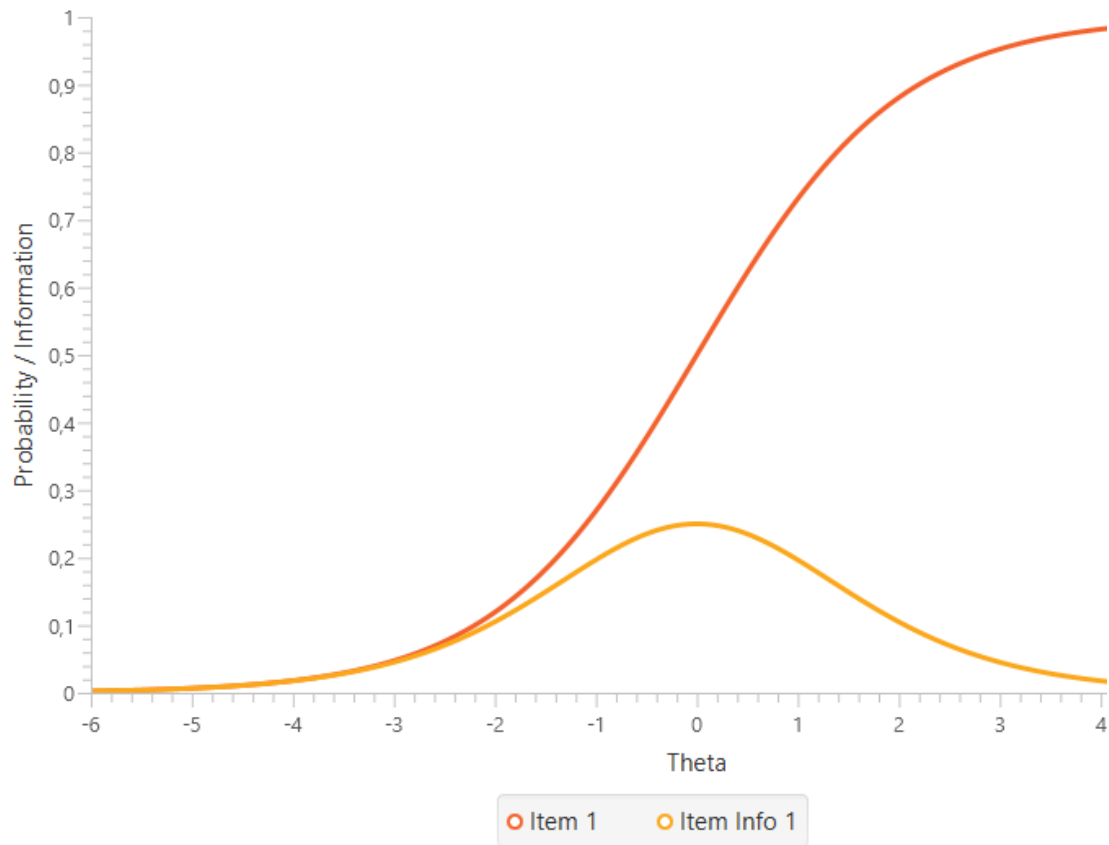
Informační funkce položky

Vlevo: $a=1$; $b=0$; $c=0$; $d=1$ | Vpravo: $a=2,5$; $b=-2$; $c=0$; $d=1$

Informační funkce položky

Vlevo: $a=1$; $b=0$; $c=0$; $d=1$ | Vpravo: $a=1$; $b=0$; $c=0,5$; $d=1$

Informační funkce položky

Celková informační funkce položky (plocha pod křivkou) závisí na:

- Diskriminačním parametru (+).
- Parametru pseudouhádnutelnosti (-).

Velikost informace položky se liší pro jednotlivé respondenty podle jejich schopnosti θ a závisí dále na:

- Blízkosti parametru obtížnosti a latentního rysu respondenta.
- Položka přináší nejvíce informace, když je ICC nejstrmější, a tedy pravděpodobnost správné odpovědi $\theta = b_i$ (1PL, 2PL).
- Toho se využívá při počítačově adaptivním testování (CAT).

Informační funkce testu (TIF) a chyba měření

Informační funkce testu $I(\theta)$ je součtem informačních funkcí jednotlivých položek:

$$I(\theta) = \sum_{i=1}^n I_i(\theta)$$

- (Analogie k CTF.)

Lze ji chápat jako relativní nepřítomnost chybového rozptylu, a proto se **chyba měření** SE liší podle odhadu úrovně lat. rysu $\hat{\theta}$:

$$SE(\hat{\theta}) = \frac{1}{\sqrt{I(\theta)}}$$

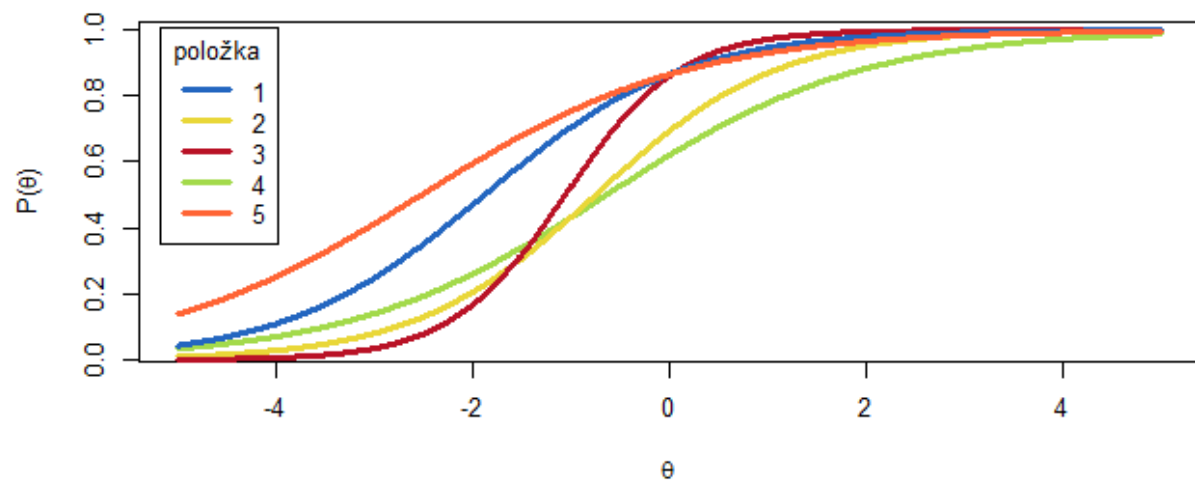
- (tedy čím vyšší informační funkce, tím přesnější měření/menší chyba měření)

Interval spolehlivosti potom získáme obdobně jako v CTT:

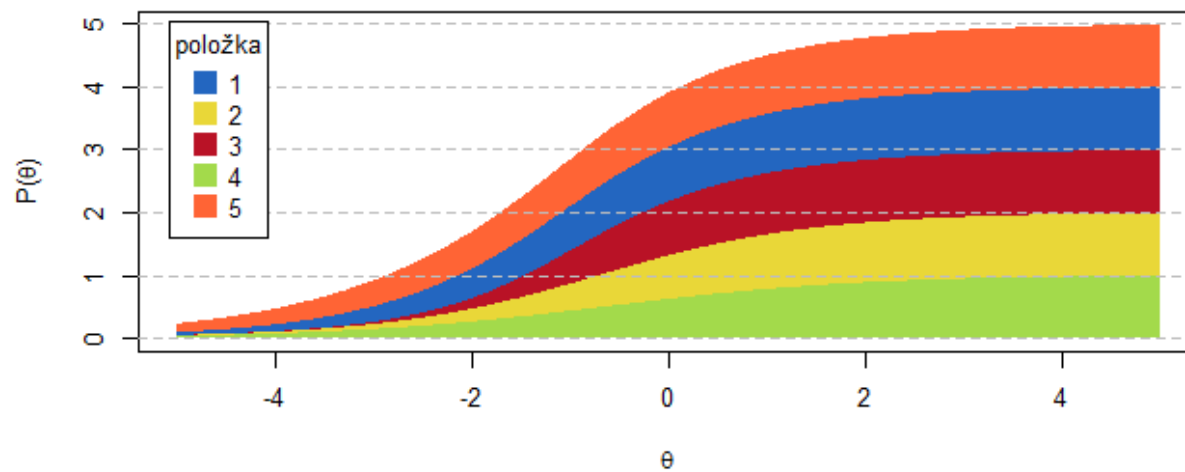
$$CI_{95\%}(\hat{\theta}) = \theta \pm z_{97,5\%} \cdot SE_{\hat{\theta}}$$

- (Reálně se ale používají různé přesnější bootstrapové techniky).

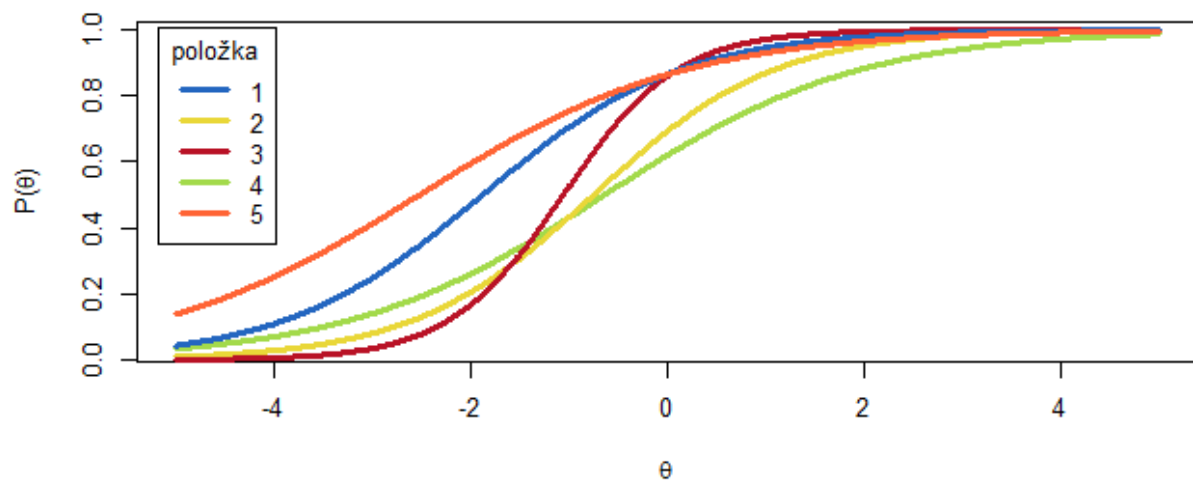
Charakteristická funkce položek

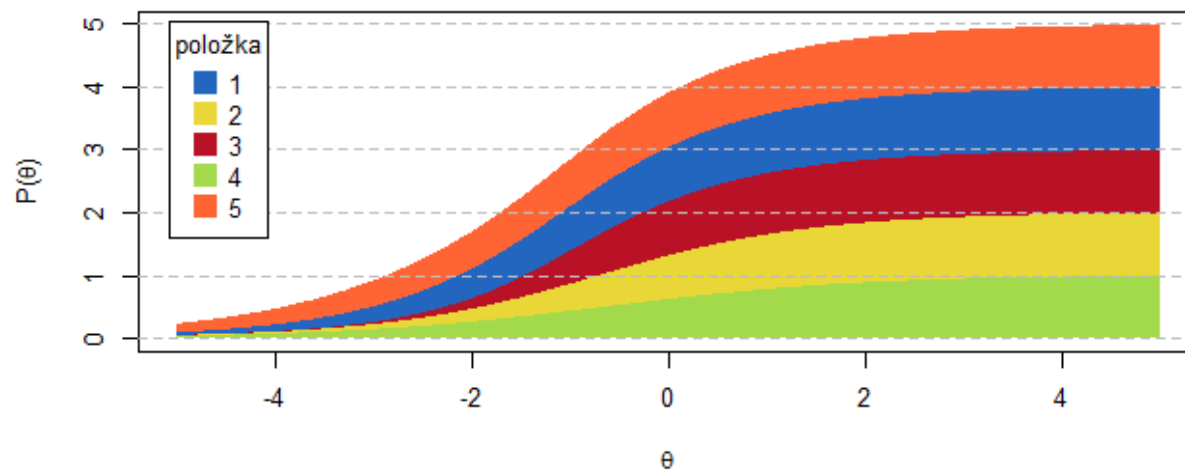
Charakteristická funkce testu

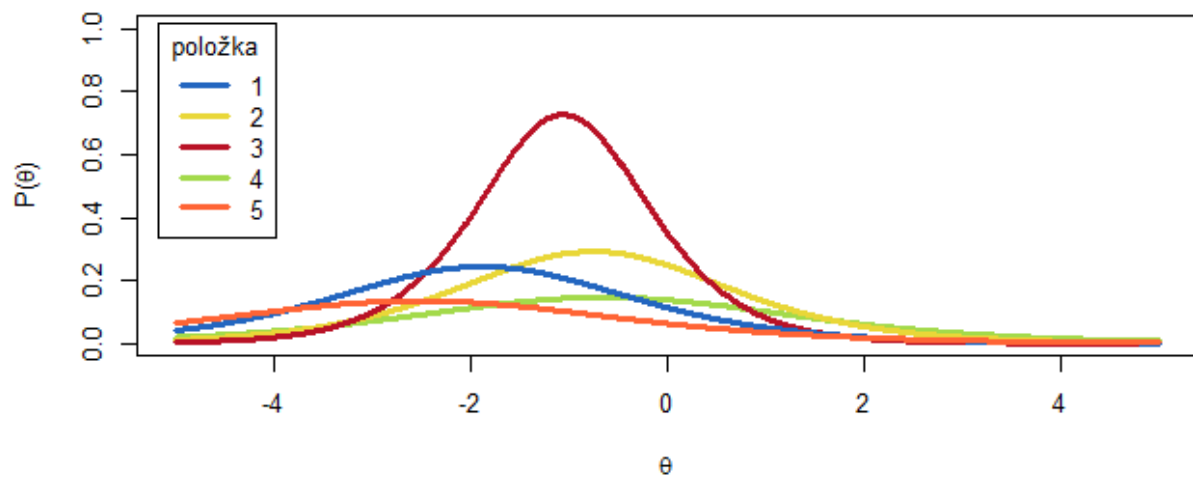
Charakteristická funkce položek

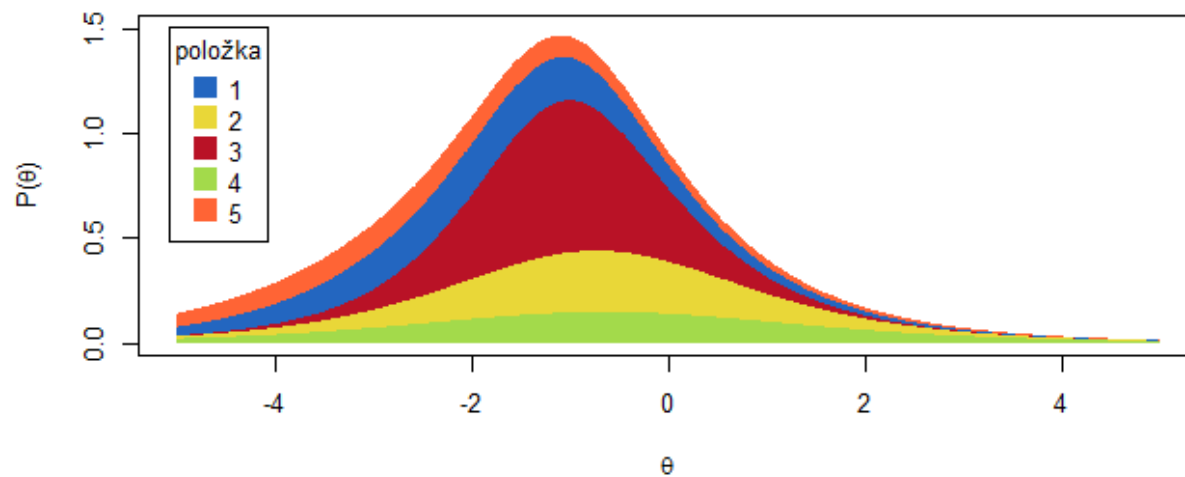
Charakteristická funkce testu

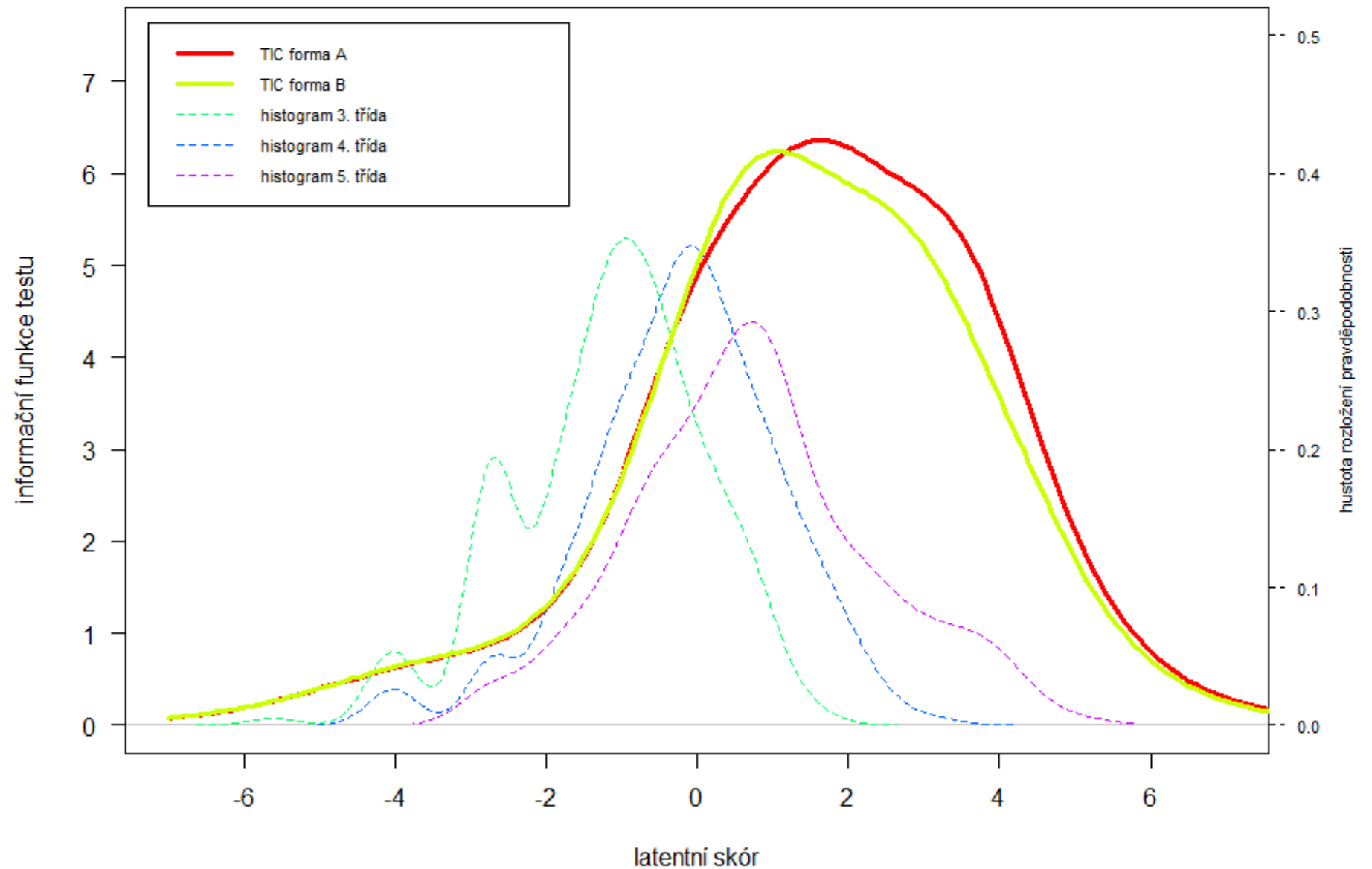
Informační funkce položek

Informační funkce testu

Informační funkce testu a chyba měření

Reliabilita v IRT

Stejná definice reliability jako v CTT: $r_{xx'} = \frac{\sigma_T^2}{\sigma_X^2} = \frac{\sigma_T^2}{\sigma_T^2 + \sigma_e^2} = \frac{\sigma_X^2 - \sigma_e^2}{\sigma_X^2} = 1 - \frac{\sigma_e^2}{\sigma_X^2}$

- Interpretace je stejná, jako v CTT.

Odhad reliability:

- Do vzorce výše dosadíme za σ_X pozorovanou SD odhadů latentních rysů.
- A $\sigma_e = RMSE = \sqrt{\frac{\sum_{p=1}^N SE_p^2}{N}}$, kde SE_p je standardní chyba každého z N respondentů, a RMSE je tzv. root mean-square error (odmocnina průměrného chybového rozptylu). Takže:

$$r_{xx'} = 1 - \frac{RMSE^2}{\sigma_X^2} = 1 - \frac{\sum_{p=1}^N SE_p^2}{N\sigma_X^2}$$

Komplikace: Záleží na estimátoru.

- CML, MML a resp. EAP, MAP odhady pracují s odhadem latentního rysu (regrese k průměru) a tedy je odhadován nikoliv σ_X^2 , ale přímo σ_T^2 .

A tedy: $r_{xx'} = \frac{\sigma_T^2}{\sigma_T^2 + RMSE^2}$

Reliabilita v IRT

Interpretace: poněkud komplikovanější než v CTT.

V zásadě: reliabilita jako vysvětlený rozptyl.

- Podíl rozptylu odhadů faktorových skóru, který lze vysvětlit latentním rysem.

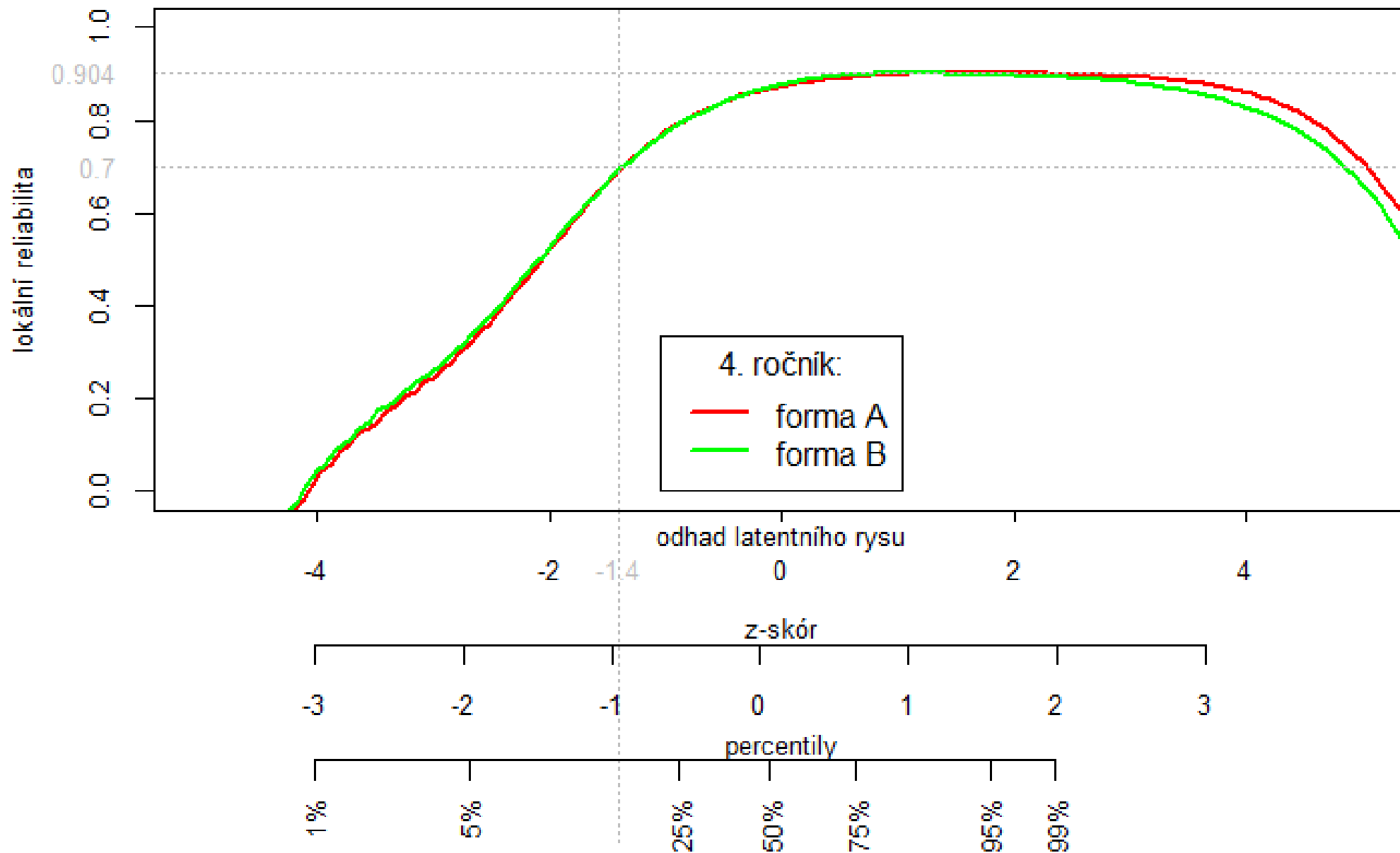
Interpretace jako korelace problematická.

- Jen přibližně.
- Heteroskedascidita chyb odhadu.

Lokální reliabilita

Pro reliabilitu měření konkrétního respondenta nebo konkrétní skupiny dosadíme za σ_e přímo SE daného odhadu či RMSE spočítaného pro konkrétní skupinu (Daniel, 1999): tzv. „**lokální reliabilita**“.

- Reliabilita testu, „pokud by fungoval všude stejně, jako pro dané respondenty“.
- Umožňuje zacílit výběr položek pro určitý testový záměr.
- Není reliabilitou v pravém slova smyslu (tj. „statisticky“), ale pro praktické použití je velmi užitečná.

Shoda modelu s daty

Na úrovni položky.

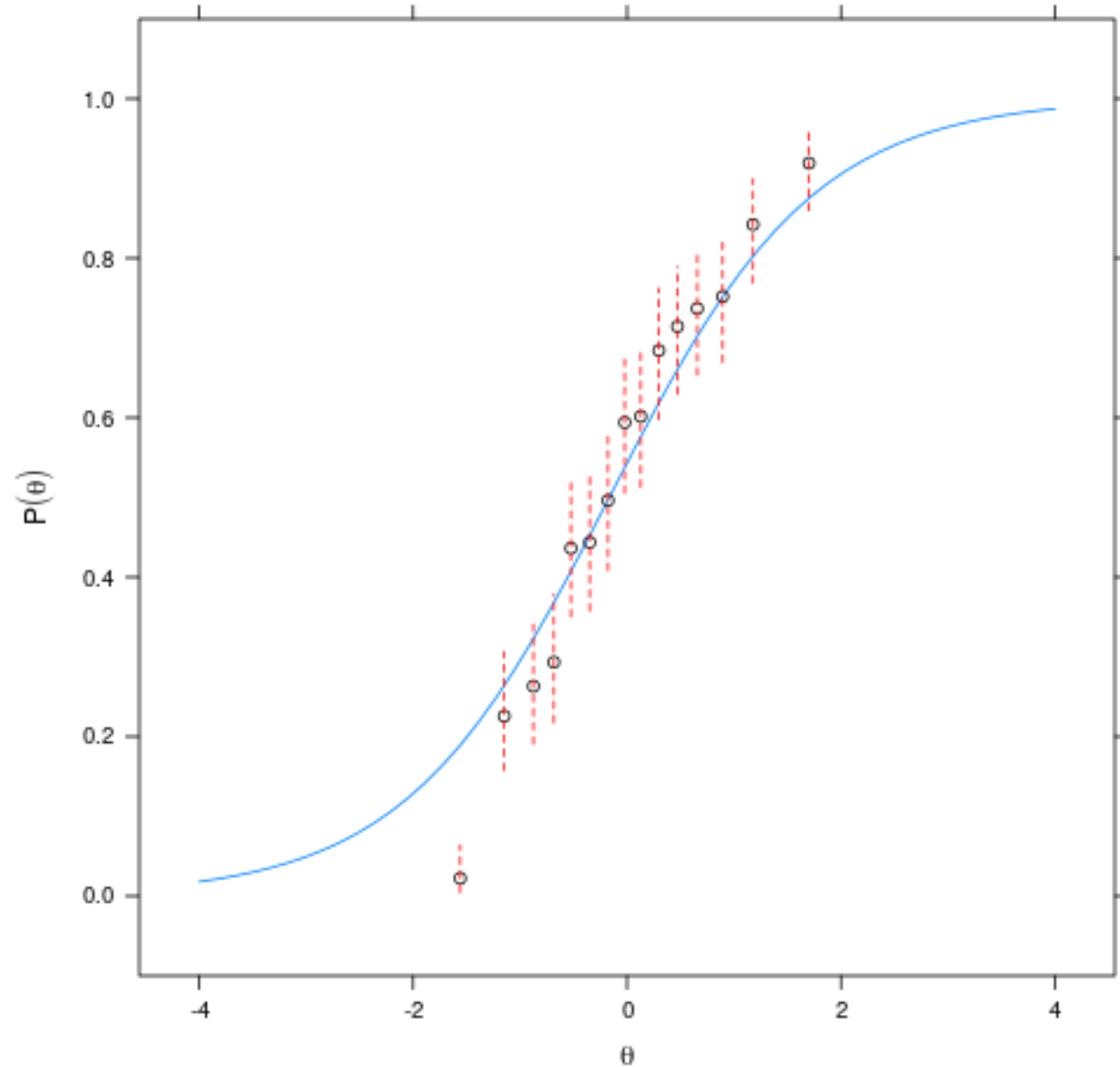
Na úrovni respondenta.

Pravděpodobnost konkrétní odpovědi.

Lokální závislost položek.

Na úrovni modelu.

Empirical plot for item 1

Shoda modelu s daty

NA ÚROVNI CELÉHO MODELU

Odpovídají pozorovaná data IRT modelu?

Obdobný přístup jako v konfirmační faktorové analýze

- χ^2 , TLI, CFI, RMSEA...
- Na hrubých datech zkreslené velkým počtem d.f., proto reprodukované kovarianční matice ([Maydeu-Olivares a Joe, 2006](#); [Cai a Hansen, 2013](#))

Umožňuje srovnání modelů navzájem

- 1PL vs. 2PL vs. 3PL... (nejen pomocí LRT).

IRT lze v tomto ohledu použít namísto běžné EFA/CFA

NA ÚROVNI POLOŽKY/RESPONDENTA

Na kolik dobře odpovídají pozorované odpovědi 1 respondenta nebo odpovědi na 1 položku zvolenému IRT modelu?

Celá řada indexů.

- **Person fit:** identifikace aberantních odpovědí.
 - Např. pro účely purifikace dat při standardizaci.
- **Item fit:** doplňková informace o kvalitě položky (vedle parametrů modelu)
- Testy lokální nezávislosti (analogie reziduálních korelací a modifikačních indexů v FA).

Shoda na úrovni respondenta/položky

Na rozdíl od CFA lze uvažovat o shodě modelu s daty na úrovni položky/respondenta.

- „Odpovídá univariační frekvenční tabulka pozorovaných odpovědí predikovaným odpovědím?“

Využití shody položky s daty:

- Vyřazování nefungujících položek, kontrola položek při equatingu, MG IRT a podobně.
- Úprava IRT modelu (ICC) pro konkrétní položku.

Využití shody respondenta s daty

- Identifikace aberantního odpovídání.
- Vyřazení respondentů odpovídajících nahodile při standardizačních studiích.

Občas se využívá i identifikace konkrétní nepravděpodobné odpovědi.

- WJ-IV COG: jsou vyřazeny odpovědi podle tzv. pravidla 5σ ($p = 0,00000057$).
- Například respondent odpoví chybně z důvodů nesouvisejících s měřeným rysem.

Shoda položky s daty (item fit)

Shodu lze testovat pomocí signifikance odlišnosti od modelu, příp. velikosti efektu.

Raschův model: infit vs. outfit, z-standardizovaný vs. mean-square (χ^2 / df).

IRT obecně: Signed χ^2 (${}_s\chi^2$), případně jen χ^2 ; G2; Q_1 ; plausible value Q_1 (${}_{PV}Q_1$)

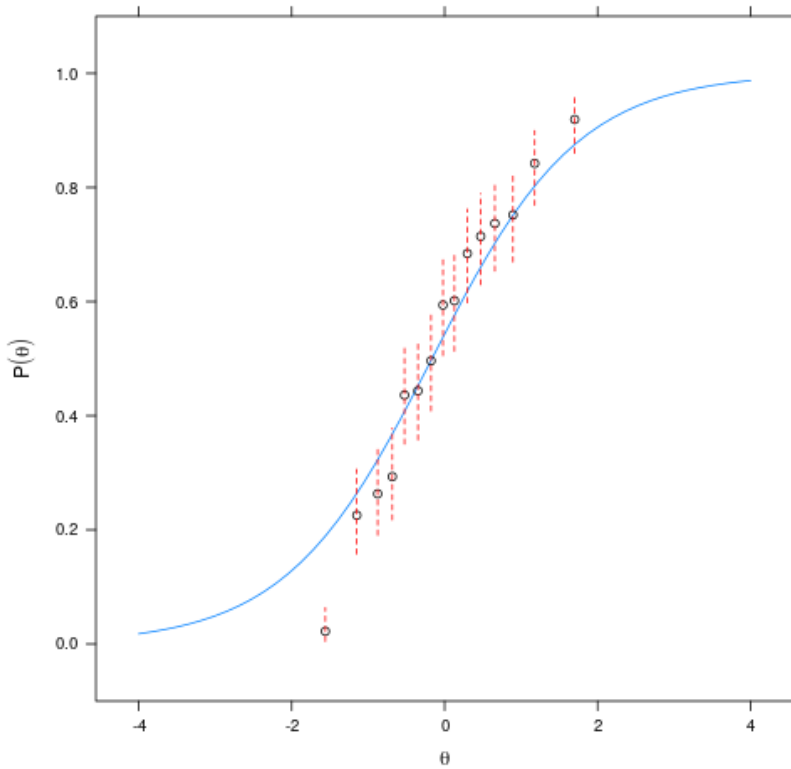
- A jejich bootstrapové varianty s vyšší robustností.

Velikost efektu: velmi často Cramerovo V.

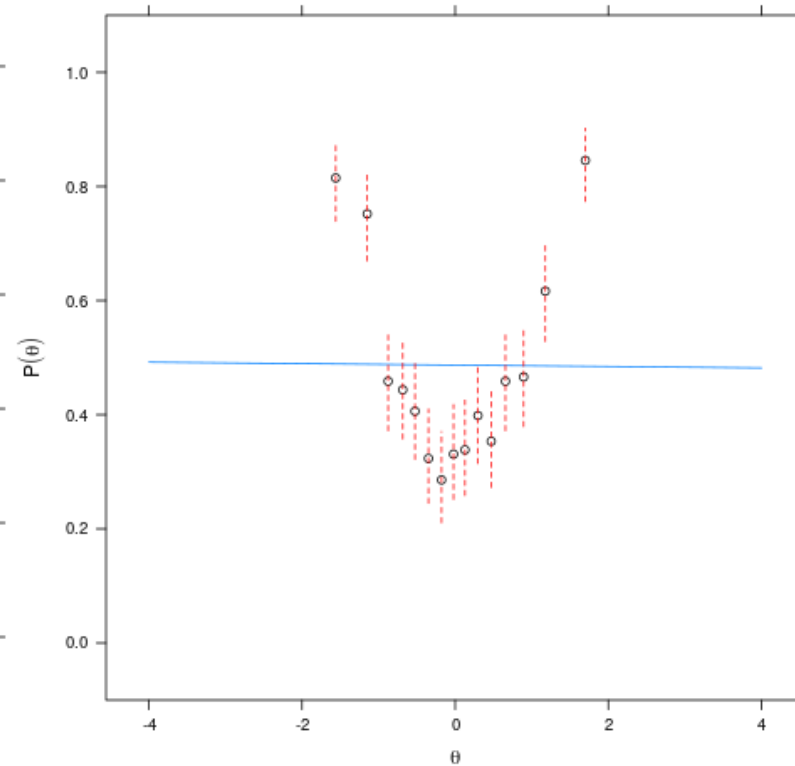
- Jak moc se liší pozorované frekvence odpověďových kategorií od kategorií predikovaných modelem?

Shoda položky s daty (item fit)

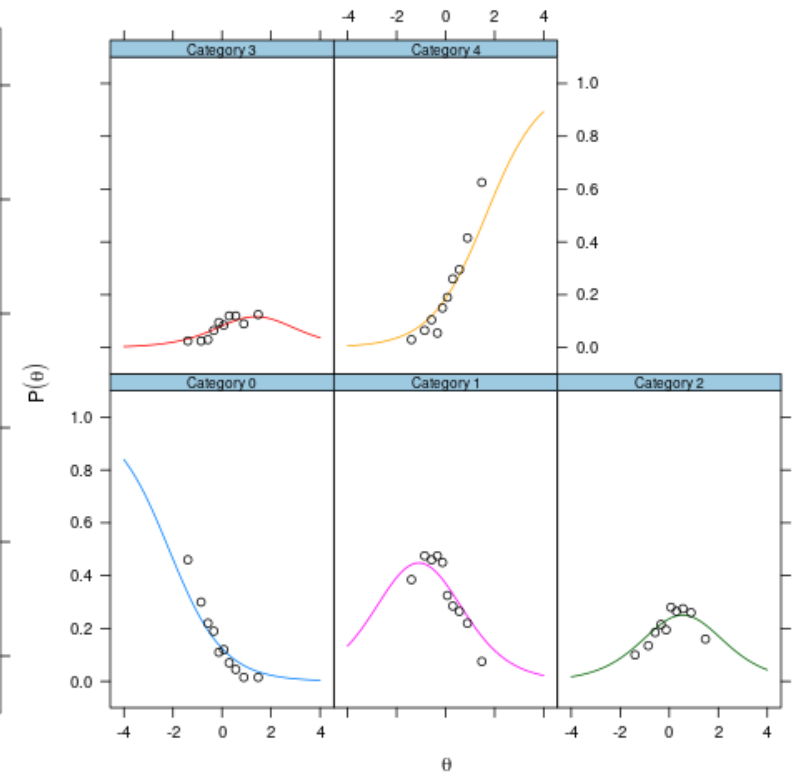
Empirical plot for item 1

Empirical plot for item 21

Empirical plot for item 1

Shoda respondentů s daty

Tradičně tzv. *Zh* statistika.

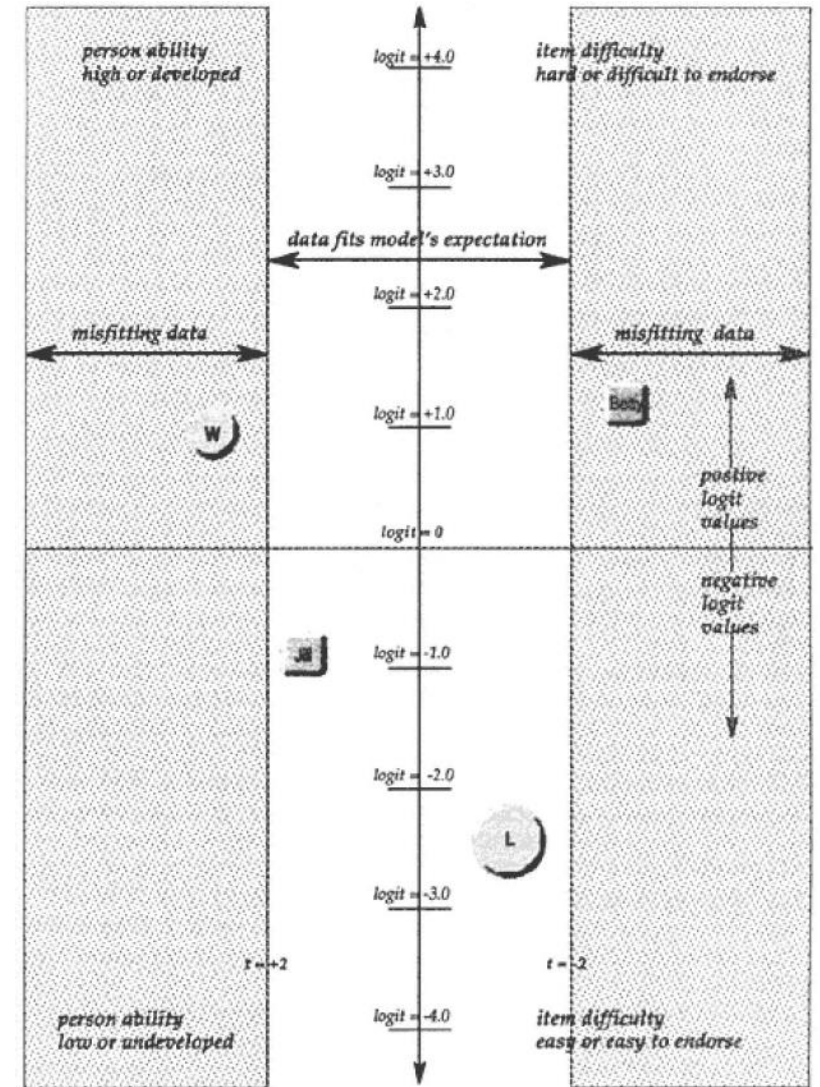
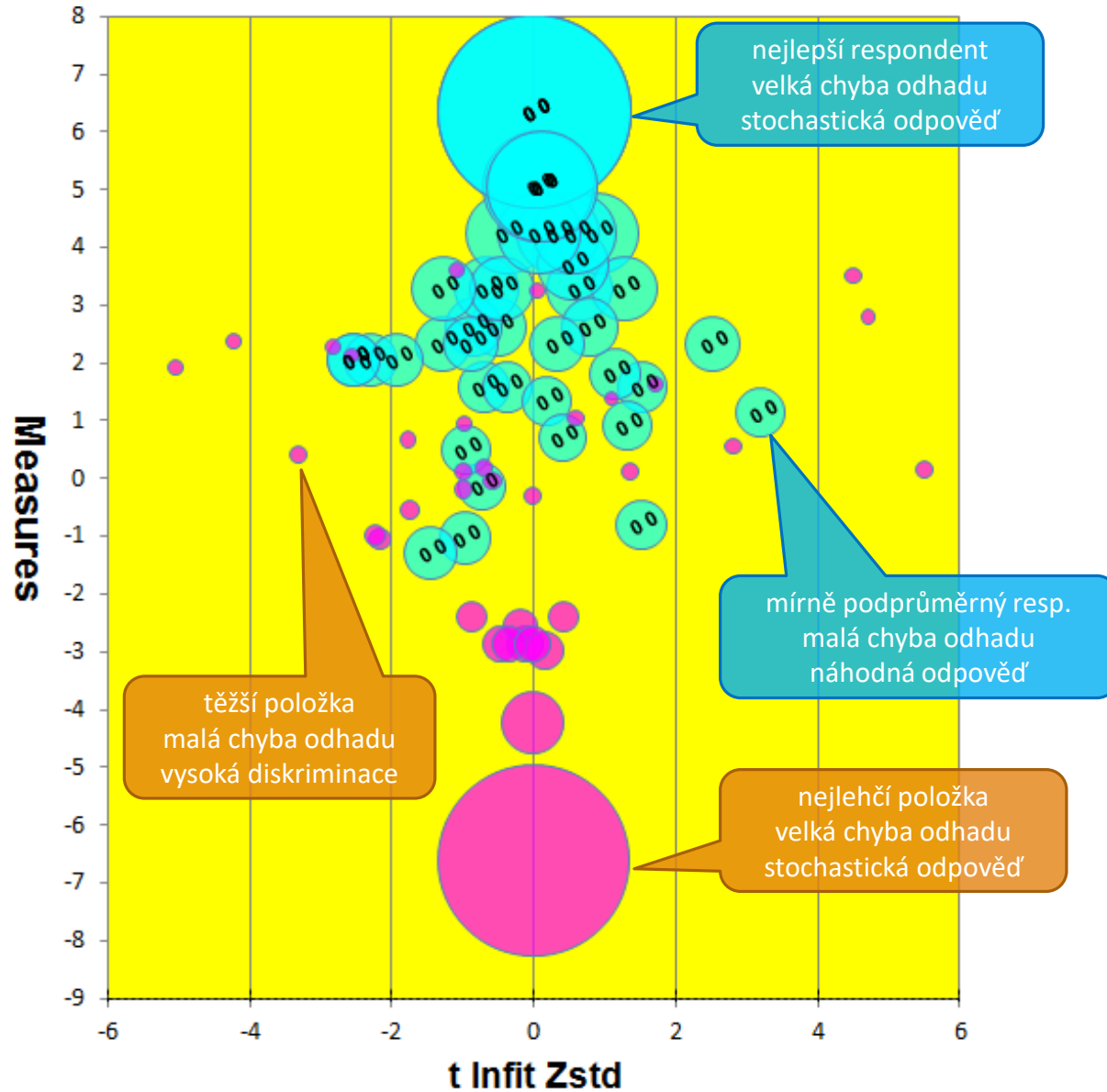
V Raschových modelech se používá infit a outfit stejně, jako u položek.

Celkově to není příliš spolehlivé pro individuální diagnostiku.

- Výhodnější je vyhledávání konkrétních aberantních odpovědí s malou pravděpodobností.

Hlavní využití při standardizaci a čištění dat.

Raschův model - infit (Příklad využití fitu a obtížnosti položek)

Lokální závislost položek

Explorace, zda dvě položky nesouvisí silněji či slaběji, než by odpovídalo modelu.

- „Odpovídá bivariační frekvenční tabulka dvou položek tomu, co predikuje model?“

Lze identifikovat prostřednictvím chí-kvadrát testu a odvozených metod.

Analogie k reziduální kovarianční matici, případně modifikačním indexům (M.I.) v CFA, nicméně výrazně výpočetně náročnější.

- Reziduální kovariance jsou přímo spočítané v rámci modelu.
- M.I. lze získat jednoduchými maticovými operacemi, zde je potřeba počítat pro každý pár zvlášť.

Velikost efektu (např. Cramerovo V) vs. signifikance..

Shoda celého modelu s daty

Založen na chí-kvadrát testu stejně jako v CFA.

- CFI, TLI, RMSEA, SRMSR, AIC, BIC, saBIC a další.

Full-information statistiky: χ^2 , G^2 .

- Založené na diskrepanční likelihood funkci (G^2), resp. diskrepanci pozorované a modelem predikované matice odpovědí (χ^2).
- Jinými slovy: diskrepance multivariační frekvenční tabulky všech položek.
- Jaké jsou předpoklady χ^2 ? Jsou dodrženy?

Proto limited-information statistiky: M_2 , M_2^* , C_2 .

- M_2 , M_2^* – univariační a bivariační frekvence, binární (M_2) a polytomické (M_2^*) položky.
- C_2 – varianta pro kratší testy s delší odpověďovou škálou, pouze bivariační frekvenční tabulky.

Interpretace indexů CFI, RMSEA a dalších založených na M_2 , M_2^* , C_2 analogická indexům v CFA.

Polytomní IRT modely

Graded Response Model

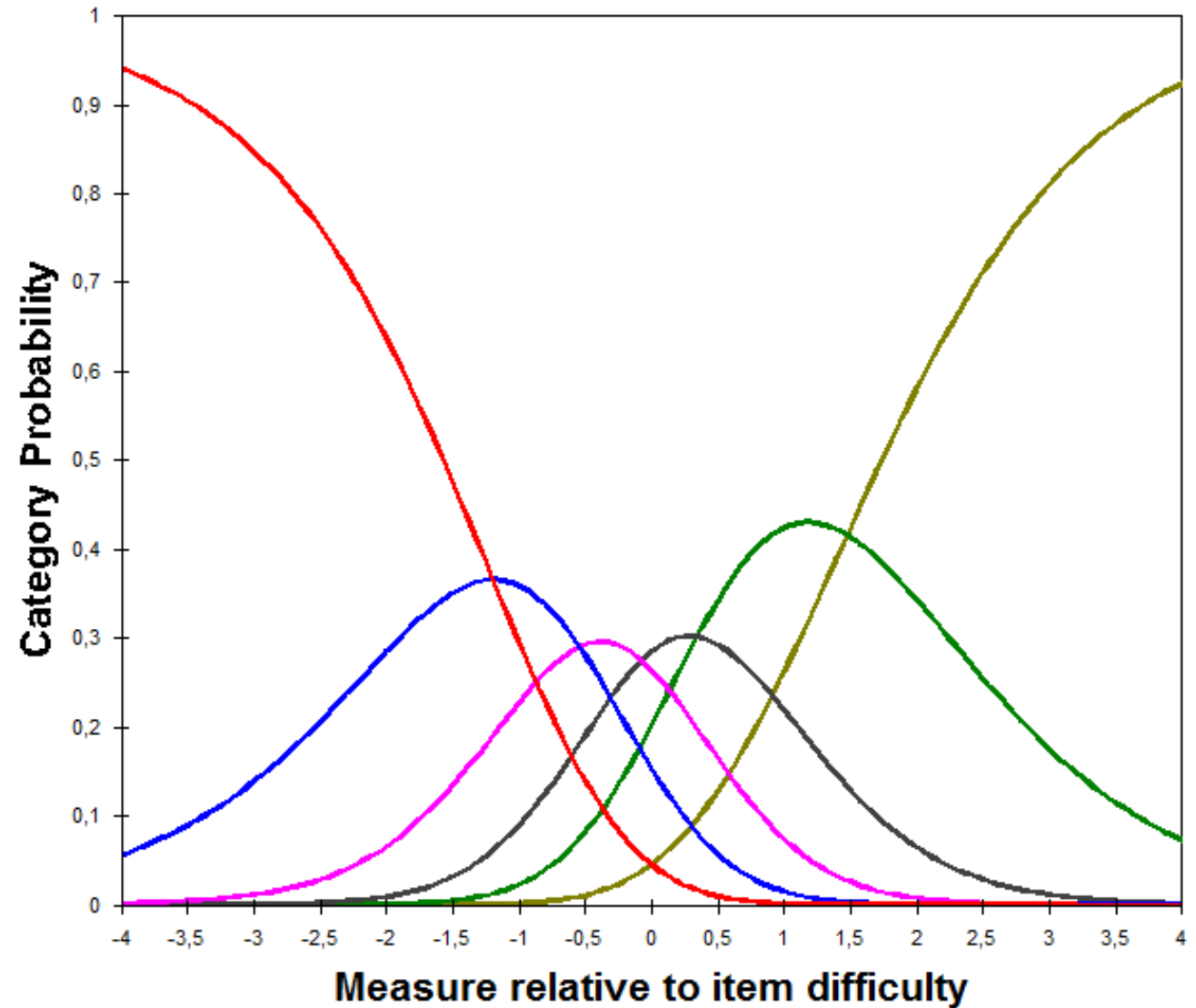
Generalized Partial Credit Models

Tutzův sekvenční model

Bockův Nominal Response Model

Ordinální faktorová analýza

1. Jsem spíše vyšší než muži mého věku

Polytomní IRT modely

Určeny pro práci s položkami s více odpověďmi.

- Např. Likertova škála 1-7, parciálně správné odpovědi ve výkonovém testu nebo multiple-choice položky.
- Na rozdíl od CTT mohou vést k doporučení zvýšit či snížit počet kategorií položek.
- Zpravidla 1PL či 2PL.

Modely pro ordinální, nominální, nebo ordinální i nominální kategorie.

3 hlavní kategorie polytomních modelů¹:

- difference models (GRM, MGRM) – výhradně ordinální kategorie
- divide-by-totals (PCM, GPCM, NRM)
- sekvenční modely (Tutzův sekvenční model)

¹ Sijtsma, K., & Hemker, B. (2000). A Taxonomy of IRT Models for Ordering Persons and Items Using Simple Sum Scores. *Journal of Educational and Behavioral Statistics*, 25(4), 391-415. <http://www.doi.org/10.2307/1165222>

IIF, ICF: Obecné vlastnosti

Očekávaný skór na položce X_i (očekávaný hrubý skór položky) je vážený součet charakteristických funkcí K odpověďových kategorií:

$$E(X_i|\theta) = \sum_{j=1}^K k_j P_{ij}^*(x_i = j|\theta)$$

- k_j – skórovací funkce (jakou bodovou hodnotu má odpověďová kategorie j ?)
- $P_{ij}^*(x = j|\theta)$ – charakteristická funkce kategorie j (s jakou pravděpodobností bude pozorovaná odpověď x_i na položce i rovna kategorii j ?) Podoba této funkce záleží na zvoleném modelu.

Analogicky **informační funkce** $I_i(\theta)$ je součtem informačních funkcí kategorií:

$$I_i(\theta) = \sum_{j=1}^K I_{ij}^*(\theta)$$

Graded Response Model (GRM)

Zobecnění 2PL modelu (Samejima, 1969): série 2PL modelů:

$$P_{ix}^*(\theta) = \frac{e^{a_i(\theta - b_{ix})}}{1 + e^{a_i(\theta - b_{ix})}}$$

$$P_{ix}(\theta) = P_{ix}^*(\theta) - P_{i(x+1)}^*(\theta)$$

Dvoukrokový odhad pravděpodobnosti:

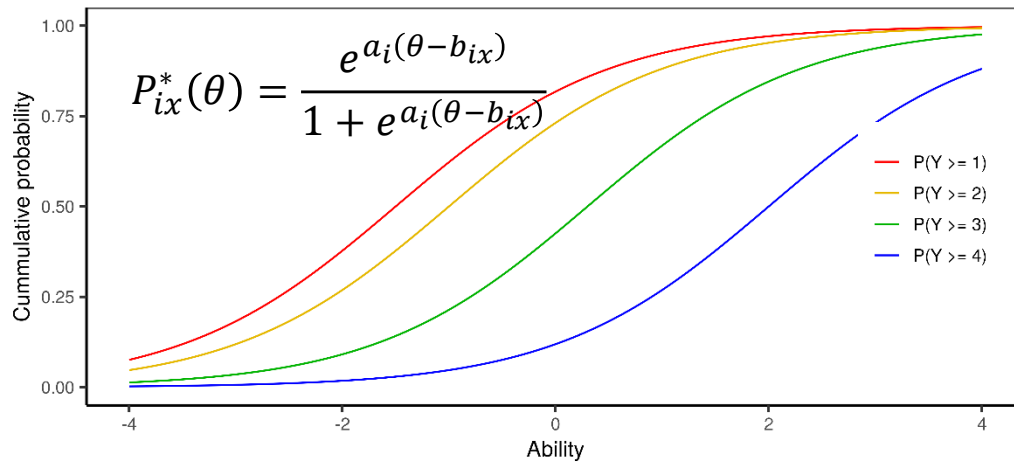
- Pro každou odpověď x je odhadnuta pravděpodobnost $P_{ix}^*(\theta)$, že respondent odpoví touto nebo vyšší odpovědí (vs. nižší). b_{ix} - obtížnost kategorie x na položce i . Pro účely výpočtu je nejnižší kategorie $P_{i(x=0)}^*(\theta) = 1$
- Výsledná pravděpodobnost konkrétní odpovědi $P_{ix}(\theta)$ je rozdílem odhadnuté pravděpodobnosti a pravděpodobnosti o jedna „vyšší/těžší“ odpovědi.

Modified Graded Response Model (MGRM, Muraki, 1990); někdy též GRSM.

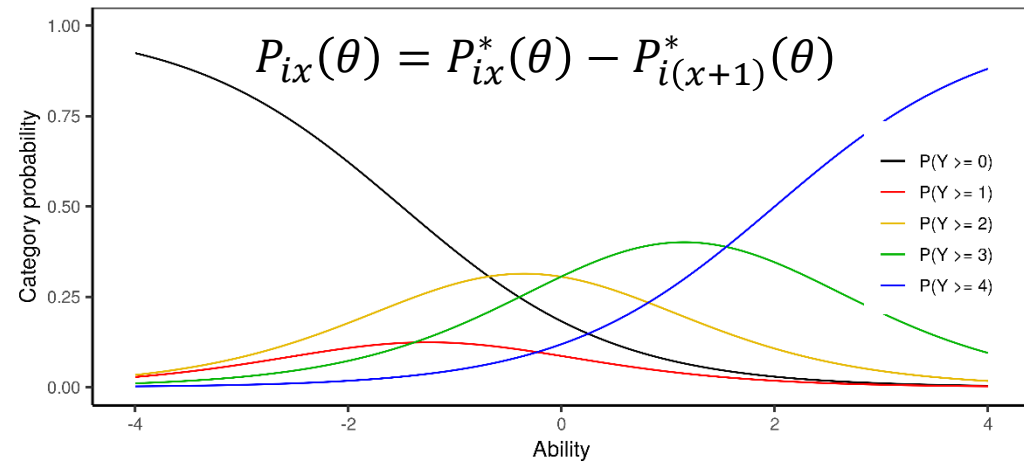
- $P_{ix}^*(\theta) = \frac{e^{a_i[\theta - (b_i - c_j)]}}{1 + e^{a_i[\theta - (b_i - c_j)]}}$, kde c_j jsou parametry jednotlivých prahů j a b_i obtížnost položky i .

Graded Response Model (GRM)

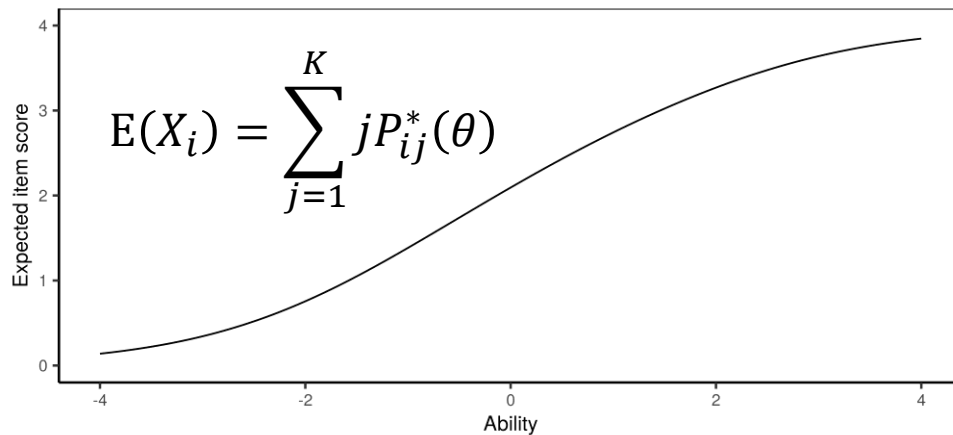
Cummulative probabilities

Category probabilities

Expected item score

Martinkova P., & Drabinova A. (2018). ShinyItemAnalysis for teaching psychometrics and to enforce routine analysis of educational tests. *The R Journal*, 10(2), 503-515. doi: 10.32614/RJ-2018-074

Partial Credit Model (PCM) a RSM

Partial Credit Model (PCM; Masters, 1982): vyvinut v rámci Raschova modelu pro účely položek, kde je nutné provést sérii kroků vedoucích ke správnému řešení

$$P(X_{ni} = x) = \frac{e^{\sum_{k=0}^x (\theta_n - (b_i - \tau_{ki}))}}{\sum_{x=0}^m e^{\sum_{k=0}^x (\theta_n - (b_i - \tau_{ki}))}}$$

- $x \in \{0, 1, 2, \dots, m_i\}$
- plus dílčí specifikace kvůli identifikaci modelu.
- Použitelný pro jakékoliv položky s více odpověďmi.
- τ_k „obtížnosti“ jednotlivých „prahů“ (zbytek viz dříve)

Rating Scale Model (RSM; Andrich, 1978): prahy τ_k napříč položkami jsou stejné

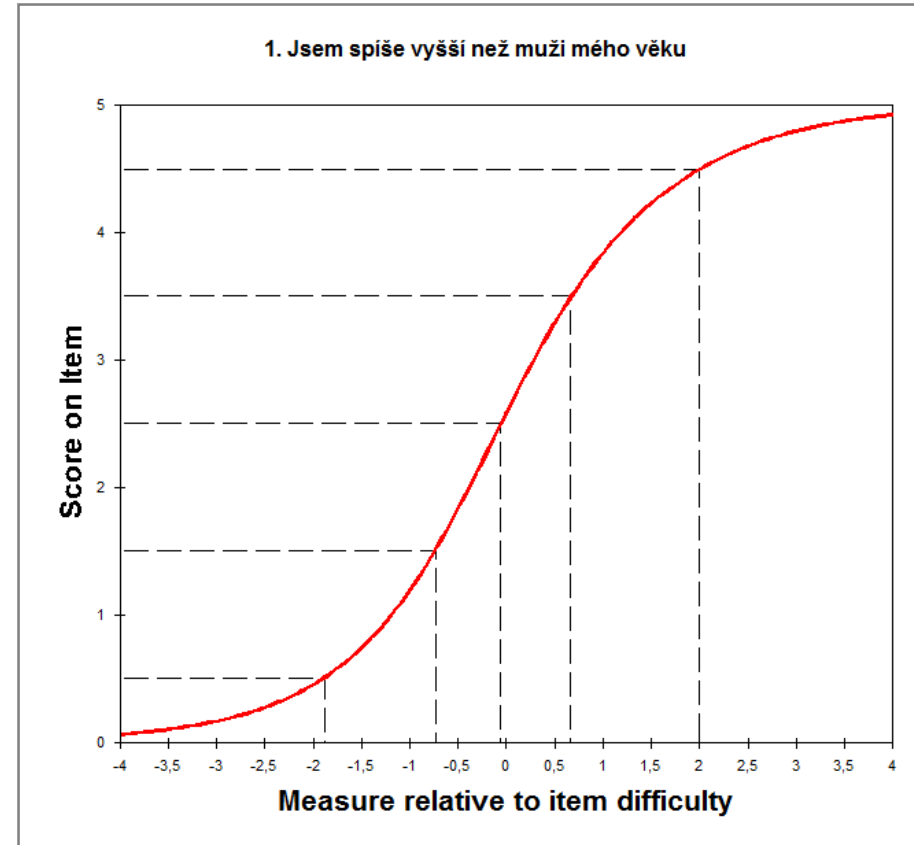
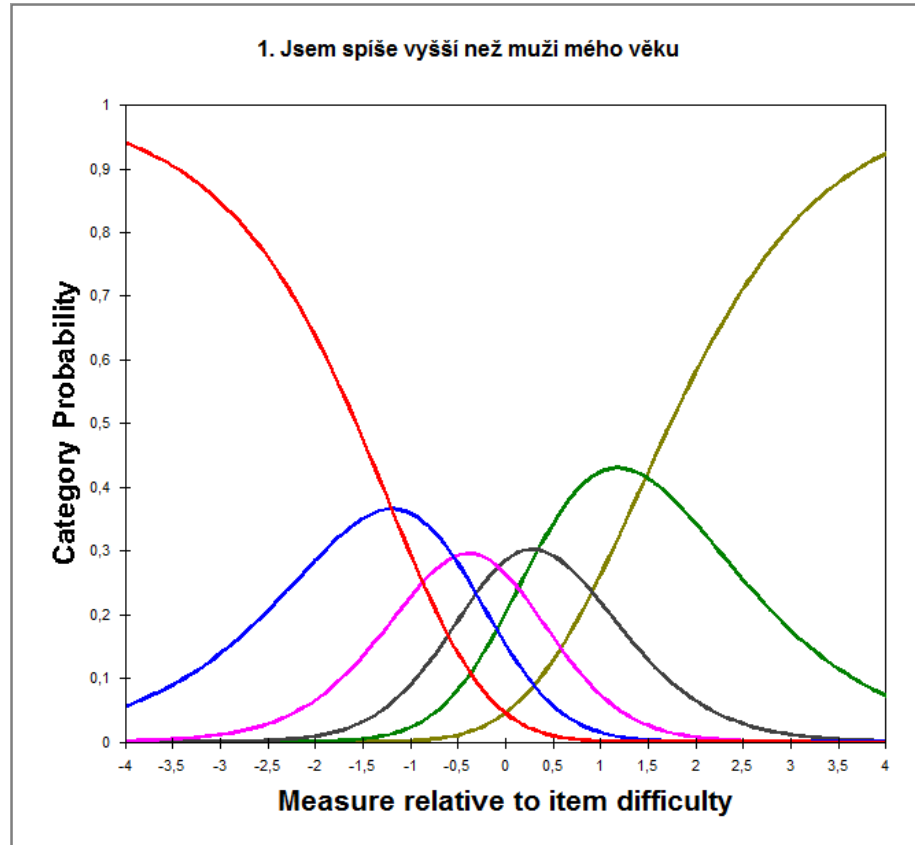
- méně parametrů, menší počet respondentů
- vhodné pro Likertovské škály s podobnými položkami

Generalized Partial Credit Model (2PL PCM) (GPCM; Muraki, 1992)

$$P(X_{ni} = x) = \frac{e^{\sum_{k=0}^x a_i (\theta_n - (b_i - \tau_k))}}{\sum_{x=0}^m e^{\sum_{k=0}^x a_i (\theta_n - (b_i - \tau_k))}}$$

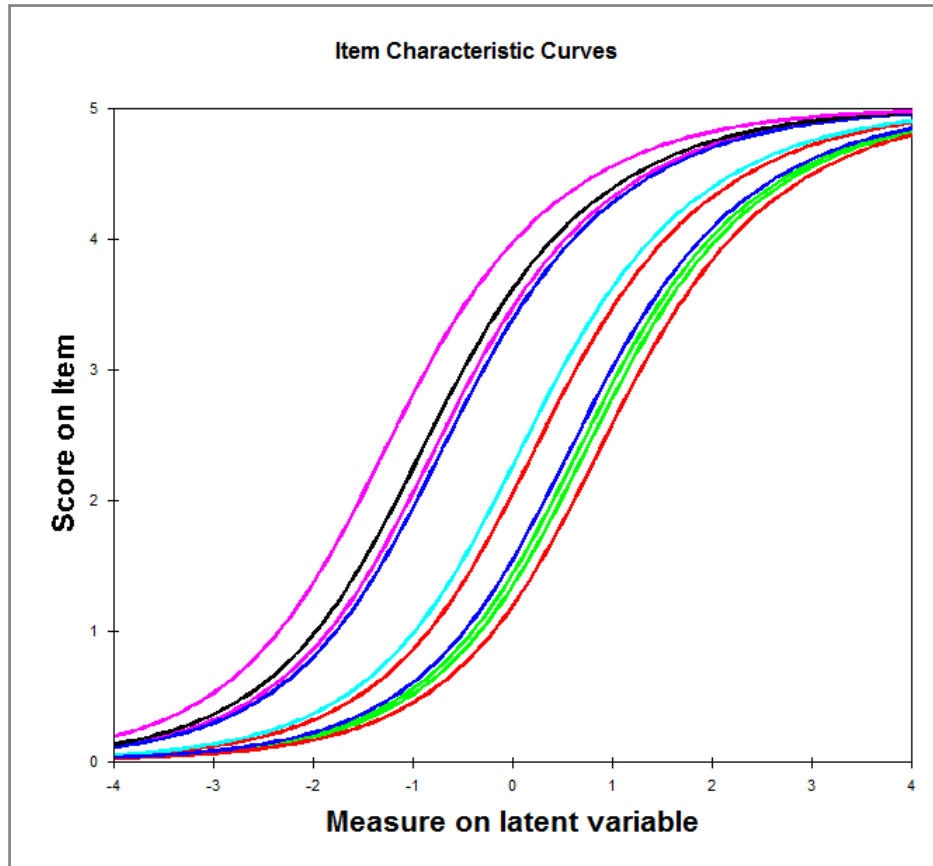
- $x \in \{0, 1, 2, \dots, m_i\}$
- plus dílčí specifikace kvůli identifikaci modelu.
- Položky se liší z hlediska své diskriminace (a_i)

Příklad: PCM (5steps Likert)

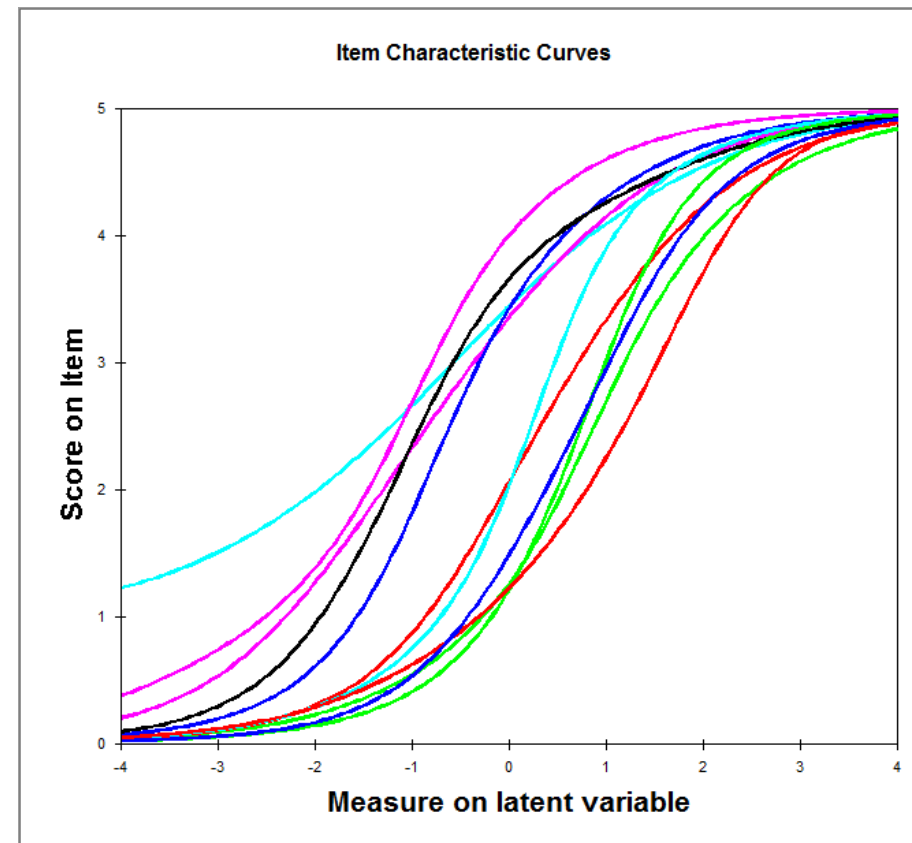

Příklad RSM vs. PCM

RATING SCALE MODEL

PARTIAL CREDIT MODEL

GRM vs. PCM

Výsledky obou modelů jsou velmi podobné.

Přestože predikované pravděpodobnosti a výsledky jsou velmi podobné, logika je diametrálně odlišná.

- PCM: Série navazujících kroků/znalostí nutných pro získání vyššího „skóre“.
 - Musím získat 1 bod, abych mohl získat 2 body; musím získat 2 body, abych mohl získat 3 body...
 - Pokud bych odpověděl správně možnost K, jaká je pravděpodobnost, že zodpovím správně i K+1?
 - Typicky výkonové testy (parciální kredit, dílčí míra znalosti).
- GRM: latentní kontinuum je rozčleněné na dílčí binární 2PL modely.
 - Určí se pravděpodobnost překročení každého ze „stupňů“ separátně a ty se pak „složí“ dohromady
 - Jaká je pravděpodobnost, že odpovím K vs. K+1? Jaká, že odpovím K+1 vs. K+2? K+2 vs. K+3? ... ?
 - Typicky osobnostní dotazníky (překročila míra souhlasu míru nutnou pro skórování určitým způsobem)?

Nominal Response Model (NRM)

Bock (1972): Obecný model pro položky s více odpověďmi, které nejsou (nemusí být) ordinálně seřazené.

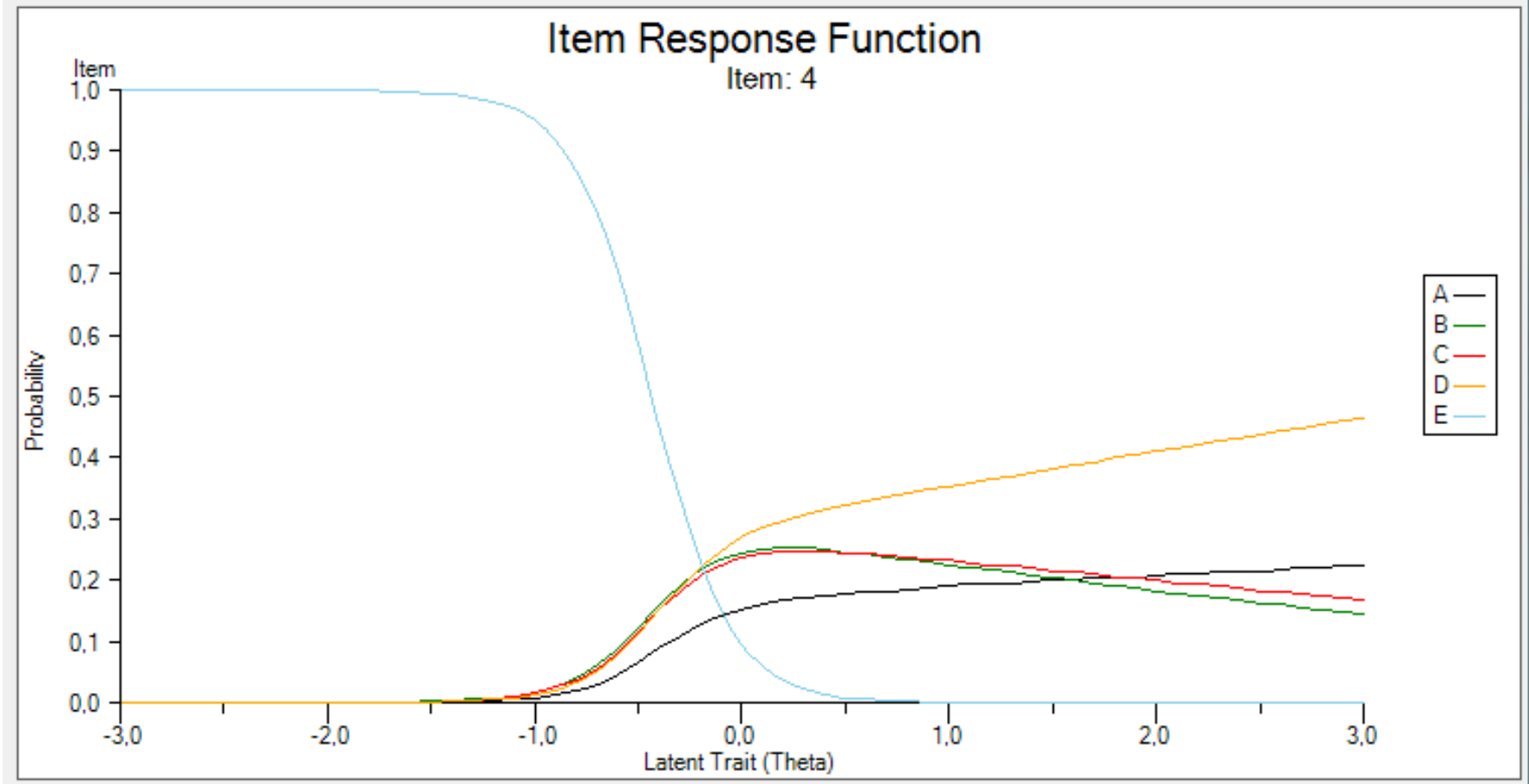
$$P_{ix}(\theta) = \frac{e^{a_{ix}\theta + c_{ix}}}{\sum_{x=0}^m e^{a_{ix}\theta + c_{ix}}}$$

- kde pro každou položku $\sum a_{ix} = \sum c_{ix} = 0$.
- Každý práh x položky i má tedy vlastní diskriminační koeficient a_{ix} a vlastní obtížnost c_{ix} .
- Vhodný pro multiple-choice testy (s jednou správnou) či výběr z odpovědí, kdy každá má jiný vztah s latentním rysem (rysy), ale i Likertovy škály (při velkém N).
 - Výhodou je, že jsou pro odhad latentního rysu využity i chybné odpovědi (ale zase více parametrů...).

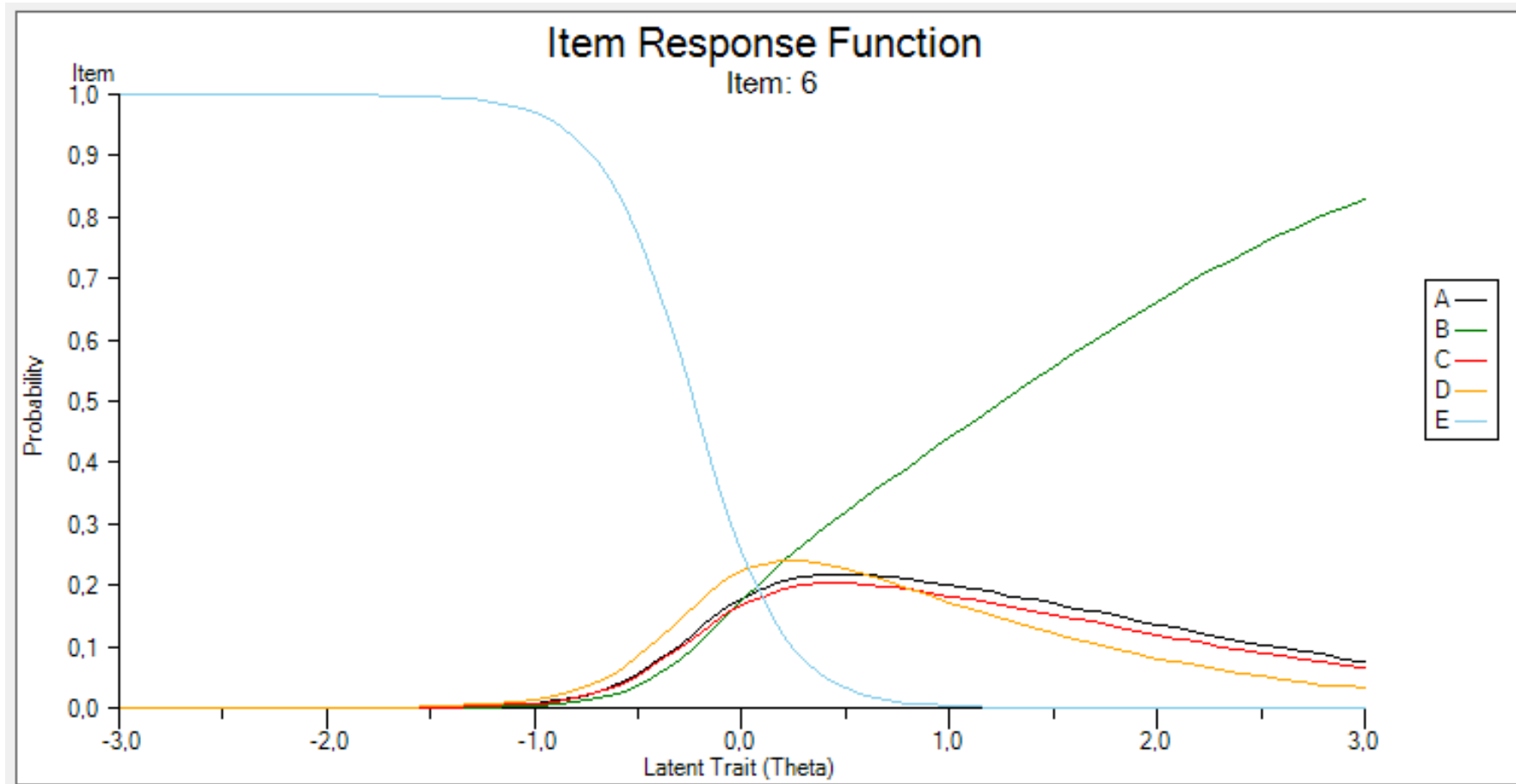
Lze ale použít i pro dotazníková data.

- Obecný model, většina ostatních je specifikací NRM; zvláště silné multidimenzionální verze.

Nominal Response Model (NRM)

Nominal Response Model (NRM)

Multiple-choice models

NRM má tu nevýhodu, že pro nízké hodnoty θ preferuje jednu z možností.

- Pro $\theta \rightarrow \infty$ by měly být průběhy všech CCF monotónní.

Proto vzniklo několik multiple-choice modelů. Thissen-Steinberg (1984) MC model:

$$P_i(x = k|\theta) = \frac{\exp(a_{ik}\theta + b_{ik}) + p_{ik} \exp(a_{i0}\theta + b_{i0})}{\sum_{j=0}^K \exp(a_{ij}\theta + b_{ij})}$$

- Pro účely identifikace: $\sum_{j=0}^K a_{ij} = 0$, $\sum_{j=0}^K b_{ij} = 0$, $\sum_{j=0}^K p_{ij} = 0$. Počet kategorií k je K .
- Pravděpodobnost P_i , že pozorovaná odpověď x na položku i odpovídá kategorii k .
 - Volba kategorie je směsí těch, co si myslí, že jde o správnou možnost ($\exp(a_{ik}\theta + b_{ik})$) a těch, kteří tipují ($p_{ik} \exp(a_{i0}\theta + b_{i0})$).
- a_{ik} , b_{ik} - diskriminace a obtížnost kategorie k
- p_{jk} - pravděpodobnost náhodné volby při tipování, propojená s pravděpodobností tipování
- a_{i0} a b_{i0} - diskriminace a obtížnost latentní odpovědi „vůbec nevím a tipuji náhodně s pravděpodobností p_{ik} “.

Divided-by-total modely obecně

PCM, RSM, GPCM, NRM: všechny modelují „díl pozorování dané kategorie“ ze „všech dílů“ (proto to divided-by-total).

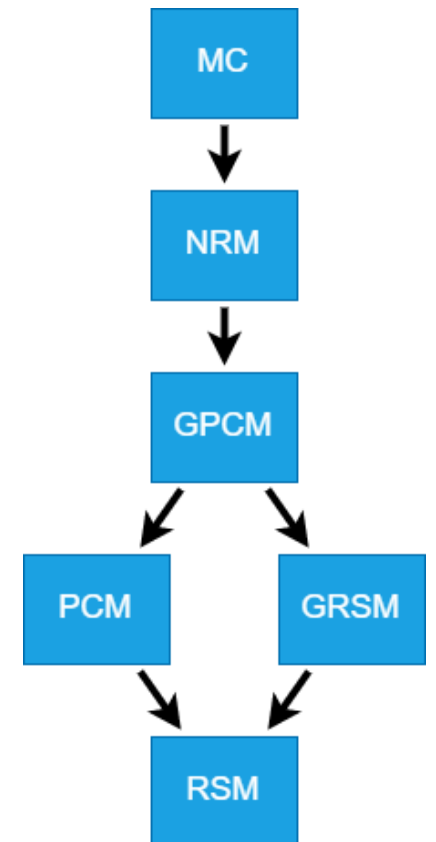
Možná přehlednější je intercept-slope zápis (Chalmers, 2012), v tomto případě GPCM:

$$P(x = k|\theta) = \frac{\exp(s_{i,k-1} a_i \theta + d_{i,k-1})}{\sum_{k=0}^{K-1} \exp(s_{i,k} a_i \theta + d_{i,k})}$$

- K = počet možných kategorií skórovanych $k \in \langle 0, K - 1 \rangle$
- a_i = diskriminační parametr položky i
- d_{k-1} = tzv. práh položky
- $s_{i,k}$ = skórovací funkce („bodová hodnota“ dané odpovědi k na položce i).
 - Např. u čtyřbodové Likertovy škály $s_{i,k} \in (0,1,2,3)$. V NRM odhadováno.

Tuto parametrizaci lze využít pro všechny divided-by-total modely (kromě MC).

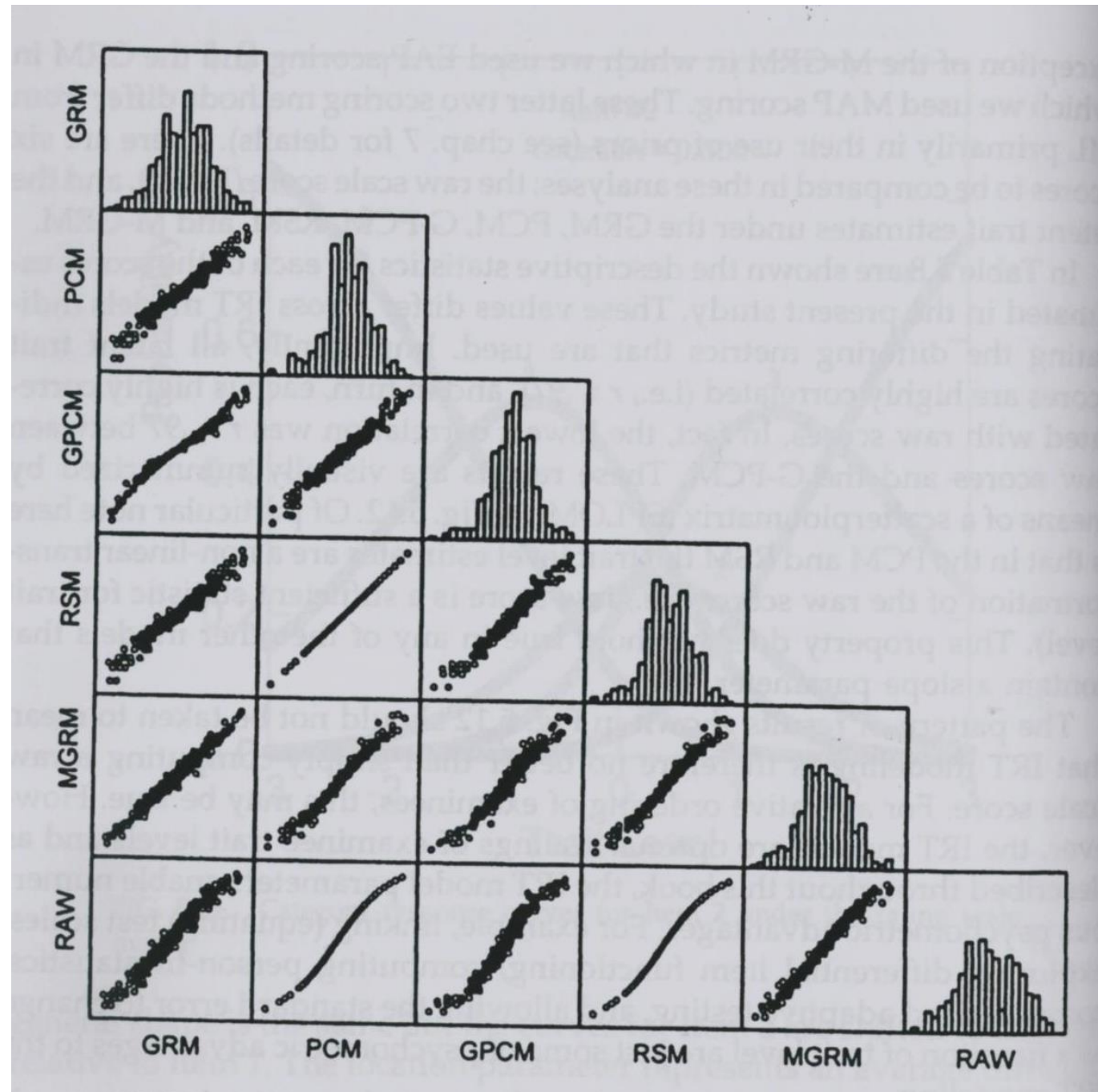
Hierarchie modelů

Srovnání modelů 1

Běžné modely:
divided-by-total a graded modely.

Embretson a Reise (2009)

Srovnání modelů 2

[García-Peréz, M.A. \(2017\)](#); doporučuji pro mnoho dalších srovnání v různých situacích

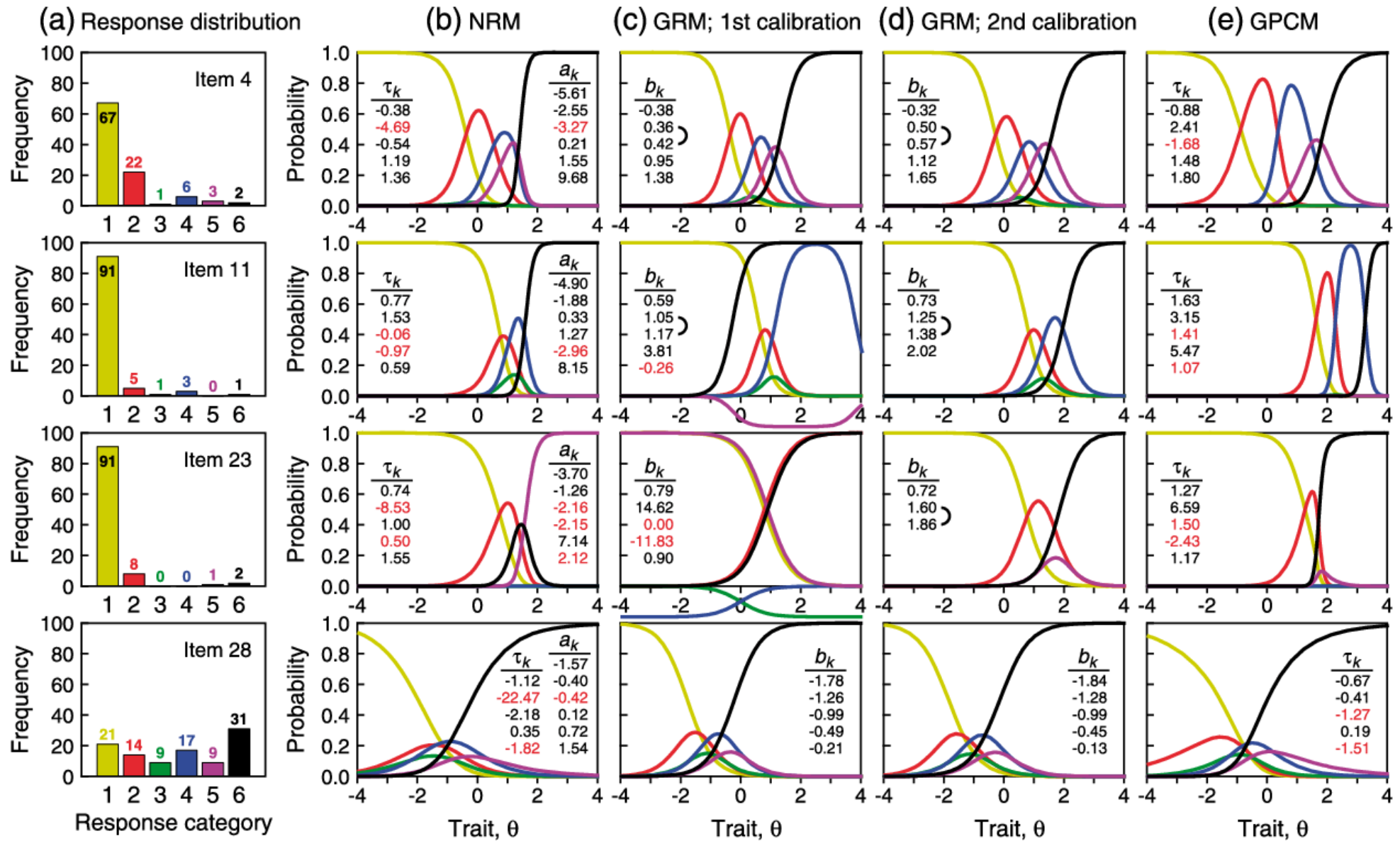

Figure 5. Empirical response distributions for four items (a) and estimated option response functions under the nominal (b) for NRM, GRM (1st and 2nd calibration), and GPCM models.

Sekvenční modely

Jde o rodinu modelů, která „rozloží“ položku do série postupných „uzlů“.

Zejm. Tutzův (1990) sekvenční model (SM): série binárních položek.

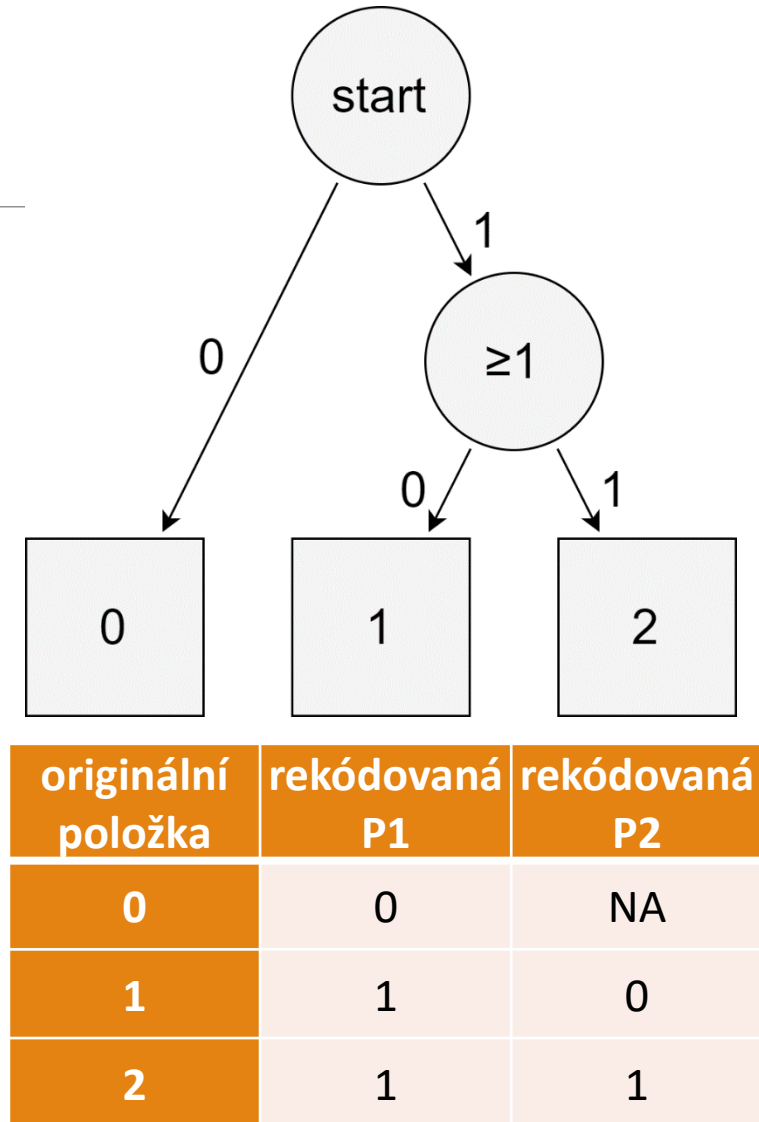
$$P(x = k|\theta) = (1 - P_{ik}) \prod_{j=1}^{k-1} (P_{ij})$$

- P_{ij} - pravděpodobnost správné odpovědi v uzlu/kategorii j na položce i .
- P_{ij} se zpravidla modeluje 2PL, případně 1PL modelem (tradičně, nikoliv nutně je diskriminační parametr shodný pro všechny uzly).
- Pravděpodobnost, že respondent zvolí kategorii k , je tedy daná součinem předchozích kategorií (1 až $k-1$) a toho, že v posledním uzlu selhal.

Respondent „prochází“ jednotlivými uzly.

- Pokud uzlem neprojde úspěšně, další uzly již nejsou pozorovány.

Výhoda: lze použít běžný IRT program pro binární položky.

Ordinální faktorová analýza

Ordinální faktorová analýza je založená na tetrachorických (binární položky), respektive polychorických korelacích (ordinální položky).

Tetrachorická/polychorická korelace:

- Existuje spojitá, intervalová, normálně rozložená latentní odpověď (LR, Latent Response).
- Ta není přímo pozorovaná (je latentní).
- Manifestuje se pouze jako ordinální kategorie.
- Pokud LR překročí příslušný *práh* položky, pozorujeme vyšší kategorii.

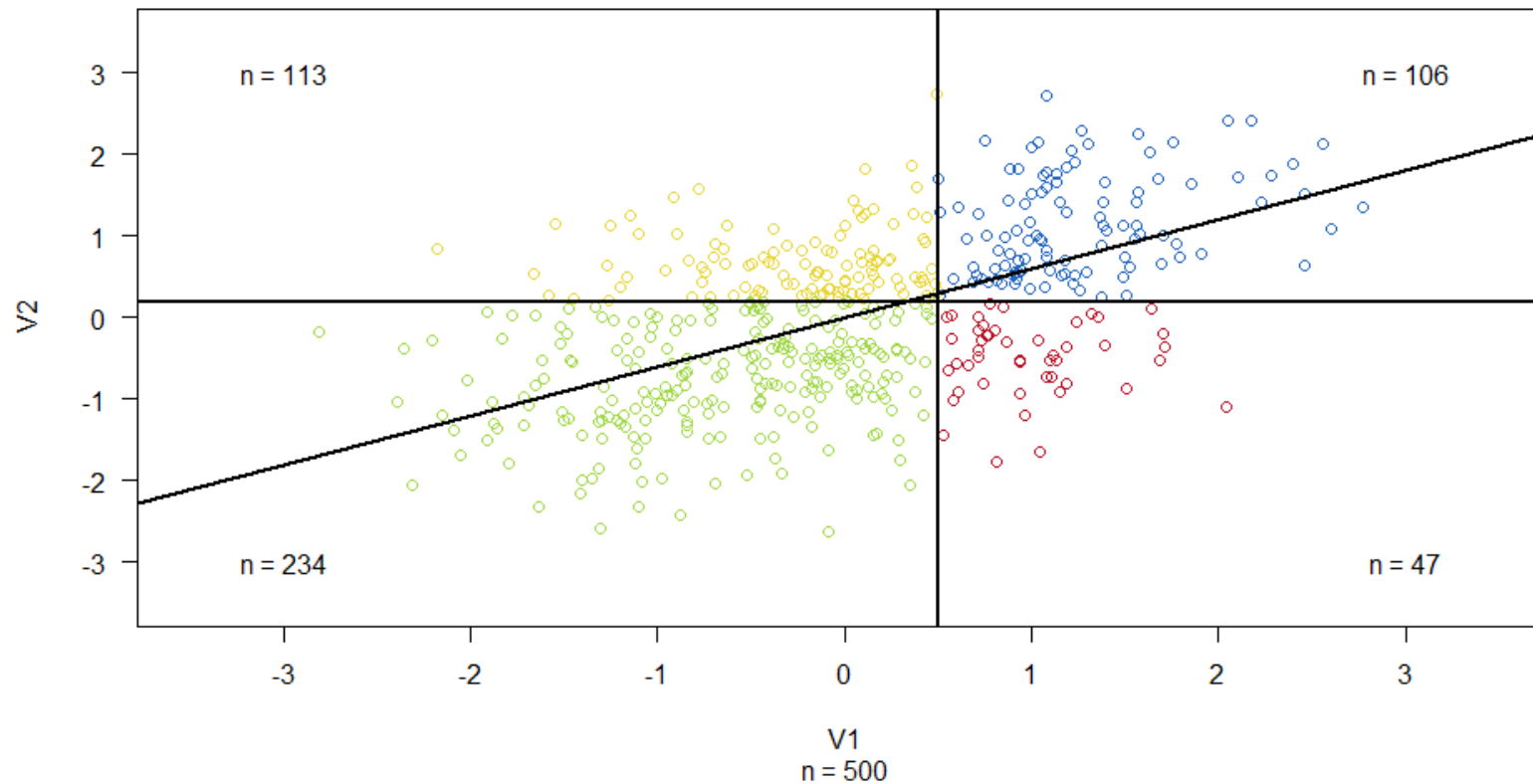
Tetra/poly korelace jsou odhadovány na základě bivariačních frekvenčních tabulek.

Tetrachorické korelace nejsou robustní vůči zešikmení.

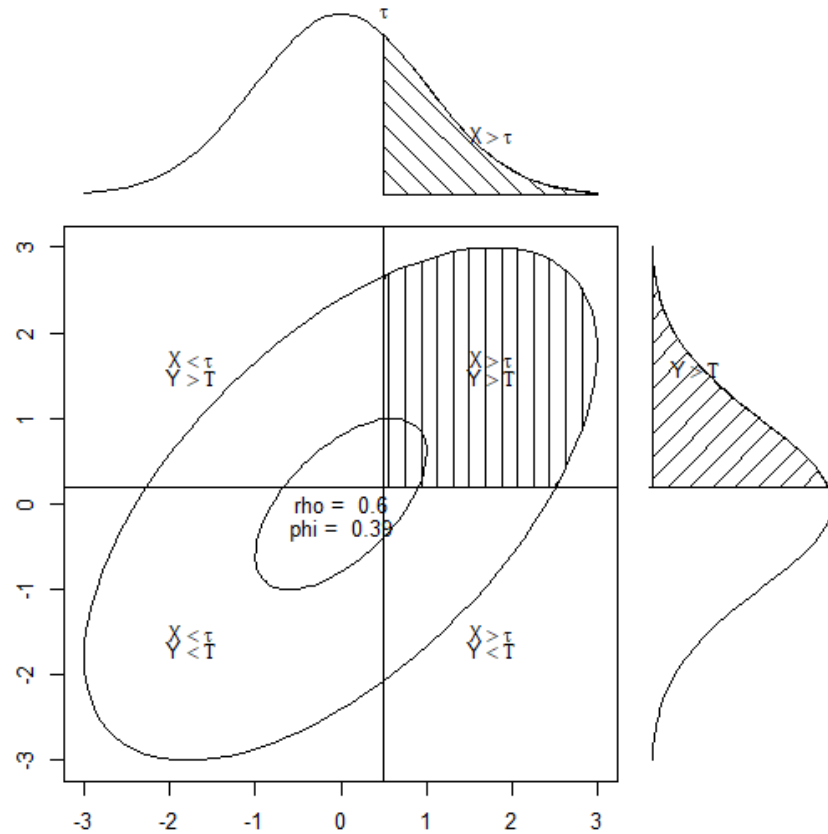
- V případě chybějících bivariačních četností není korelace identifikovaná
 - Imputuje se arbitrární konstanta, tzv. korekce na kontinuitu.
- Rozdílné zešikmení položek, zejm. u tetrachorických korelací (vede k výraznému nadhodnocení síly vztahu).

Tetrachorická korelace ($\rho = 0,6$)

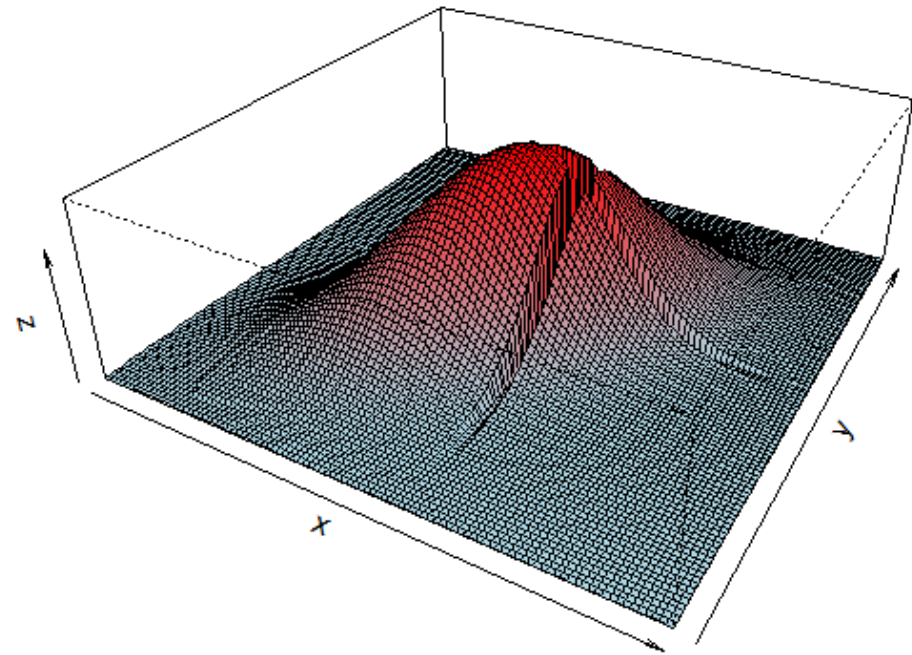
Pearson $r = 0.529$; Tetrachoric $r = 0.53$ ($t_1 = 0.507$, $t_2 = 0.156$)

Tetrachorická korelace ($\rho = 0,6$)

Bivariate density $\rho = 0.6$

Ordinální faktorová analýza

Klasická CFA: latentní faktor způsobuje manifestní odpověď.

$$X_i = \lambda_i f + v_i + \varepsilon, \quad \text{var}(\varepsilon) = \theta_i$$

- f – faktor, λ_i - faktorový náboj, θ_i - reziduální rozptyl

Ordinální CFA: latentní faktor způsobuje latentní odpověď (LR).

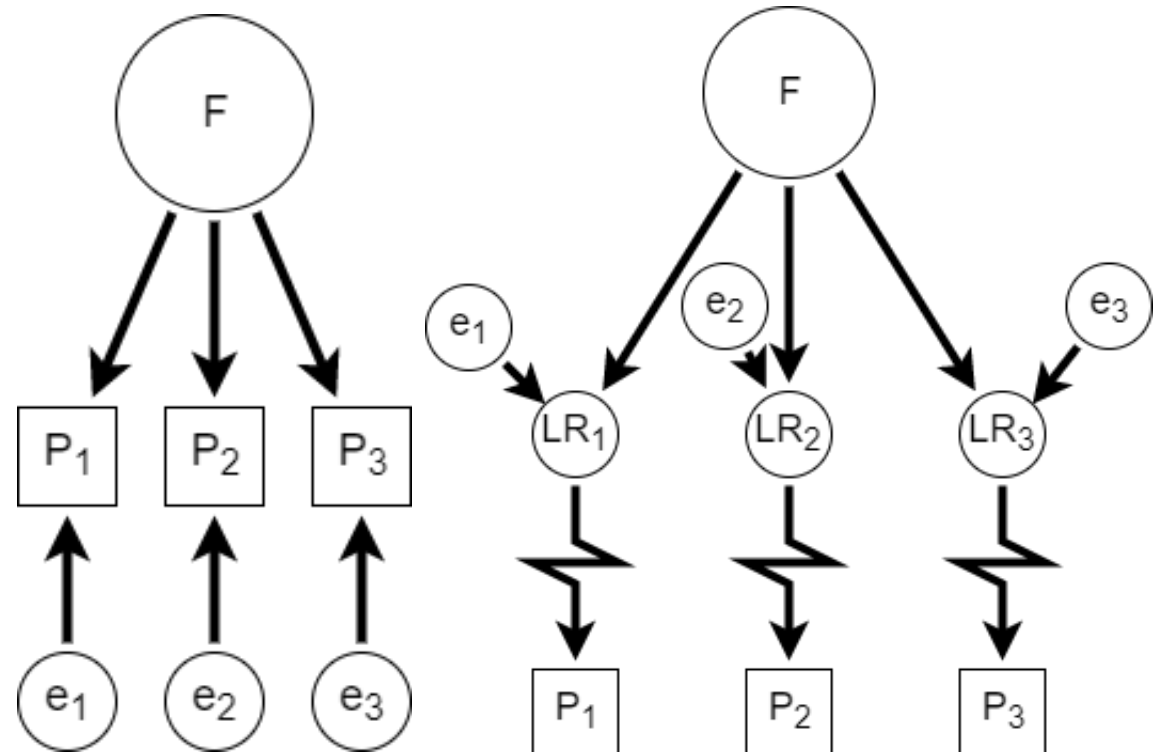
$$LR_i = \lambda_i f + v_i + \varepsilon, \quad \text{var}(\varepsilon) = \theta_i$$

$$LR_i \geq \tau_{i(k-1)} \wedge LR_i < \tau_{ik} \implies X_i = k, \quad \tau_{i0} = -\infty$$

- τ_{ik} - k-tý práh položky i.

Ordinální CFA je probitový Graded Response Model.

- S nepatrně odlišnou parametrizací.

Parametry ordinální faktorové analýzy

σ_i, σ_{ik} – rozptyl, resp. kovariance položek i, k .

- Pozorovaná Σ a odhadovaná $\hat{\Sigma}$ mat.
- V ordinální CFA je Σ odhadovaná (mat. LR).

λ_i – faktorový náboj LR i (mat. Λ)

τ_{ik} – k -tý práh pol. i (mat. T)

θ_i, θ_{ik} – reziduální rozptyl, resp. reziduální kovariance LR i, k (mat. Θ)

ν_i – intercept LR (mat. N)

α, ψ – průměr a rozptyl faktoru (mat. A a Ψ).

δ_i – celkový rozptyl LR je δ_i^{-2} (mat. Δ)

- tzv. „scaling parameter“.
- jde o relativní nepřítomnost chybové SD.

Pro účely identifikace zpravidla intercept LR fixován jako $\nu_i = 0$.

Theta parametrizace:

- Parametrem v modelu je reziduální rozptyl LR Θ .
- Pro účely identifikace zpravidla $\theta_i = 1$.
- δ_i lze dopočítat jako $\delta_i = (\theta_i + \lambda_i^2 \psi)^{-\frac{1}{2}}$

Delta parametrizace:

- Parametrem v modelu je celkový rozptyl LR Δ .
- Pro účely identifikace zpravidla $\delta_i = 1$.
- θ_i lze dopočítat jako $\theta_i = \delta_i^{-2} - \lambda_i^2 \psi$

Výjimkou z uvedených omezení jsou MG, longitudinální a růstové modely.

Parametry ordinální faktorové analýzy

σ_i, σ_{ik} – rozptyl, resp. kovariance položek i, k .

- Pozorovaná Σ a odhadovaná $\hat{\Sigma}$ mat.
- V ordinální CFA je i Σ odhadovaná (mat. LR).

λ_i – faktorový náboj LR i (mat. Λ)

τ_{ik} – k -tý práh pol. i (mat. T)

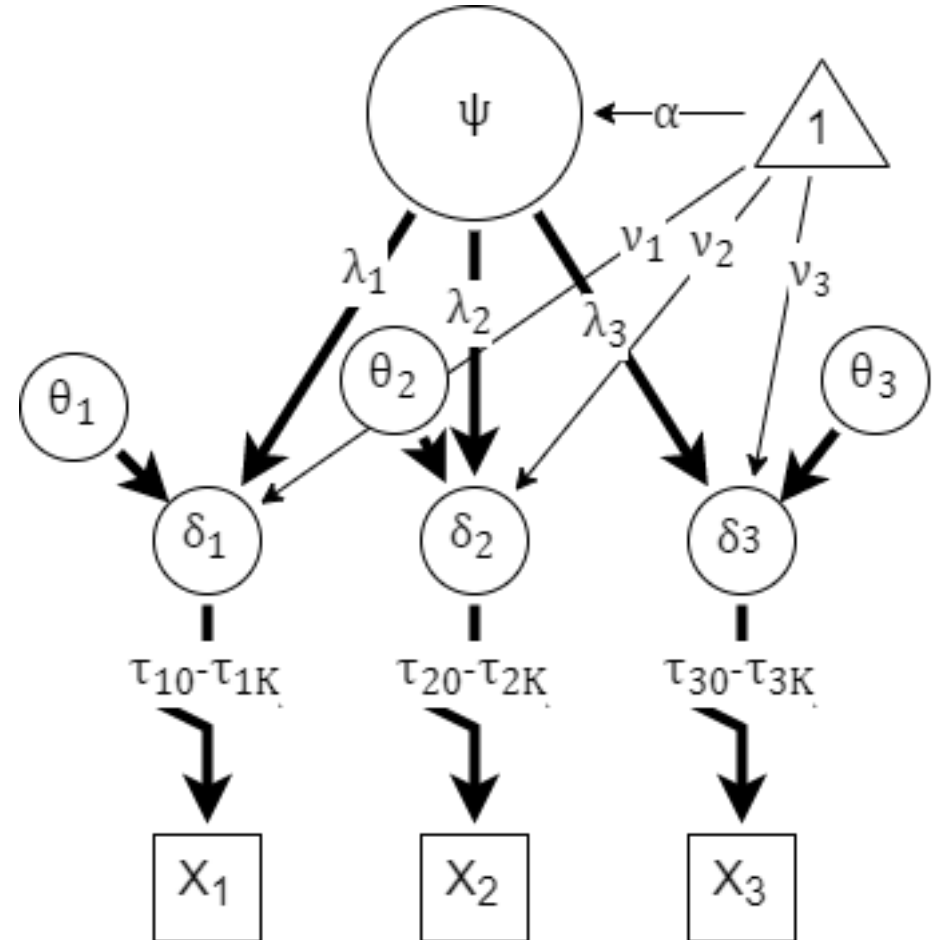
θ_i, θ_{ik} – reziduální rozptyl, resp. reziduální kovariance LR i, k (mat. Θ)

ν_i – intercept LR (mat. N)

α, ψ – průměr a rozptyl faktoru (mat. A a Ψ).

δ_i – celkový rozptyl LR je δ_i^{-2} (mat. Δ)

- tzv. „scaling parameter“.
- jde o relativní nepřítomnost chybové SD.

Další IRT modely

Neparametrické IRT modely

Diskrétní IRT modely, LCA.

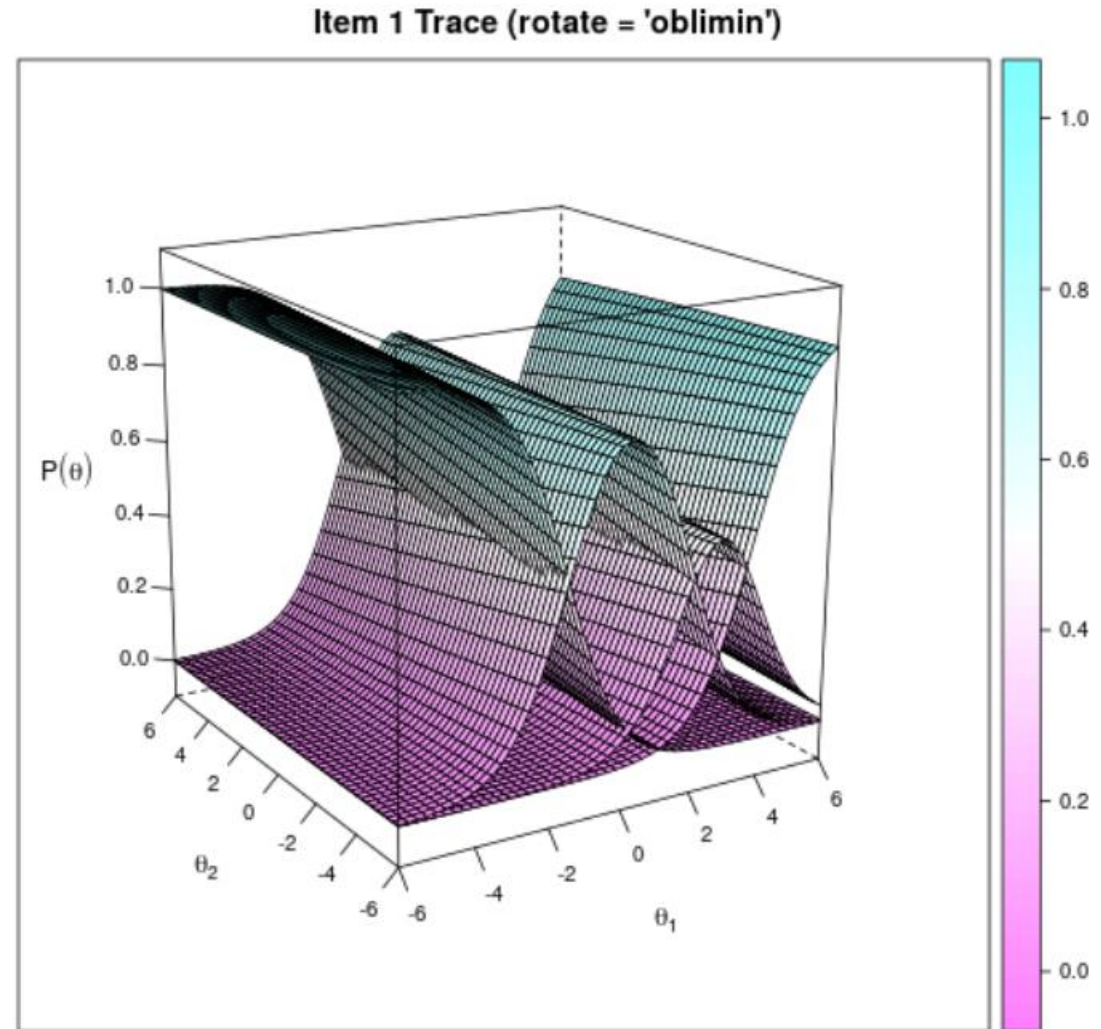
Unfolding/ideal point modely

Kompenzatorní a nonkompenzatorní multidimenzionální modely.

Explanační modely, LLTM modely.

IRTree modely

IRT modelování odpovědního času

Neparametrické IRT modely

Dosud jsme mluvili o parametrických modelech.

- ICC je definována několika málo parametry, předpokládá se její určitý tvar.

Existují ale i neparametrické modely.

- Nepředpokládají konkrétní průběh ICC.

Mokkenova škála.

- Esenciálně jednodimenzionální položky, monotónní průběh ICC.
- Značně oblíbená. Nikdy jsem nepochopil 😊

Další neparametrické IRT modely.

- Mohou být monotónní i nemonotónní, binární i ordinální.
- Zpravidla nějaká polynomická funkce.

Nespojitý latentní rys

Všechny modely předpokládaly, že latentní proměnná je spojitá intervalová (a zpravidla normálně rozložená). To není nezbytně nutné.

Diskrétní IRT: Latentní rys je intervalový, ale nabývá jen určitého počtu možných hodnot.

- Např. „v pořádku“, „suspektně problematický“, „problematický“.
- Modely jsou ale parametrizovány zcela shodně s tradičním IRT.

Analýza latentních tříd (Latent Class Analysis, LCA).

- Latentní rys je nominální.
- Pro různé třídy platí různé parametry položek (a, b...).
- Model může odhadnout pravděpodobnost, s jakou proband patří do té které třídy.
- Příbuzné tzv. mixture modelům (modelům směsi).

Kombinace LCA a tradičního přístupu je velmi silný nástroj.

Ideal-point modely

Všechny dosud prezentované modely předpokládaly, že čím vyšší míra rysu, tím vyšší (nebo naopak nižší) pravděpodobnost určité odpovědi.

- Výjimkou byly non-monotónní neparametrické modely.

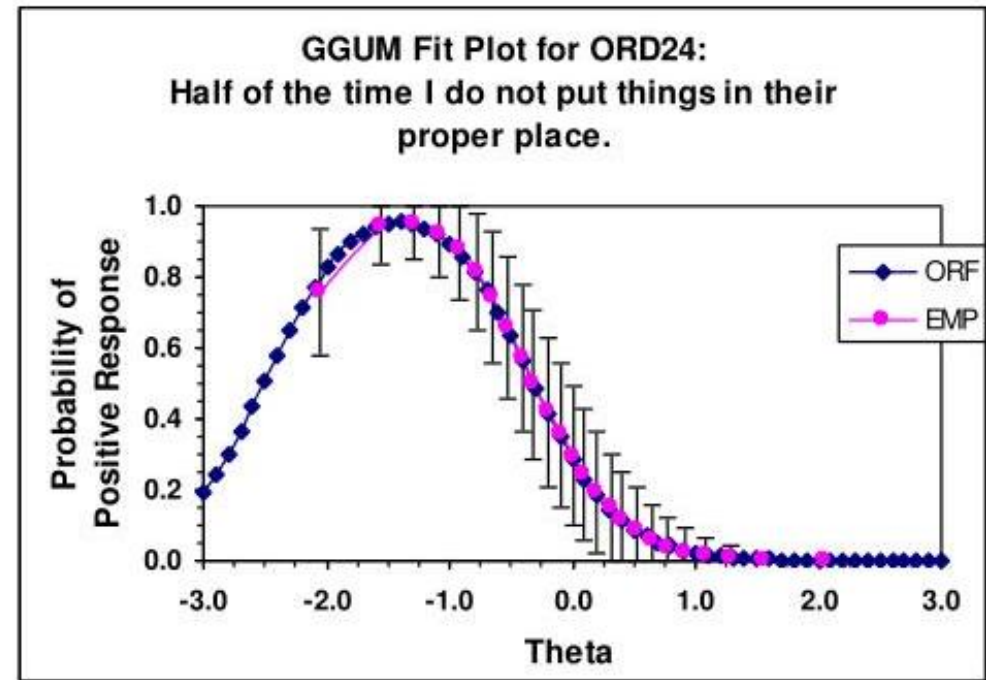
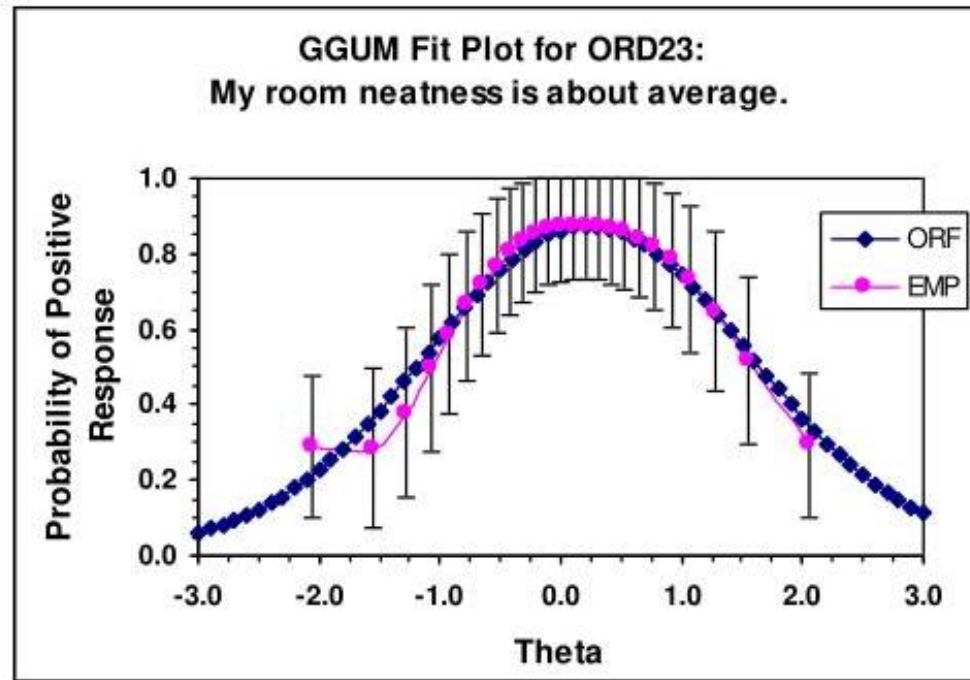
To není vždy realistický předpoklad. Např. položka: „*Nemám rád poklidné párty.*“

- Co když nemám rád párty vůbec, protože jsem příliš introvertní?
- Co když mám rád jenom party-hard, protože jsem party-(wo)man?

To řeší právě ideal-point/unfolding modely.

- Existují optimální úroveň (ideal-point) latentního rysu, která maximalizuje pravděpodobnost určité odpovědi.
- Na obě strany od tohoto bodu pravděpodobnost klesá.
- Ordinální položky – zejm.: *generalized graded **unfolding** model*
- Binární položky – **ideal-point** model.

Ideal-point modely

Nonkompenzatorní IRT modely

V případě multidimenzionálních IRT modelů jsme pracovali s předpokladem, že nízká míra jednoho rysu θ_1 může být kompenzována vysokou mírou jiného rysu θ_2 .

$$\ln \frac{P_i}{1 - P_i} = a_{i1}\theta_1 + a_{i2}\theta_2 + b_i$$

- Snížení θ_1 o k lze kompenzovat zvýšením θ_2 o $\theta_1 \frac{a_{i1}}{a_{i2}}$, protože

$$a_{i1}(\theta_1) + a_{i2}\theta_2 + b_i = a_{i1}(\theta_1 - k) + a_{i2}\left(\theta_2 + k \frac{a_{i1}}{a_{i2}}\right) + b_i$$

Co když ale správné zvládnutí položky vyžaduje více schopností; a selhání v kterékoli z nich znamená selhání?

Např.: „Derivujte ICC 2PL IRT modelu“.

- Musím znát ICC 2PL IRT modelu, jinak nemám co derivovat.
- Musím být schopen derivovat logistickou funkci.

Nonkompenzatorní IRT modely

Čistě non-kompenzatorní modely jsou velmi řídké.

Typicky se používají parciálně-kompenzatorní modely, např. (dvoudimenzionální model):

$$P(x = 1|\theta_1, \theta_2) = P_1(x = 1|\theta_1)P_2(x = 1|\theta_2)$$

- kde P_1, P_2 jsou typicky 2PL IRT modely, a tedy:

$$P(x = 1|\theta_1, \theta_2) = \frac{1}{1 + \exp(-a_{i1}(\theta_1 - b_{i1}))} \frac{1}{1 + \exp(-a_{i2}(\theta_2 - b_{i2}))}$$

Výhoda je, že P_1 může být běžný kompenzatorní vícedimenzionální model.

- V případě polytomické odpovědi lze snadno rozšířit do GRM.

Explanační a LLTM modely

Běžné IRT modely slouží k „vysvětlení“ pozorovaných odpovědí.

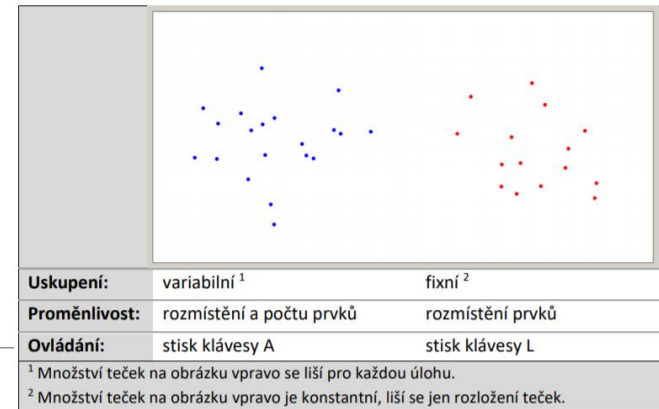
Explanační modely se snaží „vysvětlit“ parametry položek (typicky obtížnost).

- Obtížnost položky je parcelována na různé složky podle charakteristik položek.
- Využívá se v experimentálním designu.

Explanační modely jsou konkrétním využitím LLTM modelu

- Linear Logistic Test Model.
- ICC (zpravidla 1PL model) je parametrizovaná jako běžný generalizovaný smíšený lineární model (GLMM), což umožňuje její odhad v rámci běžného statistického softwaru.
- Parametry obtížnosti položek a schopnosti lidí jsou parcelovány mezi náhodné a pevné efekty.

Příklad explanačního LLTM

Aproximate Number System (ANS): diskriminace velkého množství objektů.

- Respondenti měli po 300ms expozici za úkol zvolit, zda bylo vlevo více než vpravo.
- Schopnost diskriminace se řídí Weber-Fechnerovým zákonem. Obtížnost τ_i položky i by měla být logaritmickou funkcí podílu obou množství $N_{i,1}, N_{i,2}$:

$$\tau_i = \left| \log_2 \frac{N_{i,1}}{N_{i,2}} \right|$$

Jedna z možných definicí LLTM modelu byla:

$$P(x = 1) = c_i + (1 - c_i) \frac{\exp(\theta - (x_1\tau_i + x_2u_i + x_3\tau_iu_i + x_4n_i + x_5\tau_in_i + b_i))}{1 + \exp(\theta - (x_1\tau_i + x_2u_i + x_3\tau_iu_i + x_4n_i + x_5\tau_in_i + b_i))}$$

- x_1 – x_5 byly odhadované pevné efekty modelu a interakce.
- $u_i \in \{0,1\}$ – je vpravo více nebo méně než vlevo? Plus interakce s obtížností τ_iu_i .
- $n_i = \frac{N_{i,1}+N_{i,2}}{2}$ – absolutní počet prvků. Plus interakce s obtížností τ_in_i .
- $b_i \in N(0, \sigma_b^2)$ – náhodný efekt; obtížnost položky nevysvětlitelná ostatními explanačními proměnnými.

IRTTree modely

Zobecněný Tutzův sekvenční model.

„Průchod“ položkou nemusí být sekvenční, ale libovolně se větví. Každý uzel navíc může být sycen jinými faktory.

Užitečné v kombinaci s LLTM modely.

1PL/raschovská verze modelu lze odhadnout v běžném statistickém programu jako GLMM.

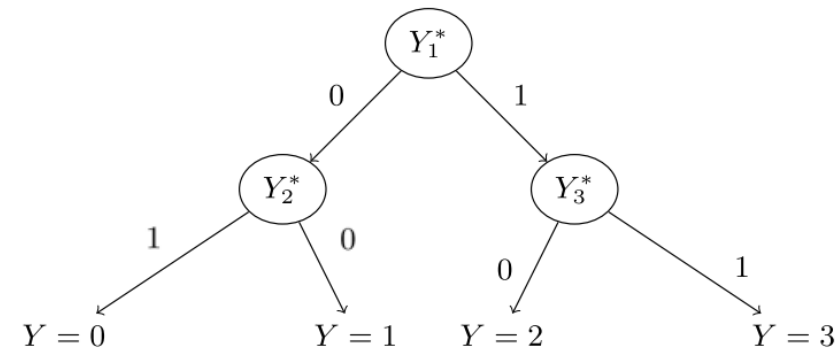

Figure 3: A nested response tree for four response categories.

Uzel Y_1^* je sycený úrovní měřeného rysu

Uzly Y_2^* , Y_3^* jsou syceny „tendencí k extrémním odpovědím“.

Boeck, P. De, & Partchev, I. (2012). IRTrees: Tree-Based Item Response Models of the GLMM Family. *Journal of Statistical Software*, 48(Code Snippet 1), 1–18.

<https://doi.org/10.18637/jss.v048.c01>

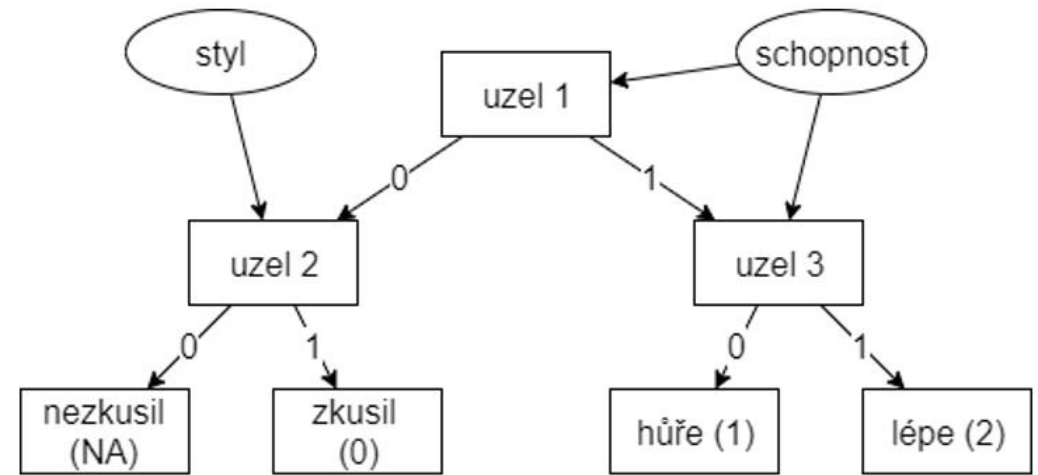
Příklad IRTree modelu

Test TIM³⁻⁵: správné odpovědi se řídily PCM modelem s jedním či dvěma body.

Chybné odpovědi byly skórované 0=chybné řešení, nebo N=nepokusil/a se o řešení.

Výsledky:

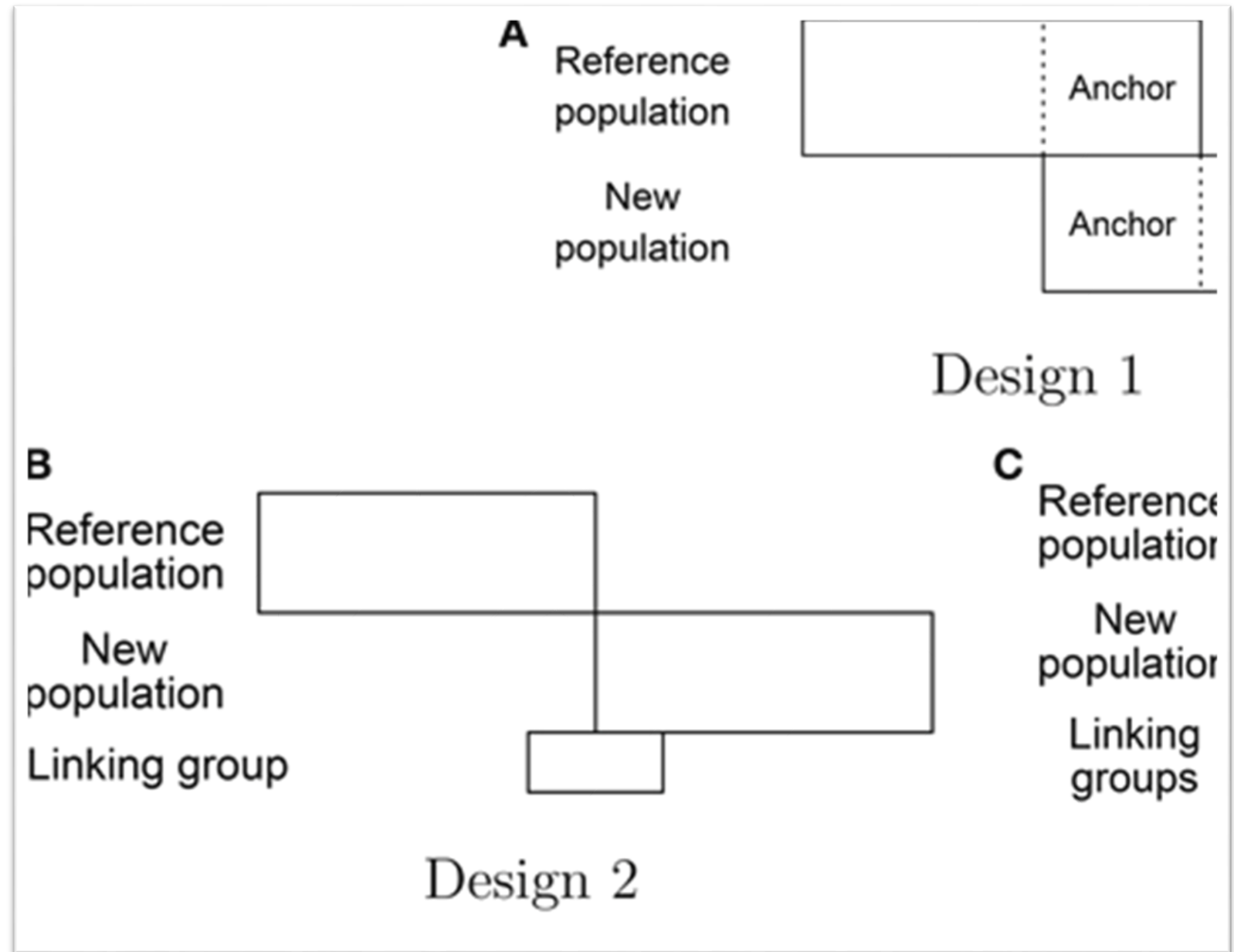
- Latentní rys „styl práce“ byl relativně reliabilní
- Jen slabě koreloval se schopností matematického usuzování.
- Zdá se, že učitel má vyšší vliv na styl práce než na samotné usuzování.
- Pokud je styl práce zanedbán, podílí se na celkové úrovni latentního rysu, nadhodnocuje reliabilitu a snižuje validitu měření.

Vybrané aplikace IRT:

Počítačové adaptivní testování (CAT)

Equating, linking

Využití IRT

Běžné ověření (konfirmační IRT) a explorace (explorační IRT) faktorové struktury.

IRT jako nástroj pro škálování.

IRT jako výzkumný nástroj (explanační modely).

IRT jako model měření.

DIF analýza a MG IRT (viz přednáška o férovosti).

Další specifická využití.

- CAT, linking, equating.

Počítačové adaptivní testování

Computerized Adaptive Testing (CAT)

1. myšlenka: Nemá smysl administrovat respondentovi takové položky, které nezpřesní odhad jeho latentního rysu.

- Jsou pro něj příliš jednoduché (téměř jistě je odpoví správně)
- Případně příliš těžké (téměř jistě odpoví chybně).
- Takové položky nesou příliš málo informace (nízká hodnota informační funkce).

2. myšlenka: IRT nevdává chybějící data. Pracuje s dílčími položkami, nikoliv celým testem.

Použití: TOEFL, GRE, v ČR A3DW či ATAVT od Schufrieda, Invenio od IVDMR 😊).

Počítačové adaptivní testování: Postup

1. Administruji úvodní set položek a odhadnu úroveň latentního rysu.
2. Vyberu a administruji položku, která má pro danou úroveň rysu maximální odpověďovou funkci.
 - Tedy (u 1PL), jejíž obtížnost je nejbližší úrovni odhadnuté schopnosti ($P(\theta) = 0,5$).
 - Případně nepatrně lehčí (typicky $0,5 < P(\theta) < 0,7$), abych respondenta motivoval.
 - Často ještě randomizace, aby se neopakovaly stále tytéž položky (s největším a -parametrem).
3. Odhadnu znovu rys.
4. Opakuji kroky 2 a 3, dokud nedosáhnu pravidla ukončení.
 - Vyčerpám všechny položky.
 - Standardní chyba odhadu se sníží pod stanovenou mez.
 - apod.

Počítačové adaptivní testování: Výhody

Efektivnější testování.

- Zkrácení testu při zachování reliability / Zvýšení reliability při zachování délky testu.

Větší množství položek, každý má trochu jiné položky.

- Redukce možnosti opisovat.
- Snížení rizika a hlavně důsledků případného úniku položek.
- Respondent nemusí odpovídat na neadekvátní položky (příjemnější testování).

Lze využít i při individuální administraci.

- Např. s využitím administrace na tabletu.

Test equating (vyvažování testů)

Vyvážení obtížnosti jednotlivých forem testu.

- V high stakes testech jednorázové vyvážení – sjednocení obtížností a srovnání probandů napříč formami testu.
- V psychologických metodách vyvážení skóru paralelních forem a vyvinutí rovnocenných nástrojů.
- **Linking** (prosté srovnání měřítek) vs. **equating** (zajištění stejné škály).

Předpoklad: Obě formy měří stejný konstrukt (otázka validity).

GRE, SAT: od konce 80./začátku 90. let je (v USA) IRT equating high stakes testů normou.

Typické kroky: volba designu, sběr dat, samotná transformace.

Test equating (vyvažování testů)

Tři klasické způsoby založené na pozorovaném skóre:

- **Vyvažování na základě průměru (M)** – testy musí mít stejné rozptyly, data musí být normálně rozdělená. $x_2 = x_1 + \bar{X}_2 - \bar{X}_1$
- **Lineární vyvažování (M, SD)** – rozptyly se mohou lišit, data musí být normální. $x_2 = \bar{X}_2 + \frac{\sigma_2}{\sigma_1}(x_1 - \bar{X}_1)$ (transformace přes z-skór)
- **Equipercilové vyvažování** – varianty jsou upraveny tak, aby tentýž skór měl v obou variantách stejný percentil. Výsledkem je stejné rozdělení dat, je silně závislé na vzorku (použitelné jen u velkých souborů).
 - Používá se i pro standardizaci nenormálních skórů na normální.
 - Percentilové vyvažování není vyvažování, percentil z principu ztrácí část informace. Žádné zvláštní požadavky na data.

IRT vyvažování bylo prvními hromadnými aplikacemi IRT do praxe.

IRT equating: Sběr dat

Celá řada různých designů.

Designy s jednou výzkumnou skupinou: **single-group design**.

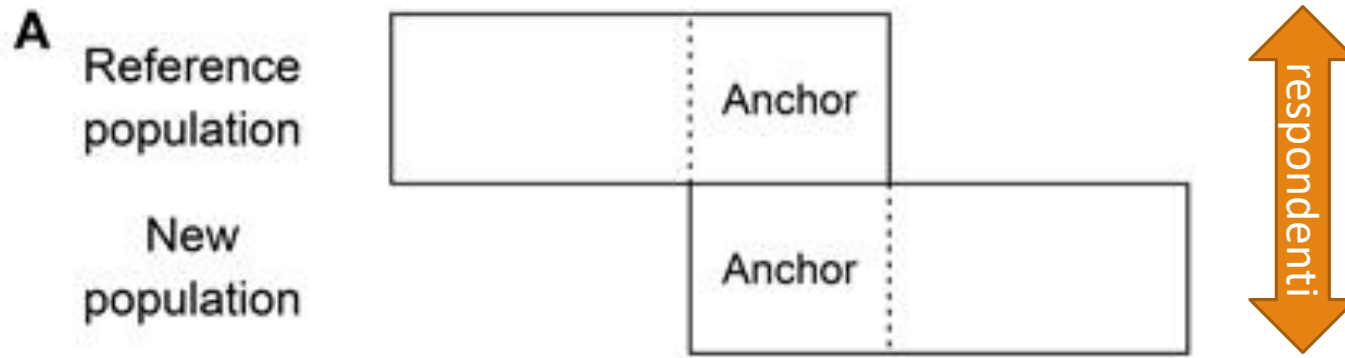
- Každá osoba absolvuje oba testy (counterbalancing = střídání pořadí).
- Případně část respondentů absolvuje oba testy (common-person design).

Designy s náhodnými skupinami: **random-group design, random-equivalent-group**.

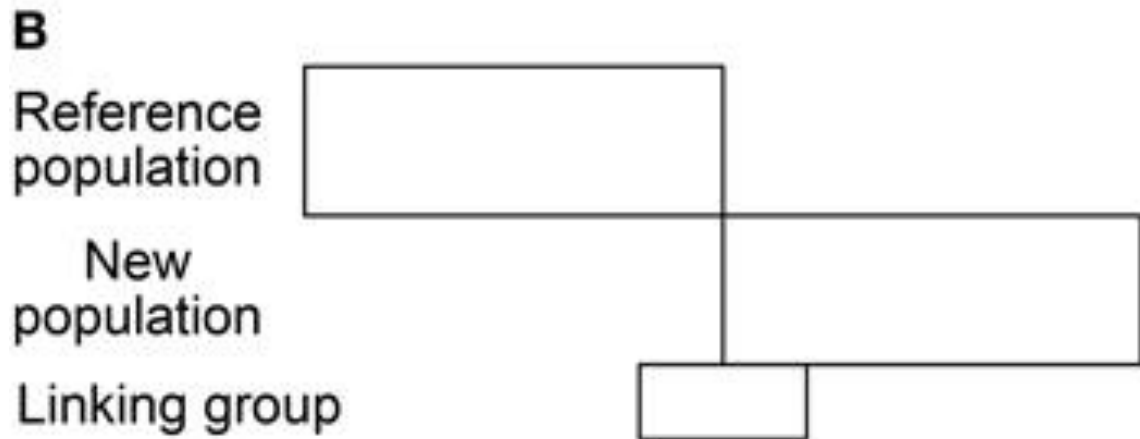
- Respondenty náhodně přiřadíme do výzkumných skupin. Předpokládáme, že jsou ekvivalentní.

Designy se společnými položkami:

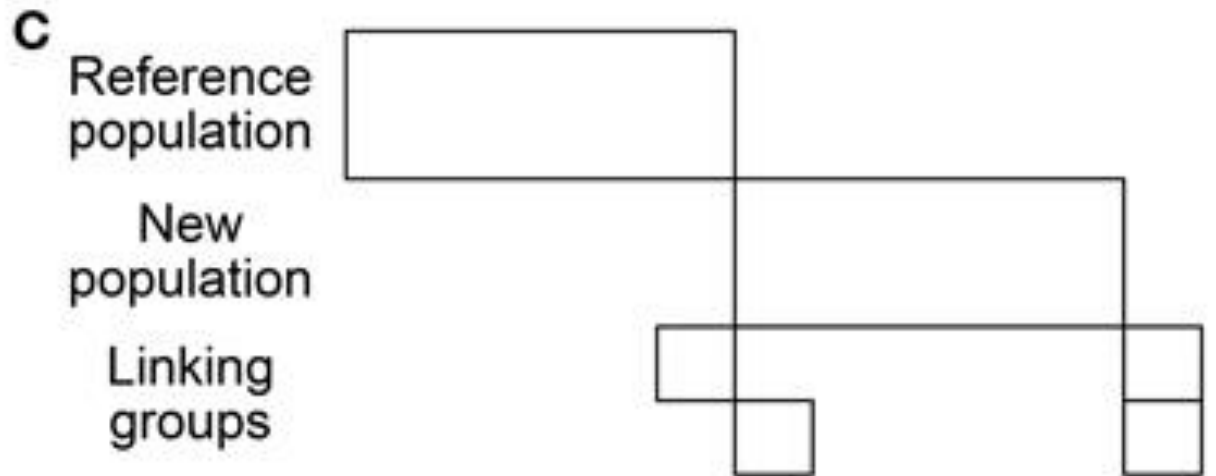
- Dvě nezávislé/nenáhodné skupiny, ale oba testy mají společné položky (tzv. „kotvu“ – **anchor test**), které slouží ke kalibraci. **Největší spolehlivost a hlavní výhoda IRT.**
- Ta může, ale nemusí být zahrnuta pro zjištění celkového skóru.
- Kotev může být více („planned missing data design“).

Design 1: anchor-item design

Design 2: post-equating design

Design 3: post-equating design

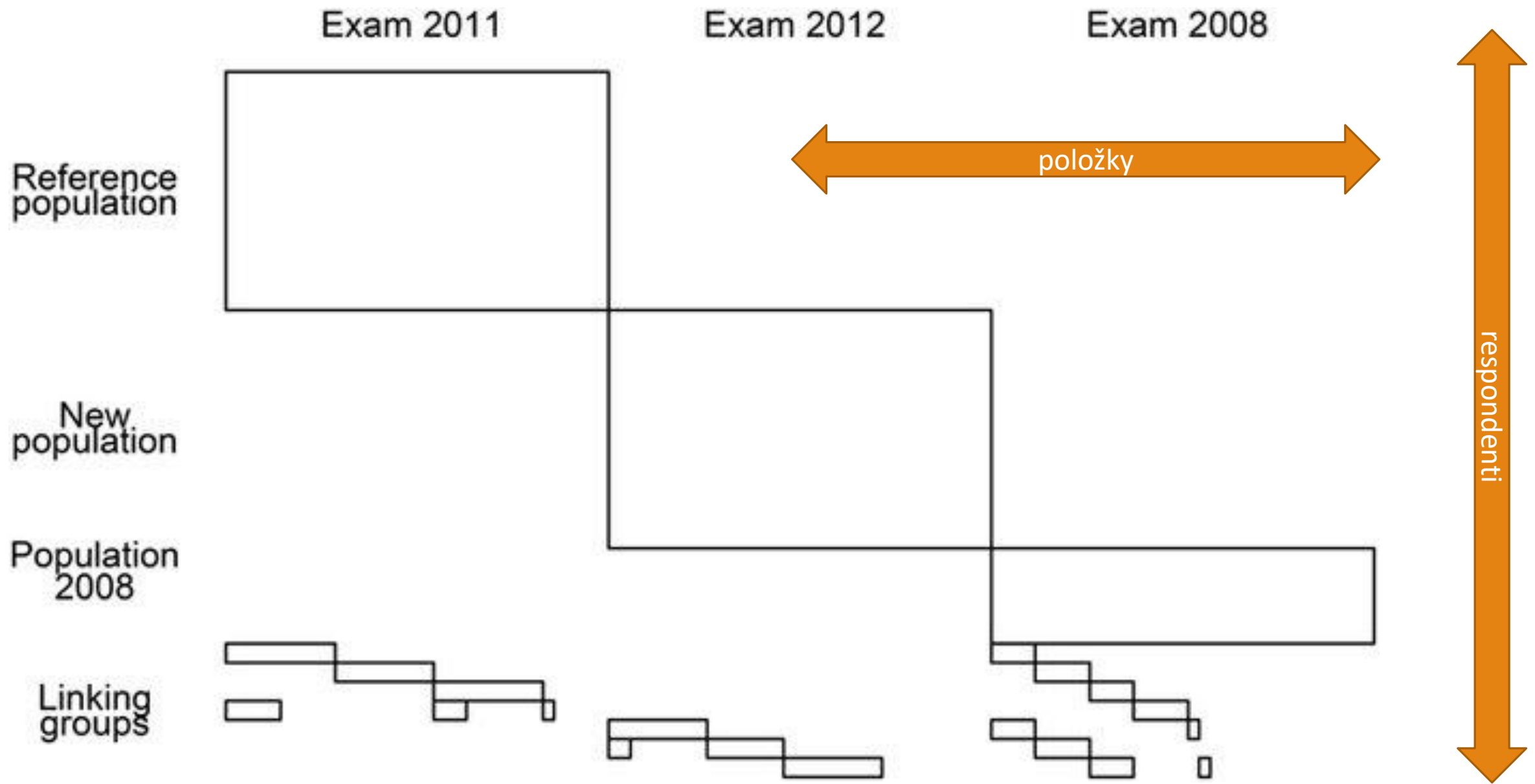

Figure 2-I: Test design CSEC

Session		Testblocks												
January	2014	Block 1 (linking items)	Block 2 (new items)	Block 3 (new items)										
July	2014			Block 3 (linking items)	Block 4 (new items)	Block 5 (new items)								
January	2015					Block 5 (linking items)	Block 6 (new items)	Block 7 (new items)						
July	2015							Block 7 (linking items)	Block 8 (new items)	Block 9 (new items)				
January	2016									Block 9 (linking items)	Block 10 (new items)	Block 11 (new items)		
July	2016											Block 11 (linking items)	Block 12 (new items)	Block 13 (new items)

Design použitý v Caribbean Secondary Education Certificate (Stancel-Piątak, Cígler, Wild, 2018).